

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Mi lesz?

Budapest, október 13.

Mindenekelőtt az lesz, hogy a nagyhatalmak új konferenciára gyűlnek össze s ezen revidéálják a berlini szerződést. A berlini szerződés tudvalevőleg bizonyos előjogokat állapított meg számunkra. Biztosította azt, hogy Bosznia és Herzegovinában minden időhatár kitűzése nélkül mi gyakoroljuk a tényleges hatalmat. S biztosította azt is, hogy az Adria északkeleti szögletében ne fészkelhesse be magát más tengeri hatalom, mint mi, mert Montenegrónak megtiltotta azt, hogy hadihajót tartson, vagy hogy Antivarit hadi kikötővé átalakíttassa. Mindez rekompenczió volt azért, hogy Boszniát és Herzegovinát sok pénz- és sok véráldozattal paczifikáltuk.

A berlini szerződés tehát — azután már, hogy az okkupálása megtörtént, aránylag kedvező helyzetet teremtett meg számunkra. Igaz, hogy a szuverénitást — névlegesen — a szultáné volt, de a valóságban Bosznia és Herzegovina tisztára a monarchia érdekszférájába kapcsolódott s minden hatalom, ami odalenn érvényesült, a miénk volt. A szultán névleges szuverénitása mindössze annyit jelentett, hogy amikor nevenapja volt, a szerajevói mecsetben is imát mondtak az ulemák. De egyébként kormányozhattuk és igazgathattuk

volna Boszniát időtlen-időig, mert az európai köztudat is az volt, hogy a monarchia azzal a véres háborúval, melyet a görbe hegyek közt garázdálkodó bandák ellen vezetett, kétségtelen jogot szerzett a tartomány felett.

Tegnap még kétségtelen volt ez a jog. Ma már nem az. Sőt az új nemzetközi kongresszusnak éppen az lesz egyik legfőbb hivatása, hogy ennek a jognak a tárgyában határozzon. Az Aehrenthal külügyi politikájának ez az első eredménye: sikerült neki fölborítani egy egyezményt anélkül, hogy előre garantálni tudta volna azt, hogy az új egyezkedésből csorbitatlanul kerülnek ki a monarchia érdekei.

Aehrenthal Buntschlira hivatkozik, egy német jogtudosra, aki már az annexiót követő évben kifejtette, hogy a monarchia tényleges hatalma mellett képtelenség a szultán szuverénitása, mert a tényleges állapotok mellett a jogi álláspontok elhalványuló árnyak s a viszonyok természetéből folyik az, hogy a monarchia uralkodója a maga szuverénitását kiterjeszti arra a tartományra, amelyik már amúgy is az övé. Aehrenthal a maga politikájának az igazolására hozza föl ezt a jogi fejtegetést, holott ez éppen az ő hebehurgyasága ellen bizonyít. Mert azért, hogy egy árnyéképen imbolygó fantomot megsemmisítsünk, miért kellett kockáztatnunk a

tényleges jogot? Ha a Bosznia és Herzegovina fölött való szuverénitást idővel amúgy is az ölünkbe hullott volna, mint az érett gyümölcs, mi szükségünk volt arra, hogy azt már most, éretlenül lerázzuk, amikor ugye lehet, hogy könnyen elvásik benne a fogunk?

Ne ringassuk magunkat csalódásba! Az a konferencia, hogyha összeül, nem lesz barátságos indulattal irántunk. Érzik ezt már a Ballplatzon is, ahol sűrűn hangoztatják, hogy a monarchia csak akkor mehetne bele egy ilyen, a keleti kérdést újra-rendező internacionális megbeszélésbe, hogyha azon Bosznia és Herzegovina ügye szóba sem kerül. Ez azonban csak a mi diplomataink jámbor óhajta. A valóságban a konferencia összehívására éppen Bosznia annexiója adott leginkább okot s a nagyhatalmak nem Aehrenthalról kérnek arra engedelmet, hogy mit vitassanak meg, mit nem.

A tulerő nyomása alatt így a monarchia kénytelen lesz arra, hogy az annexió nemzetközi megvitatásába belemenjen. S hogy ebben a vitában milyen felfogás fog dominálni, azt már előre lehet sejteni abból a nagy ellenszemből, melylyel Aehrenthal erőszakos fellépését az angol, orosz és francia kormánykörökben fogadták. Anglia miniszterelnöke félreérthetetlenül kijelentette, hogy az annexiót a nemzetközi szerző-

A megvalósult álom.

Írta: Váradi Antal.

(Utánvonalás illuz.)

A tizenhatodik század végén a mai Kerepesi ut sarkán, ott, ahol valamikor a Szikszay vendéglője invitálta a vidékieket, csendes temető kert terült el. Turbános fejűk állottak a bozót-ból kifelé, s fehérvirágos ákácok hamvazták fölélük illatos leplüket. Ezen a telken épült harmadfélszáz esztendővel később a Nemzeti Színház.

Mig az elkészült, a budai Várszínház tagjai, akik fizetésükről mondtak le mindaddig, mig az új és „állandó” színház fölépül, 1837 virágvasárnapján szétszóródtak a világ négy tája felé, hogy addig is, mig a megkésétt építkezés befejezhető lesz, valahol kenyeret keressenek.

Nyugodt lélekkel mentek már most vándorolni. Ott állott a kerepesi országot sarkán a megvalósult álom, az új színháznak bár még vakolatlan, de máris büszke fala, amelyhez hasonló csak a dédelgetett német színházaknak volt a mai Gizella-, majd az Erzsébet-téren.

Kiválasztották a vándorút első stációjának Székesfehérvárt, mint amely nagyon közel van Budapesthez — Szilágyi Pál egy éjjel felgyalogolt, hogy a családját meglátogassa — no meg, hogy lássa: mennyire haladt az építés? Ki ne gyalogolt volna egy pár órát, hogy álmának fokozatos megvalósulását szemmel láthassa?

Székesfehérvár színháza nagyon el volt hagyatva, díszletei rongyosak, ruhátára foszlány, a kortinák csak tyukketreczek ideiglenes befödésére jők. De ott volt Telepi György, a társulat művész-festője. Teremtett ő a semmiből,

akár egy kis vicze-Uristen, s a fehérvári papírkészítők készlete csakhamar kimerült a nagy kelendőség folytán, mert hogy a dekorációkat — papírosra festették.

Ötszáz rizmát dolgoztak fel azokból a nagy árkusokból, amelyekkel czigányásáért lehet leteregeni. Egész proporcziójuk papírosra ment föl. De jutalom nélkül nem maradtak, mert a játék-cziklus bevégeztével Nagy Ignác megyei főpénztáros hívatta őket „és egy kis dícsérő oráció után ötszáz forintot adott át azon közönség nevében, melynek megelégedését költség hiányában is annyi áldozatkészséggel igyekeztek megnyerni.”

Egyszerre nyár közepén nagypecsétes levél érkezik Pest városából. Küldi a „Vármege!” . . .

Itt a váltás! Az álom csakugyan megvalósult . . . Amiről annyi martirja álmódott a magyar színészet eszméjének: az állandó színház, a vándorlás, a folytonos nyomorúság vége — a szilárd föld a művész lábai alatt — megvalósult!

Hívja őket a vármege! . . .

Micsoda örömteljes utazás volt az! . . . A szekereken vig énekszó, az egyes kocsi-társaságok férfiai, asszonyai között hangos tervezgetés, lakás-kérdések megbeszélései, az első föltettek, a szükséges színházi kellékeknek fokozottabb mértékben való beszerzése — aztán, hogy mi lesz a „játék”? azaz: az első repertoír — s eféle kérdések foglalkoztatták a társaságot, míg nem föltűntek Buda tornyai a hegyen, s nemsokára a lapályon elterülő barátságos háztetői . . . Itt volnánk! . . .

Akkor még nem volt „Szózat”, amelyre ilyen alkalmakkor rázendítsenek, hanem fölzendült Nabucco-ból a rabok kara:

„Szemeink most a bűnök forrása,

Mert igában nyögünk mint barom . . .”

ami ugyan cseppet sem illet az örvendetes alkalomhoz, de a babiloni fogságból szabaduló zsidók nem siettek örömteljesebben haza, mint a mi színészeink Fáy és Döbrentei hívására Pestre.

„— Másnap a megyeházához valánk meghíva — olvasom az egykorú föliegyzést, mi, a népnek vénei, azaz: a vezértagok (Megyeri, Szentpéteri, Szilágyi, Bartha, Fánicsy, Lendvay, Szerdahelyi, Telepi stb.). Földváry Gábor alispán ur elnöklete alatt Simoncsics János ur előadta, hogy a jövőben velünk szerződni kíván, s meg akarván határozni kinek-kinek havi fizetését, fölszólt, hogy nyilatkozzunk. Mi, szokott szerénységünknel maradván, a választmányra a biztuk annak meghatározását. (Igazán szerény társaság!) Földváry Gábor megdicsért érte és előre is minket, mint elsőrendű tagokat száznegyven forint havi fizetésről biztosított.”

Erre a színészek eltávoztak. Váltó forintban értendő ugyan a száznegyven forint, de 1837-ben vagyunk, amikor az még nagy gázsi — aztán meg az alispán mondta, s annak a szava szikla. Arra építeni lehet. Mert nagy pénz volt abban az időben száznegyven váltóforint. Kelemen Lászlónak meg Moór Annának harmincz forintja volt.

A színházat mindenáron meg akarták nyitni augusztus 22-ikén. Földváry Gábor akarta így. És hogy mit jelent az, mikor az alispán akar valamit: csak az tudhatja, aki ismeri a harminczes évek megyei történetét.

„Azonban sok volt még a hiány. Se ruhátár, se könyvtár. Mi odaajánlottuk a magunkét,

dés egyoldalú feibontásának tekinti, amihez a monarchiának joga nem volt. Pétervárot direkt rablásnak minősíték Bosznia végleges elkobzását s a világsajtó sem volt ítéletében enyhébb, vagy barátságosabb. Ezzel az egyetemes elitelő közvéleménnyel szemben hogyan akarja Aehrenthal megvédelmezni a monarchia érdekeit? Kire számít? Olaszországra? Olaszországnak egyenesen érdeke a berlini szerződés megállapodásainak felbontása, mert ha Antivari hadikikötő lesz, Montenegró szövetségére támaszkodva, utat kap aspirációjának régi tárgya, Albánia felé. Németországra? Félhivatalosan nagyon hangsúlyozzák, hogy Németország mindenben teljesen szolidáris velünk. De vajjon ez a szolidaritás, hogyha őszinteségében meg is lehet bízni, olyan-e, hogy elég nyomtalanul tud szembeszállani a nagyhatalmak egyesült akaratával?

Nem nagyon valószínű. Bizonyos, hogy Anglia, Oroszország és Franciaország, Olaszország titkos támogatása mellett, Törökország, Szerbia, Montenegró szimpatijájától kísérve megragadják az alkalmat, hogy olyan helyzetet teremtsenek a Balkánon, amiben majd nem nagy örömről telik.

S akkor ezért mondjunk hálás köszönetet Aehrenthalnak.

Budapest, október 13.

Schönaichi hadügyminiszter a királynál. A király ma délelőtt 10 órakor báró Schönaich tábornagytól, közös hadügyminisztert háromnegyed óra hosszat tartó különkihallgatáson fogadta.

A fiumei kormányzóhelyettes Budapesten. Gróf Wickenburg István kormányzóhelyettes ma délután Budapestre érkezett, hogy a csütörtöki kihallgatáson őfelségének kinevezését megköszönje.

ruhatárunkat, mely nekünk Kolozsvárott hat-ezer forintba került, általadtuk ezerkétszáz forintért, a könyvtárunkat csaknem ingyen, de biz' ezt is csak apránként, sokára, négy-öt forintjával kaptuk meg...

Tehát a színészek áldozata nem végződött a fizetésükről való lemondással, hanem folyt tovább. Adták, csak hogy az új színház megnyitható legyen, éveken át összeszerzett kis vagyonszármazékot potom pénzben, s azt is fillérenként kapták meg, holott éppen azért adták el nagy olcsón, mert az első berendezkedés költségeire kellett volna mindegyiknek egy pár száz forint. Mikor tudniillik a színész valami új helyen mutatkozik be, revideálja a kis vagyont, egy pár új parókát szerez be, új csizmát, trikót, egy kis diszt, amiben az új közönség előtt mutogathatja magát. Erre aztán pénz kell, mert ha adósságot csinál, akkor egész világi életére elvan merülve. Szegény Szatmáry mama valamikor, az ötvenes években, egy pár száz forint kölcsönt vett fel. Holta napjáig fizette, s még sem tudta nemhogy letörleszteni, de még a kamatokat sem tisztázza.

Mert a színész hitel ma sem ragyogó. Mi lehetett ezelőtt száz esztendővel?

„Csak most jutott értésünkre, hogy a megye rendei az elkészült színházat részvénytársaságnak adták át, azaz: az anyagi pártolást és az igazgatást!... Így következett be, mitől Páry András röpiratában óvott, tudniillik a nyereszkesedésre alapított ügykezelés. És ez csakugyan sok rossz kuforrása lón. Sajnos, de igaz!...”

„E részvényes társaság gyűlésére valánk felhíva. Meg is jelentünk, hogy szerződünk. Bámulva halljuk aztán, hogy havifizetésünket, mely már egyszer meg volt állapítva, megnyirbálják...”

Aehrenthal a királynál. Báró Aehrenthal közös külügyminisztert ma délután négy órakor a király kihallgatáson fogadta. Ez alkalommal báró Aehrenthal a Bud. Tud. értesülése szerint beszámolt az uralkodónak a külügyi politika aktuális kérdéseiről és előterjesztette azokat a jelentéseket, amelyek diplomáciai képviselőinktől a legutóbbi napokban érkeztek. Az uralkodó a külügyminiszter előterjesztését kegyesen fogadta. A kihallgatás egy óránál hosszabb ideig tartott.

A függetlenségi pártkörből. A függetlenségi pártkörben ma este sokan lártak fenn. Ott volt gróf Apponyi Albert miniszter is, továbbá Thaly Kálmán, a párt tiszteletbeli elnöke, Szentiványi Árpád és Sághy Gyula alelnökök. A párttagok a nagy társalgóteremben élénk eszmecsere folytattak az aktuális politikai kérdésekről. Apponyi Albert a párttagokkal folytatott beszélgetésekben sok érdekes nyilatkozatot tett a választói reformról, melynek a vezérével a nemzet szupremáciájának megóvása kell hogy legyen. Ha erre nincsen más mód, akkor el kell fogadni az Andrassy reformtervezetét. Szólt azután arról, hogy a zsidók egységes egyházi szervezetével sok baja van. De ezt a szervezetet föltétlenül meg kell alkotni. A Jászberényben tartandó vasárnapi beszámolóján különben Apponyi fontos kijelentéseket fog tenni a politika aktuális kérdéseiről.

A főrendiház mentelmi bizottsága. A főrendiház mentelmi bizottsága október hó 22-én, csütörtökön délelőtt 12 órakor ülést tart.

Az ellenkoalíció meghíjúsulása. Az ellenkoalíció megalakítása ügyében folytatott tárgyalások hirtelen megszakadtak és egyelőre kilátás sincs arra, hogy a nemzetiségiek, nemzetközi szocialisták, radikális pártiak és földműves pártiak tervezett ellenkoalíciója tényleg valósuljon meg. Az ellenkoalíció megalakulása főleg a nemzetközi szocialisták merev magatartásán hiúsult meg, másrészt azonban nagy akadálya volt az egyesülésnek az a körülmény is, hogy a Kristóffy által vezetett radikális pártiakkal főleg a nemzetiségiek nem akartak együtt működni. A tárgyalások pedig már nagyon előrehaladt stádiumban voltak és már a kibocsátandó manifesztum is készen volt, amidőn

Hiába mondtam, hogy szóbeli egyezségünk megtörtént, egy lakonikus hang így szólt:

— Tetszik, vagy nem tetszik? ...

— Micsoda, kérem? ...

— Százhusz forint ...

(Földváry száznegyven váltóforintot állapított meg, mint főtebb megírtam. A részvénytársaság új alkut kezd.)

— De kérem, tekintetes urak, mondja Szilágyi Pál — nekem, aki operákban, drámákban, bohózatokban és vígjátékokban egyaránt működöm, borzasztó kevés az annyi teendőmért?

— Nincs szükségünk az ur operistaságára!

— Ugy? No, akkor alá is írom! ...

Szilágyi gondolta magában: ha reá csak mint drámai színészre számítanak, az meg van fizetve százhusz váltó forinttal. Majd rászorulnak még.

De már most igazgatóról is kellett gondoskodni. Elbámultok, tisztelt olvasóim, ha elmondom, hogy a vármegye emberei nem a mi régi kipróbált vezér-színészeinkre gondoltak, hanem — a német színigazgatóra!

Meghívták tehát részvényes-társulati ülésekre Grimm-et, a német színház igazgatóját, hogy vele tárgyaljanak. Ez el is jött, s ottani szerepléséről ezeket olvasom az én öregeim naplóiban:

„A részvényes társaság a német színigazgatót hívta meg gyűlésébe, Grimm urat, tanácsát kikérendő, s hogy jó honorárium mellett vennie át társaságunk igazgatását. Moglehet, azért óhajtották volna igazgatónak, mert a német színháznál mint igazgató lól felpénzelte magát, s a részvényes társaság azt gondolta, hogy aki igazgatása alatt így meg tudott gazdagodni, annak itt is hasonló siker fogja koronázni működését. A vállalkozók pedig csak nyerhetnek általa. (Vállalkozók alatt a részvényes társaságot

a szocialisták a tárgyalásokat hirtelen megszakították. Nehezítette az ellenkoalíció megalakulását az a körülmény is, hogy az Achim által vezetett paraszt-párt, a Mezői-féle újjászervezett szocialisták és a demokrata párt nem akartak az ellenzéki pártok eme tervezett szövetségében résztvenni.

A főrendiházról. A főrendiházat több ünnepségre hívták meg, amely meghívásokat ez uton hozza a főrendiház tagjainak tudomására az elnökség:

A főrendiház meghívást kapott a Magyar Jogász-Egylettől Szilágyi Dezső siremlékének október hó 18-án délelőtt 11 órakor a Kerepesi-uti temetőben leendő leleplezésére; a Rákospalota nagyközségben Kossuth Lajos szobrának ugyancsak október hó 18-án délelőtt 11 órakor a Szabadság-terem leendő leleplezésére; továbbá meghívást kapott a szatmármegyei Széchenyi Társulattól a társulatnak október hó 25-én Szatmárnémeti sz. kir. városban tartandó nagygyűlésére.

Gróf Vay Gábor főispán lemondása. Szabolcs-megye ma közgyűlést tartott Nyíregyházán gróf Vay Gábor főispán elnöklésével, amelynek napirendjén a megfíresedett főszolgabírói és szolgabírói állások betöltése volt. A közgyűlésen nagy meglepetést keltett, hogy gróf Vay Gábor lemondott főispáni méltóságáról. A főispán semmivel sem okolta meg elhatározását, csak annyit mondott, hogy lemondásának oka a jövő titka. Kállay András kérte a főispánt elhatározásának megváltoztatására. Gróf Vay Gábor azonban ragaszkodik lemondásához. Majd a választásokat eljuttették meg. Kisvárdai főszolgabíróvá Okolicsányi Dezsőt, második főszolgabíróvá Irányi Sándort, kemecsei főszolgabíróvá Mezőssy Lászlót, batori főszolgabíróvá pedig Szivák Jánost választották meg. Elsősztályu szolgabírók lettek: Nosztrovicsky László, Okolicsányi László, Evva István, Deme Andor, szolgabírák pedig Tóth Bélát, Dobos Lászlót és Elek Pált választották meg.

Összeférhetlenségi ügyek. A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága október 16-án délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen Ertl János és Maczky Emil ellen bejelentett összeférhetlenségi ügyeket tárgyalja.

Nemzetiségi gyűlés. A torontáli románok tegnap Román-Ecskán népgyűlést tartottak, amelyen Brediceau Koriolán képviselő az általános választói jog érdekében beszélt. A királyhoz hódoló táviratot küldtek.

tessék érteni.) Vagy azt remélték talán, hogy mi, szegény magyarok, kik önszorgalmunk által emelkedtünk oda, ahol voltunk, igazgatósága alatt még inkább civilizálódunk. Vagy hogy közülnk nem hittek képesnek egyet is és arra méltónak, hogy direktor lehessen — elég az, hogy Grimm több ily ülésben ült, mint a többi, végre — elmaradt.”

Egyszer találkoztam vele, kértem: — Grimm uram, miért nem vállalta az igazgatóságot?

— Uram — felelte — én régóta ismerem önöket, bámultam ügyességüket, tudom, hogy több évtized óta mennyit küzdenek és mennyi hátrányok között vezettek folytonosan olyan társaságot, mely dicsőségére vált volna bármely városnak. Miért toljam én magamat önök fölébe igazgatónak, akkor, mikor önök között hat egyén is van, ki képes elvállalni inkább, mint én? Én, aki a magyar nyelvet sem értem — s önök fölött, akik liberális kormányzáshoz vannak szokva, holott nálunk az ellenkező áll. Nos, ezért nem vállaltam el!...

Tehát a német színigazgatónak kellett figyelmeztetni a vármegyét arra, hogy ő — nem tud magyarul!

Igy aztán Grimm cserben hagyván a tisztelt részvénytársaságot, hazai erő után kellett nézni. De csak akkor, midőn a külföldi már hopton hagyta őket.

Amennyi istenáldás segítette a Nemzeti Színház fölépülését, ugyanannyi átok lopakodott a téglák közé, mintha a német szellem boszúja volna. Mert kezdettől fogva állandó szerencsétlensége volt ennek a színháznak az igazgatókérdés, s csak kivételes esetben találtak meg az arra való embert, egyszer Szigligeti, egyszer Paulay személyében. Más egyéb alkalmakkor

Szerda
Keve
hizen
tartoz
Igy kül
nyelvek
volna s
tapaszt
hattunk
az ugyne
cziának
hogy a
és hogy
tak, min
okozva.
külföld
rendszer
Magyaro
rébe tar
állapot
dolgozot
A ha
nemzeti
ahol az
gek közé
pasztall
gi, nemz
tek fel. M
tetlenked
európai
nünk hiá
lódással
módra a
kat tipor
jesen isn
tük az s
talan pa
megkino
azaz hog
ték rólu
források
Ez a
csét. Am
mindig a
magas v
vagy ko
zeti Sz
a nyaké
amelyne
zetinek
megfioit
munka,
szóival
dása, an
magasab
ban, fél
nem üt
elmehe
nagyon,
most né
szó s n
érdekes
sodik k
az inter
ról. Mo
ahol a
régii fan
gye sz
Gri
meg a
latra a
a pénze
nagy c
vénytár
Ha me
rencsét
Nemzet
Az
megvil
választ
tikus,
Igaz, y

Ellenség-hizlalás.

Kevés dologhoz értünk mi magyarok. Nehezen tanulunk. Hosszu ideig a faji önérzethez tartozott elzárkózni a tudás némely területe elől. Így különösen az elől, ahol meg lehetett tanulni nyelveket, melyekkel idegen földön járhattunk volna s ott a magunk javait propagálhatnók s tapasztalatainkból hasznos eredményeket hozhattunk volna haza meghonosítás céljából. Ez az ugynevezett önérzet, melyet inkább indolenciának és restségnek is nevezhetnők, okozta, hogy a külföldtől elzárkóztottan hátramaradtunk és hogy rágalmazóink szabadon garázdálkodhattak, minduntalan erkölcsi és anyagi károkat okozva. A külföldet ellenségeink informálták. A külföld csak Béccsel keresett összeköttetést és rendszerint olyat talált, amelyik mindenről, ami Magyarország joga, helyzete és aspirációja körébe tartozott, hamisan, álnokul és a valóságos állapotokkal ellenkezően, kártétő tendenciával dolgozott.

A hatást mindig tapasztalhattuk. Nemesak a nemzeti küzdelem alatt, amikor oly államokat is, ahol az alkotmányosság a legnagyobb szentségek közé tartozik, ellenünk ingereltek, de tapasztalhattuk mindannyiszor, akár közgazdasági, nemzetiségi, avagy szociális kérdések merültek fel. Mi voltunk mindig a lázongók, az okvetetlenkedők; mi veszélyeztettük folytonosan az európai kulturát; mi maradtunk barbárok; bennünk hiányzott a képesség, hogy az európai fejlődéssel lépést tartsunk; mi bántunk zsarnok módra a köztünk élő nemzetiségekkel; mi jogokat tiportunk; mi előttünk a humanizmus is teljesen ismeretlen fogalom volt; mi rablánczra fűztük a szegény tótokat, tömlöczbe vetettük ártatlan papjainkat; mi az emberi jogok hirdetőit megkínóztuk és elzártuk... Ezeket tettük mi, azaz hogy e vérlázító bűnök elkövetését hirdették rólunk világgá a külföldön, gyalázatos bécsi forrásokból merítve az információkat.

Ez a munka aztán megtermette a gyümölcsét. Amíg nem is igyekeztünk tájékozódást sze-

rezni, amíg az elmúlt rendszer ügyet se vetett arra, hogy minő következményei lehetnek ennek a szisztémának, azalatt lassanként gyökeres ellenséges közvélemény nőtt ellenünk a külföldön. Ennek a közvéleménynek a megalapozása sok pénzbe is került, de aztán már lombosodott és virágzott maga magától is.

Ugy vagyunk vele, hogy mint például minálunk a kezdő újságíró, azzal gyakorolja magát a fogalmazásban, hogy a rendőrséget támadja, aképpen a külföldi publicisztika iskolájában Magyarország szerepel főember gyanánt. S ma is, ha berlini, párisi, londoni lapokat veszünk kezünkbe, a legtöbbször azt a benyomást szerezük, hogy:

— Milyen rettenetesen gyűlölik ezek Magyarországot.

Ez a gyűlölet, lenézés áterjed a többi rovatokra is, már úgy szokásszerűen és akár irodalmi, akár művészeti produktumok kerülnek referálásra, folyton találkozunk a „Paprikaország” becsméréssel.

Utóbbi időkben már kezdtünk tanulni. Akadtak, akik belátták a külföld helyes informálásának a szükségességét. Nemzetközi összejöveteleken szónoklatok hangzottak el. Egy-két vagy nosabb ur röpiratokat adott ki. Más igyekezett a mi pártunkat mentető czikkeket elhelyezni tekintélyes külföldi lapokba. Rájöttünk, hogy milyen életbevágóan fontos kérdés a külföld helyes informálása.

És ekkor...

És ekkor megdöbbenéssel kell arról tudomást szereznünk, hogy a magyar kormánynak, vagyis annak, aki a kormány tagjai közt illetékesen köteles e kérdésekkel foglalkozni, abszolúte nincs érzéke, avagy nincs akarata az állapotok megjavítása iránt.

Itt van, a mi hozzánk legközelebb áll, a külügyminisztérium, a legfontosabb szervezet, mely minket a külfölddel összeköt és amelyik érdekeinket köteles volna szolgálni. A külügyminisztériumot nem alaptalanul érte eddig se a vád, hogy kötelességét nem teljesíti, hogy csak

Ausztriát tartja szem előtt és pedig aképpen, hogy minket megkárosít. A szervezet, melyhez mi áldozatainkkal hozzájárulunk, tulajdonképpen spionokat tart a mi pénzünkéből, árulókat szerződött és összeesküvéseket sző olyan jogos törekvések ellen, amelyek Magyarország terveibe vannak befoglalva. Mondjunk eseteket? Talán neveket is említsünk? Hol készült az aknamunka Magyarország közösi és gazdasági fejlődése ellen? Hol szereztek be névsort azokról, akik hajlandók voltak abszolutisztikus cselekvésekben zsoldba állani? A külügyminisztériumban.

Azt hittük, hogy a nemzeti kormány uralma alatt a figyelem kiterjed erre a területre és kirtja onnan az ellenségeket.

Csalódtunk.

Ellenkezőleg történt. Eppen most, amikor a külügyminisztériumban egy ránk nézve igen fontos állást kellett betölteni, kineveztek oda „magyar publicistának” egy Koller nevezetű urat. Ez az ur arról híres és aképpen ismeretes, hogy mint a bécsi „Vaterland”-nak munkatársa, e prononszirozott magyarfaló lapnál állandóan szidalmazta, becsmérelte Magyarországot, tájékozó dühvel piszkolódott. Mirőlünk Koller mindig „Sau Magyaren”, „Judeo Magyaren” megkülönböztetéssel írt; lediszózott és lezsidózott, amikor igen elnéző kedvében volt, de összezsuzdta a Luegerék kloákájának minden szennyét, a kamarilla legundorítóbb piszkosságát és a képünkbe vágta, ha erősebben kellett dolgozni. Aki tudja, hogy miképpen tárgyalta állandóan a „Vaterland” a magyar ügyeket, hogy mennyi aljasságot és gyalázatoságot követett el, annak tudomásul kell vennie, hogy a Vaterlandnál Koller volt a magyar rovat vezetője.

S ezt a Kollert most Aehrenthal báró kinevezte a külügyminisztériumba magyar publicistának. Aehrenthal báró nevezete ki, de annyi ez, mintha a magyar kormány illetékes miniszterének a ténye lenne, mivelhogy a külügyekben a törvény neki befolyást biztosít.

Hizlaljuk ellenségeinket! A régi rend marad továbbra is a gyakorlatban... Ti szép

mindig a politikai viszonyok, privát tekintetek, magas vagy hatalmas protekció és asszonykéz vagy komédiás-intrika ültettek igazgatót a Nemzeti Színház nyakára. Csoda-e, ha nagyhamar a nyakára nőtt minden kis külvárosi színház, amelynek igazgatója van? ... Mert ha a nemzetinek volt egy-egy istenáldotta embere: azt megfojtotta az adósság, az intrika, a pénzemunka, ez a Magyarországon legnagyobb passzióval üzőt iparág. Annak ott nem volt maradása, annak el kellett pusztulnia onnan, ha csak magasabb hatalmak meg nem tartották bukásában, féllábon lógatva le a toronyból, amíg meg nem ütötte visszás helyzetében a guta. Aztán elmehegett a privát életbe — elmélni. Erről nagyon, nagyon sokat tudnék itt elmondani, ha most nem az 1837-iki Nemzeti Színházról volna szó s nem tartanám máskorra fönt e becses és érdekes adatok feldolgozását. Emlékirataim második kötetében is van egy fejezet, mely szól az intendánsi gazdálkodásról és garázdálkodásról. Most jertünk vissza a Kerepesi-ut végére, ahol a török temető helyén, a Grassalkovich régi faraktárának telkén, felépült Pest vármegye színháza.

Grimm igazgató különben sem felelt volna meg a kívánalmaknak. Nem pénzszerző vállalkozóra adta az ország s a szegény színész-nép a pénzét, hanem hazai közintézetre, kulturális nagy czélok megvalósítására. Ezt pedig „résztvénytársaság” és német direktor meg nem érti. Ha megérti: nem persequálja. Szóval: legszerencsésebb gondolat volt az akciókra bízott Nemzeti Színház.

Az igazgató-választásban azután mégis megvilágosította őket a magyarok istene, mert választásuk Bajza Józsefre esett. Nagy teoretikus, de erélyes, igazságos, munkabíró ember. Igaz, volt egy nagy fogyatkozása. Nem ismerte

a színész-népet. Enélkül lehet valaki nagyon ügyes dramaturg, rendező, ügyelő, sugó — de direktor nem. A hadvezérnek ex asse ismerni kell a maga hadseregét. Hallottam ugyan már ezerszer a büszke szót, mikor vad-idegen emberek ültettek igazgatói székbe, s óvták őket a színészekkel való ferde bánástól, hogy: „majd elbánnok én azzal a színészhaddal.” El is bánt vele. De azok is viszont — ő vele. A vége csufos fiaskó.

Isten mentse, hogy pajtáskodást, változsi-rálást, együttlumpolást értsek a színész-nép ismerete s a vele való bánás alatt. Megverte az Isten azt a direktort, aki csak a fehér asztalnál kedves. De a színésznek külön természetrajza van. Nem szabad szó szerint venni, mert akkor nagyon fureszt jelent. Olyan legyen a direktor, mint a lo bogó tüz. Közérről perzseljen, de messzire világítson.

Bajza ugyan világított messzire, de nem perzselte egy cseppet sem. Ellenben ő perzselődött és aszalódott meg aztán nagyhamar. No, de ott még nem tartunk. Egyelőre elvállalta az igazgatóságot s amennyire lehetett: kerékvágásba hozta a nehezen induló gépezetet. Ezen korbelt igazgatósága a legnehezebb viszonyok között kezdődik (még egyszer lett direktor 1847-ben). Minden kezdet nehéz, hát még egy színház kezdete? Ő pedig tulajdonképpen író volt s nagy teoretikus. Írt történelmi dolgokat, verseket, kritikákat, aestetikai cikkeket, szerkesztett, bírált, pörölt, barátkozott és ellenségeskedett s ekközben átvette a színház kormányát.

1839-ben egy röpillő írást is tett közzé, a „Szózatot a pesti magyar színház ügyében”. Hatalmas logikával írott dolog, csakhogy színház és logika mindig ellenségek voltak...

A jeles író nyilatkozik meg a direktorban, mikor a Nemzeti Színház megnyitó darabjáról

gondolkozván, első sorban Vörösmarty Mihályhoz fordul, írjon egy alkalmi megnyitódarabot, mely a Nemzeti Színház ünnepi előadásának dísz kölcsönözzön. Vörösmarty szeretettel fogott bele s megírta az „Árpád Ébredését.”

Eközben pedig proceszsióra jártak Bajza-hoz a szerződötendő művészek és művésznők, értem azokat, akik a vidéken sem kellettek az ördögnek sem. Mig az igazi művészek, mint Kántorné, álszeméremből, büszkeségből, az istenért sem alkalmatlankodtak volna, a tizedrangú népség ostromolta Bajzát. Az öreg Szilágyi sokszor mesélte Bajza kétségbeesését, aki már otthon sem volt biztonságban tőlük. Egy ízben egy asztalosmester hozta hozzá gyalutól és fűrészről irtózó fiát, aki azonban „nagy kedvet érez a művészi pályára.”

Bajza hallgatja; aztán kiküldi a fiút s bizalmasan azt mondja az apának:

— Uram, ennek a gyerekeknek egy nagy hibája van. Nincsen neki intelligenciája.

Az asztalos fejcsóválva megy el s másnap megelégedett arccal jön vissza.

— Köszönöm, tekintetes uram, a szíves jó tanácsot. Felpoztam a gazembert, mert hogy hová tette az inflorenciáját? Hát, alighanem vasárnap éjszaka vesztette el, mikor stokvájdliban mulattak. De megígérte, hogy majd jobban vigyáz rá. Csak tesszen megfogadni, veszek neki valahol, aztán majd — nem teszi többet...

A színházban pedig még augusztus tizedikén, sőt tizenötödikén, de még huszonegyedikén is vígan zihált a fűrész, kopogott a kalapács és fenekestül fel volt fordulva minden.

Megnyitás pedig augusztus huszonkettedikén!!...

Magyarok Istene! Mi lesz ebből?...

tulipánok virágozzatok... Ti szép tulipánok. Tizenkétezer forintba kerül évente ez az egy darab, ez a Koller, ez a Vaterlandos, a Sau Magyarén és a Judeo Magyarén kifejezések meghonosítója. Ennyihez jut a nemzeti kormány beleegyezésével.

Idehaza mi majd eligazítjuk a többi. Majd írunk szentimentális és dörgedelmes cikkeket arról, hogy a külföld nem ért meg bennünket és hogy igazságtalanul bánatnak és támadnak. És a kutya se hederít ránk. A külügyminisztériumban majd elsikkasztják ezeket a cikkeket és csinálnak helyettük más, magyarellenest, antiliberalist és előmozdítják a magyargyűlölet terjesztését ezért a tizenkétezer forintért és még sok-sok tizenkétezer forintért, ami a mi adónkból telik ellenségeink hizlalására.

Egy magyar delegátus, Issekutz Győző, szóvá akarta tenni a botrányt a delegációban. De az a miniszter, akinek hatáskörébe tartozott volna a kinevezést megakadályozni, levette a lábáról. Bemutatott egy levelet, melyet gróf Thun egykori rövid lejáratu osztrák miniszterelnök írt a Vaterland szerkesztőjéhez, s melyet ez a Koller lefénnyépeztetett s e levélben gróf Thun amiatt panaszkodott, hogy Koller igen enyhén bánik a magyarokkal.

Tehát Thun grófnak, a kamarilla e gyászvitézének enyhe volt a feneketlen piszkolódás s most már ebből az következik, hogy nekünk jó?

De hisz ez annyi, mint biztatni ellenségeinket, hogy ugassanak és harapjanak. Mert minél inkább csinálják, annál bizonyosabb, hogy mi majd hozzásegítjük zsiros javadalmazáshoz.

Kinek tetszik szatírát írni?

Budapest, október 13.

Értekezlet a választói reform ügyében. A Magyar Tudósító jelenti: A függetlenségi párti képviselők negyven tagból álló csoportja előtt ismertette ma délelőtt Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a választójog reformját a kereskedelmi minisztériumban. A legközelebbi értekezlet csütörtökön délelőtt lesz.

Jenő főherceg csapatfőfelügyelő. A „Fremdenblatt” értesülése szerint a király Jenő főherceg lovassági tábornokot, a 14. hadtest parancsnokát Innsbruck székhelyű csapatfőfelügyelővé nevezte ki. Gróf Uexküll-Gyllenband lovassági tábornok, csapatfőfelügyelő tudvalevőleg 54 évi szolgálat után nyugdíjaztatását kérte s minthogy a legközelebbi idő alatt a tényleges szolgálatból ki is fog lépni, távozásával az egyik csapatfőfelügyelői állás megüresedik. Arra a felelősségteljes állásra a király most Jenő főherceget nevezte ki. Katonai körökben elterjedt hírek szerint az innsbrucki 14. hadtest élére Schemua János altábornagyot szemelték ki, aki eddig is ehhez a hadtesthez volt beosztva.

A budapesti IV. hadtest élére báró Czibulka tábornagy, prágai parancsnokló tábornok kerül, a VIII. hadtest parancsnokságát Keller tábornagy, josefstádi parancsnokló tábornok fogja átvenni, míg a josefstádi hadtest élére Rummer altábornagy s végül a XIV. hadtest élére Schemua lovag tábornagy fog jutni.

A pluralitás ellen. Vasárnap az alsóhermegyei Örményszékesen a román választók népes gyűlést tartottak az általános, titkos és egyenlő választójog érdekében. A gyűlésből, melyen a kerület képviselője, Maniu Gyula is résztvett, hódoló táviratot küldöttek a királynak, végül pedig határozati javaslatot fogadtak el, melyben tiltakoznak Andrassy javaslatára ellen és bizalmat szavaznak a kerület képviselőjének és a nemzeti pártnak.

Beszámoló. Csóthi Géza országgyűlési képviselő vasárnap tartotta beszámolóját Lázai községben. A nagyszámú megjelent választóközönség nevében Csikász Villebald plébános üdvözölte, a községi bíró pedig köszönetet mondott neki fáradozásáért. A közönség egyhangúlag bizalmat szavazott képviselőjének és a kormánynak.

Nemzetiségi beszámoló. Dr. Ivánka Milán országgyűlési képviselő f. hó 11-én, vasárnap délután Modorban nagyszámú hallgatóság előtt beszámolót

tartott, melyben erősen kikelt a pluralitás és a kerületek mesterséges beosztása ellen. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben tiltakozik a pluralitás ellen s végül ilyen értelemben táviratot is küldött a felségének.

Bosznia annexiója.

— Nemzetközi konferenciára készülnek. —

Budapest, október 13.

Amint látszik, Bosznia annexiója tárgyában a nagyhatalmak nemzetközi konferenciájáig nem történik újabb fordulat. Szerbia harci lármája inkább operette-hűhő, mint komoly mozgalom benyomását teszi.

Ma a következő távirataink érkeztek:

Az annexió előzményei.

Az Etoile Belge jelenti párisi távirat alapján, hogy mikor az osztrák-magyar nagykövet átnyújtotta Faliéres elnöknek Ferenc József király sajátkezű levelét, úgy informálta az elnököt, hogy Ausztria-Magyarország nemcsak a hármasszövetség hatalmaival, de Oroszországgal is teljesen megegyezésre jutott. A francia kormányt ez a kijelentés meglepte s értesítette erről a Párisba érkező Izvolszki külügyminisztert.

Párisból jelentik, hogy néhány héttel a török alkotmány helyreállítása előtt Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet és a szultán között megegyezés jött létre, amelynek értelmében a szultán kötelezte magát, hogy beleegyezik a szandzsák-vasut építésébe s ezzel elősegíti, hogy a legközelebbi idő alatt összeköttetés létesüljön Szerajevó-Mitrovicza és Szaloniki között. Ugyanakkor egy katonai konvenciót kötött a porta Ausztria-Magyarországgal, amelynek éle Bulgária ellen irányult. A régi regime bukása után Ausztria-Magyarország követelte a megkötött szerződés teljesítését. Kiamil pasa ellenben azt válaszolta, hogy a vasut ügye még tanulmányozásra szorul s különben is a parlament jóváhagyása szükséges az építéshez.

A törökök hangulata.

A porta, valamint az ifjú-török bizottság ismét sürgősen táviratilag utasították a helyi hatóságokat, illetve a helyi bizottságokat, hogy az Ausztria-Magyarország és Bulgária elleni tüntetéseknél akadályozzanak meg mindenféle kínzókat és incidenseket.

Egyes túlzott jelentésekkel szemben konstataciók, hogy eddig csak egyetlen osztrák ruházlet előtt volt eset arra, hogy a vevőket gátolták a belépésben. Egyébként a bojkott a sajtócikkekben, röpiratokban és falragaszokban tűzött propagandára szorítkozik. Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet ma személyesen nyomatékos lépést tett a portánál, amely azt válaszolta, hogy minden tőle telhetőt meg fog tenni, hogy az osztrák üzlet előtti csoportosulásokat megakadályozza. Portakörökben semmit sem tudnak az Ikdam azon jelentéséről, hogy a porta Kréta ügyében legyékint intézett Görögországhoz. A szófiai török bizottság jelenti, hogy a bolgár hadikészülődések csökkenőben vannak. A helyi hatóságok és az ifjú-török bizottság ösztönzésére a tegnapi nap délutáni népgyűléseken mohamedánokon kívül keresztények is tartottak Bulgária elleni igen heves beszédeket. A török sajtó holnap délutánra nagy népgyűlést hívott egybe, amely tiltakozni fog Ausztria-Magyarország és Bulgária ellen és tiltakozó, illetve a törökbarát hatalmakhoz köszönő táviratokat fog küldeni.

Az osztrák-magyar nagykövet szóbeli jegyzékének nem volt meg a kívánt hatása, mert a bojkott egyre terjed s olyan elkeseredett lett, hogy alkalmas a jó viszony megzavarására. A kikötőbeli szénmunkások, a teherhordók és egyéb targonczások osztrák gőzhajókról nem akarnak kirakódni.

A konstantinápolyi magyar kereskedők, többek között a legnagyobb magyar fegyverkereskedés tulajdonosa, városszerte, de az egész országban is röpikeket osztogatnak, amelyben azt hirdetik, hogy nem szabad Magyarországot összeecserélni és összetévesztetni Ausztriával, mert hat évtized előtt Magyarország Törökországban keresett oltalmat.

Dedeagacsból közlik, hogy plakátokat függesztettek ki, amelyekben megtiltják a kereskedőknek, hogy Ausztria-Magyarországból rendeljenek, a hajósok pedig utasítatnak, hogy az osztrák Lloyd hajóhoz csónakaikkal ne közeljenek.

Kitünő forrásból közlik, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter, mielőtt az első jelentést kapta arról, hogy az osztrák Lloyd hajóit Konstantinápolyban bojkottálják, szigorú intézkedéseket tett. Azonnal utasította Pallavicini örgrófot, a konstantinápolyi nagykövetet, hogy lépjen föl a legerélyesebben a portánál az osztrák hajóstársaság forgalmának érdekében és a bojkott ellen, annál is inkább, mert a jelek arra valóznak, hogy a bojkottáló munkások mögött titkos kezdek működnek. Csak ezután lesz megállapítható, vajon a mozgalmat az ifutörökök kezdeményezték-e, avagy a régi regime emberei vannak mögötte.

A szandzsákban a mohamedán-szerb koalíció kezd széttülni. A mohamedánok körében a belgrádi események megütközést keltettek s azt kívánják, hogy inkább maradjon a szandzsák továbbra is a monarchia fennhatósága alatt, sem hogy végül Szerbiához csatolják. Tegnap este Plevljéből és környékéről körülbelül másfélszáz előkelő mohamedán elutazott Bécsbe. Ferenc József királyhoz igyekeznek s arra akarják kérni, hogy a csapatokat ne rendelje vissza a szandzsákba.

Tekintettel arra, hogy a törökök abban bizakodtak, hogy Magyarország állást fog foglalni a legutóbbi eseményekkel szemben, az a hír, hogy a magyar delegáció albizottsága egyhangúlag bizalmat szavazott a külügyi kormánynak és a külügyi költségvetést megszavazta, török és egyéb körökben, melyek azonos reményeket tápláltak, mély hatást tett.

Szerbia harci kedve.

A vasárnap délutáni belgrádi tüntetésbe dinasztia-ellenes hang is vegyült. A tüntetés főképpen a király ellen irányult, aki elvesztette a nép ama bizalmát, hogy Boszniát megszerzi. Most ezt követelik tőle, miután azonban lehetetlennek látszik a dolog, nagy az elkeseredés. Kínosan hat az is, hogy a király nem kezdheti meg látogatását az európai udvaroknál, ami nagy kárára van az országnak. Az elzárkózás oka: Bécs, mert itt kellene megkezdeni a látogatást. Belgrádban az antindasztikus áramlat képviselői titkos üléseket tartanak és az ország déli és keleti részén nagy számban szétosztották a nép közt a connaughti herceg arczképét. Ezeket a képeket Románián át csempézik az országba.

A harcias kedvű elemek azt remélik, hogy György herceg, nem törődve a szkupstina határozatával, az önkéntes csapatok élére fog állni és a Drinához fogja őket vezetni s ezzel provokálni fogja a háborút. Már arról is beszélnek, hogy a trónörökös tábornokká fogja magát kiképzíteni.

A zimonyi hajóállomáson tegnap elkoboztak egy hajót, amelyen származási bizonyítvány nélkül és hamisított vámnnyilatkozattal nagymennyiségű hadiszert akartak Szerbiába csempészni.

A párisi Matin szerkesztősége ezer frankot küldött a szerb önkénteseknek. Három szerb nemzetiségű magyar-osztrák tiszt Dolnja-Tuzlánál észrevétlenül elhagyta ezredét, átment Szerbiába és Bogatiban a szerb parancsnoknál jelentkezett, hogy a szerb hadsereggel együtt akar harcolni. Ez a hír Belgrádban nagy örömet keltett.

Ötszáznál több komitási Belgrádba érkezett; mindnyáit a trónörökös költségén látták el ruhával és hadiszerttel. A komitások ma korán reggel indultak el a Drina felé, ahol az lesz a főadatuk, hogy zavargást támaszszanak. Vezetésüket Tripaljovics főkelő-vabér vállalta.

Sabáczban tegnap a löversenyen egybegyűlt nagy néptömeg szemeláttára a Dunagőzhajós-társaság ügynökségének épületéről letép-

ték a magyar-osztrák kereskedelmi lobogót. A tüntetők a lobogót meggyalázták és elégették. A háborút követelő nép zajosan tüntetett ezután a konzulátus előtt, ahol többen puskából és revolverből lőttek.

Egy belgrádi lap értesülése szerint szerb pénzügyőrök egy Sabáczczal szemben lévő szigetről elkergettek negyven magyar pénzügyőrt.

Kiderült, hogy a tüntetéseket Belgrád utcáin maga György trónörökös rendezte, a kinek sovíniszta érzelmek és féktelen természete közismeretesek. A trónörökös még a saját környezetét is unszolta, hogy vegyen részt a bujtogatásokban. Mikor György trónörökös megtudta, hogy Mihály fejedelem szobránál elégették egy fekete-sárga zászlót, örömben szinte tombolt. Köztudomású, hogy a trónörökös ezer-ezer frankot adományozott a Slovenski Jugnak és „A halálfejlégió” társaságának, amely életlen gyerkőcökből, iskolás diákokból és macedóniai banditákból alakult. A trónörökös környezetét arra akarja rávenni, hogy bukassa meg atyját a királyt s üljön ő maga a trónra és hogy mennyire vágyik erre György herceg, az abból is kitűnik, hogy a legutóbbi tüntetések alkalmával a trónörökös örömtől sugárzó arccal hallgatta végig egy népszónoknak beszédét, aki őt úgy magasztalta, mint Szerbia személynét és jövőjének biztos zálogát, mint egy második Dusan Istvánt s felszólította, hogy emlékezzék vissza Dusan Istvánra, akinek hiteit nem lehetett tartóztatni, hogy letaszítsák a trónról Dacsenszki István királyt, mikor Szerbia nagysága forgott koczán. Dusan István később megfosztotta trónjától Dacsenszkit és meggyilkoltatta.

A Velimirovics-kormányt a trónörökös féktelenségei valósággal kétségbevitte. Milovanovics külügyminiszter egyenesen megmondta a trónörökösnek, hogy meggondolatlan viselkedésével nemcsak Szerbia jövőjét, hanem dinasztiajának s így saját magának érdekeit is kockára teszi és a Karagyorgyevis-házat egész Európa szemében kompromittálja. Intette György trónörökös, hogy vegyen példát az európai trónok várományosainak viselkedéséről. A higgadtabb elemek között Milovanovics külügyminiszter e bátor fellépése óta nagyon népszerű lett.

A tegnap a pénzügyi bizottság elé terjesztett törvényjavaslat szerint a hadügyminiszter által kért 16 millió dinári rendkívüli hitel a hadsereg felszerelésének kiegészítésére, az élelmezési kísérletek kiegészítésére és puskacsövek, valamint 50 millió töltény beszerzésére szolgál.

A Samo uprava kormánylap Pasics egy beszédét közli, a melyet az e hó 9-én mondott a különböző pártu képviselők közös konferenciáján. Kifejtette, hogy e válságos időben, a melybe Szerbia a berlini egyezmény megsértése, különösen pedig Bosznia és Hercegovina annexiója által sodortatott, pártja kötelességének tartja minden pártoskodást félretéve, a kormányt hathatósan támogatni.

A hadgyakorlatokra egybehívott tartalékosokat szabadságotlák és az e hó 6-án kibocsátott behívó-levelekkel egybehívott tartalékosokkal pótolták.

Milovanovics külügyminiszter a hét végén Rómába megy, honnan Párison át valószínűleg Londonba utazik.

A szkupstina ma tartott ülésén elhatározta Cosics 6-radikális javaslatára, hogy Jovanovics elnök tegnapi beszédét és a szkupstina tegnapi határozatát az ország összes helyiségeiben közzéteszi. falragaszok alakjában. Azután királyi ukázzal a rendkívüli ülésszakot berekesztették. Holnap a szkupstina rendes ülésszakát nyitják meg.

Estefelé végződött a szkupstina rendkívüli ülésszaka. Előzetesen felolvasták az Amerikában élő szerbek táviratát, melyben követelik a háborút. A szkupstina elhatározta, hogy az elnök megnyitó beszédét és a határozatot országsszerte falragaszokon fogják a néppel tudatni.

A pártok konferenciát tartottak és megegyeztek abban, hogy a holnap kezdődő rendes ülésszakon is Ljuba Jovanovics legyen a szkupstina elnöke.

Délután hat órakor diákok és nagy néptömeg összeverődve, a francia követség elé vonultak és ott ovációt rendeztek Franciaország mellett. A francia követ helyettese beszédet intézett a tüntetőkhez, megköszönte az ovációt, amely a francia népek szól, amiért a szerb néppel mindig rokonszenvezett és most is kész Szerbiát támogatni. A Marseillaise eléneklése után a tüntetők elszéledtek, majd később ovációt rendeztek az angol, a török és az olasz követségek előtt. Holnap népgyűlés lesz és este fáklyásmenet az angol követség épülete előtt.

György szerb trónörökös fogadta Belgrádban a „Corriera de la Sera” tudósítóját s így szól hozzát:

Az olaszok barátaink. Szerbia nekünk szerbeknek az, ami Piemont az olaszoknak. Azt mondják, hogy mi nagyon lármázunk. Lehuzzák testünk-ről a bőrt és még hallgassunk? A szkupstina határozata a lehető legszerencsésebb volt, Olaszország, Anglia, Franciaország és Oroszország mi mellettünk vannak és nem fogják jóváhagyni Ausztria-Magyarország jogtalan eljárását.

A Daily Chronicle-nek jelentik Belgrádból, hogy egyre erősebb az a mozgalom, a melynek kitűzött célja a Karagyorgyevis-dinasztiát megfosztani a tróntól és a connaughti herceget kiáltani ki Szerbia királyává. Az agitáció egyre szélesebb körökben terjed és a herceg arcképét ezerszámra osztogatják a nép között.

Horvátok és az annexió.

Zágrábból jelentik: A koalícióhoz tartozó horvát haladópart zágrábi bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen az új politikai helyzettel foglalkozott. Elsőnek Lorkovich képviselő számolt be a politikai helyzetről és előjáróban Bosznia okkupációjával foglalkozott, kifejtve, hogy az annexió tényével a monarchia déli részén öt millió horvátot és szerbet, a szlovénekkel együtt pedig hét millió szlávot egyesítettek, úgy hogy a szlávok immár a monarchia néptörszél közli számbelileg a harmadik. Szólok kifejti, hogy 800.000 szerbet, 600.000 muzulmán és 400.000 horvátot annektáltak. Beszéde további során a következő következtetésre jut Lorkovich: A monarchia egész szláv délvídeke a végleges annexió tényével számolva, most már a horvátok és szerbek egyetértésének létrehozását kell, hogy nyelbeüsse, hogy e praktikus politikai alapon szabadkezet nyersen a monarchia szláv délvídekének nemzeti kérdése megoldásánál. Végezetül konstataáltak, hogy Bosznia-ban mindenképp a nemzeti és kulturális egyesülést kell szem előtt tartani és csak azután lehet Boszniát és Hercegovinát területileg is a horvát királysághoz kapcsolni.

A horvát delegátusok ma hazautaztak Zágrába, ahol a napokban az összes horvát pártok együttes értekezletet fognak tartani, melyen az annexióval szemben való magatartásukat fogják megállapítani. Mint értesülünk, a horvát koalíciós pártok vezéremberei nagy agitációt szándékoznak megindítani Boszniának Horvátországhoz való csatolása érdekében.

Hírek Montenegróból.

Tegnap nagy tömeg bevete Antiváriában az osztrák-magyar konzulátus ablakait. Mihelyt Nikita fejedelem ezt megtudta, azonnal automobillra ült és Cetinjéből Antiváriába sietett. A fejedelem teljes díszben személyesen kért bocsánatot az osztrák-magyar konzulától.

Antiváriában a zavargás nagyon komoly volt. A tüntetés az osztrák-magyar konzulátus ellen irányult, amelynek épületéről letépték a czimert és elégették. A csöcselék ezután behatolt az épületbe, ahol nagy pusztítást vitt végbe. A lakosság legnagyobb része harcias kedvű. Hi szerint a magyar-osztrák tengerészeti parancsnokság elrendelte, hogy Antivári elé két hadihajó menjen.

Cetinjében az Ausztria-Magyarország elleni tüntetések nem ismétlődtek meg. Tegnap egybehívták a szkupstinát, hogy a mozgósítás dolgában határozzon. Szerbia részéről felszólítást várnak. A kereskedelem és a személyforgalom normálisan folyik.

Nikita montenegrói fejedelem táviratot intézett a csárhoz azzal a kéréssel, hogy adja ki

neki a Cherson nevű hadihajót, amelyet még III. Sándor császár ajándékozott Montenegrónak s ily módon Antivári Ausztria ellenében hadilobogót kaphasson. A fejedelem táviratát Pétervárott komoly helyen rossz tréfának tartják.

Az engedmény, amelyet Magyarország-Ausztria Olaszországnak tett, az, hogy Magyarország-Ausztria lemond arról a jogáról, amelyet neki a berlini szerződés 29. szakasza biztosít. Magyarország-Ausztria átengedi Montenegrót Olaszország hatáskörének s megengedi, hogy Olaszország Antiváriában flottaállomást állítson föl. Erről abban az esetben, ha az összehívandó konferencia ebben a kérdésben nem döntene, Magyarország-Ausztria és Olaszország között külön egyezmény fog létrejönni.

A szkupstina egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, amelyben bizalmat szavaz a kormánynak és teljes akciószabadságot hagy meg neki Montenegró becsületének és a szerbség érdekeinek védelmére.

Jovanovics, Szerbia diplomáciai képviselője, Cetinjébe érkezett.

Kiáltvány Bosznia népéhez.

A boszniai és hercegovinai muzulmán és szerb nemzeti organizáció végrehajtó bizottságának tagjai Budapesten összejöttek és beható tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy az annexió tényével szemben elfoglalt álláspontjukat határozat, illetve üzenet alakjában hozzák nyilvánosságra. E deklaráció aláírói Bosznia és Hercegovina legvagyonosabb és legelőkelőbb muzulmánjai és görög-keleti vallású szerbjei, akik még az annexió kihirdetése előtt összejöttek volt Brodban tanácskozásra, de miután őket ott tanácskozásukban a hatóság megakadályozta és az annexió kihirdetésének híre őket éppen ott találta, nyomban elhatározták, hogy Budapestre jönnek és bevárva az események fejlődését, a delegációk összeállítását, ez alkalmat fölhasználták állásfoglalásuknak megismertetésére a magyar és külföldi sajtóval. A kiáltvány így hangzik:

Közös üzenet Bosznia és Hercegovina népének! Testvérek! Hármincz évvel ezelőtt Ausztria-Magyarország, mint az európai hatalmak mandátáriusa, megszállotta Boszniát és Hercegovinát, abból a célból, hogy azokat igazgassa. Ti nagyon jól tudjátok, hogy mi ez idő alatt mit élünk át s mennyi okunk volt panaszokra az okkupáló hatalmak ellen. Erthető tehát, hogy az okkupációval, amely a mi megkérdésünk nélkül történt, nem barátkozhattunk meg. Ez érzelmek kifejezése volt a muzulmán és szerb nemzeti organizáció megválasztott képviselőinek memorandumja, amely organizáció Bosznia és Hercegovina lakosságának négyötödét képviseli. E memorandumot az említett organizáció képviselői a török alkotmány kihirdetése alkalmából báró Burián közös pénzügyminiszter urnak 1908. szeptember hónap 7-én lídzsén nyújtották át s ebben alkotmányt kívántunk hazánk államjogi viszonyainak eldöntése nélkül, hogy e módon a népnek az ellenőrzés és törvényhozás joga adassék meg és az összes kérdéseknek hozzájárulása nélkül való rendezése lehetetlenné tétessék. E nyilatkozatunk valamennyien hozzájárulástokkal helyeselték. Az alkotmányos mozgalom ügyében mi Budapestre indultunk. Utunkban, október 7-én, az annexió híre lepett meg, amely annexió megkérdésünk és akaratunk, valamint a ti akaratotok ellenére jött létre. E hír ellenére elhatároztuk Budapestre tervezett utunkat megvalósítani, ahol most az osztrák-magyar monarchia összes irányadó tényezői e kérdéstről tárgyalnak, ez elhatározásunk abban leli okát, hogy közvetlen közelből figyeljük az események fejlődését, hogy összeköttetésbe lépünk mindazokkal, akiknek van szívük népünkért és akik érdeklődnek hazánk sorsáért. A legújabb események alkalmából a berlini szerződést aláírt európai nagyhatalmak most konferencia összehívásáról tanácskoznak. A nemzetnek meg kell várnia most az összes érdekelt tényezők munkájának eredményét. Ennélfogva arra kérünk titeket, testvérek, hogy türelmesek és csendesek legyetek, de főleg arra, hogy ne költözködjetek ki szép és kedves hazánkból, mert ez a hazai jogai védelmének legveszedelmesebb eszköze volna. A jogrend tisztelete, amely mindig működésünk alapelve volt, nem engedi, hogy törvényellenes és az őszinteséget nélkülöző eszközöket használjunk. Ennélfogva elhatároztuk, hogy folytatjuk a törvényesség határai között mozgó munkánkat. Nem szabad elhírtelenkedni semmit, nehogy népünk haladását veszélyeztessük, mert módot kell keresnünk arra, hogy további akciónkat a megváltozott viszonyokhoz idomsuk. A minket minden munkánkban vezérlő eszme népünknek szabadságra való vágyának ideális törekvése, hogy saját sorsunkról mi magunk határozzunk, mert ez eszmét a nemzeti harc és a történelem szen-

tesítette. E küldelmünk sikerének legjobb biztosítéka a görög-keleti vallású szerbek és muzulmánok együttes munkája, amelyet semmiféle támadások meg nem törhetnek. Most, e döntő órákban a múlt időknek összes választófalái örökre ledőlnek. Ezért rendületlenül hiszünk az igazság győzelmében! Éljen az igazság! Éljen a szabadság! Éljen a nemzet! Budapesten, 1908. október 11-én. (Következnek az aláírások.)

Budapest, október 13.

A fiumei püspökség. Zanella Richárd, Fiume országgyűlési képviselője a fiumei egyházi kérdés ügyében emlékirattal fordult a m. kir. kormányhoz, amelyben Fiumének a zenggi püspökség alól való kivételét, önálló püspökség felállítását javasolja. Az emlékirat messze múlt időkbe vázolja a fiumei törekvéseit önálló püspökség felállítására. Abban a feliratban, amelyben a fiumei patriciusok Mária Teréziától a Magyarországhoz való kapcsolást kérték, szintén befoglaltatik ez a kívánság. A Magyarországhoz való tartozás felújításának időpontjával újból kezdetét veszi a fiumei fáradságos küzdelme, hogy megszabaduljanak attól a gyűlölt és megalázó kötelektől, mely őket egyházilag Zenggel, ezzel a horvát mezővárossal, a legfanatikusabb pánhorvátok és Fiume legvadabb ellenségeinek főtészkével összeköti. Fiume régi kívánságának viszontagságos történetét elmondva, Zanella emlékirata a következőket mondja: Eltekintve attól, hogy a fiumei püspökség felállítására jogalapot szolgál azon minden kétséget kizárólag és kézzelfoghatóan belgazolt tény, hogy ezen város a régmúlt időkben salát püspökséggel bírt és eltekintve az 1821. évben kibocsátott legfelsőbb dekrétum rendelkezéseitől, valamint az újabb alkotmányos korszak kormányai által tett ígéretek-től is, még mindig elvitathatlan tényt képez az, hogy Fiumének egyházi tekintetben a zenggi horvát püspöktől, vagyis faluféle horvát hely püspöktől való függése — melynek szemináriumból kerülnek ki a legdühösebb fanatikus pánhorvát érzelmi izgató papok, Magyarország legádázabb ellenségei — nemcsak lealázó a corpus separatumra és Magyarország tengerészeti kereskedelmi emporiumára nézve, hanem politikai tekintetben is anomália és közjogi és társadalmi képtelenséget képez. Fiumének a zenggi horvát püspöktől való függése, habár csak személynél is ideiglenesen, mégis olyan látszatot kelt, olyan érvféléket képez, mintha Fiume valamilyen Horvátországhoz tartozna, t. i. ahhoz a Horvátországhoz, amely a törvények és a történelem ellenére manapság is jobban, mint bármikor, épp oly meggyőződéssel és makacs vágygyal városunk bíráására áhítozik. Politikailag pedig azon képtelen állapot fenntartása, hogy Fiume horvát klérustól függően, már nem is politikai tévedés, hanem valóságos büntetés. A fiumei küzdelem szakadatlanul, minden nap és minden téren a horvát térfoglalás ellen, de a magyar kormány ezideig vagy nem tudta, vagy nem akarta őket abbéli czéljuk elérésében támogatni, hogy legalább a veszélyesebb horvát elemek, a nemzeti és politikai gyűlölettel eltelt izgatók és téveszeterjesztők, t. i. a jött-ment horvát papok Fiume templomaiból, társadalmából és iskoláiból eltávolíttassanak!

Mozdonyvezetők Kossuth miniszternél. Ma délelőtt a mozdonyvezetők szövetségének küldöttsége tisztelgett Kossuth Ferencz miniszternél Birk-mayer József szövetségi elnök vezetésével. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a hozzá benyújtott memorandumukban foglalt óhajait teljesítse. Kossuth Ferencz miniszter igen szívesen fogadta a küldöttség tagjait és megígérte, hogy a lehetőség szerint figyelemmel lesz kérésükre. A küldöttség tagjai nagy örömmel fogadták a miniszter választát.

Az EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A balkáni események.

— Izvolszki londoni tanácskozása. —

Budapest, október 13.

Izvolszki orosz külügyminiszter még is Londonban van, jelétül annak, hogy a tárgyalások igen nehezen haladnak előre. Ennek dacára Londonban remélik, hogy végereedményében a két külügyminiszter teljes egyetértésben fogja megoldani a függő kérdéseket.

Izvolszki londoni látogatása, mint már tegnapi számunkban is megírtuk, a legfontosabb politikai események egyike, amit az is bizonyít, hogy az angol király félbeszakította skóciai tartózkodását és Londonba sietett, hogy személyesen is résztvegyen a tárgyalásokon. Amennyi eddig a tárgyalások eredményéről kiszivárgott, a két miniszter abban egyezett meg, hogy az európai konferenciát meg kell tartani. Oroszország álláspontja az, hogy e konferencián ne csak a most történt eseményeket tárgyalják, hanem terjeszszék ki a programot az összes vitás európai kérdésekre is. Az orosz diplomácia ezzel azt akarja elérni, hogy delegátusai javaslatot tehessenek a Dardanella-szerződésre nézve. Ha Anglia ebbe beleegyezését adja, akkor ez a kérdés lesz a legsúlyosabb pontja az új konferenciának.

Törökországnak természetesen a legkellemetlenebb volna, ha tengerszorosukat megnyitnák a szabadhajózásnak, mert egy hatalom sem szeretné, ha a fővárosa előtt idegen hajóhadak vonulnának el. A legérdekesebb azonban, hogy Oroszországban is vannak olyanok, akik a Dardanellák megnyitása ellen állást foglalnak. Ezek azzal érvelnek, hogy e tengerszoros elzárása Oroszország fekete-tengeri partvidékeire is előnyös lesz, abban az esetben, ha a czári birodalom valamely erősebb tengeri hatalommal szállna harcra.

Pétervárott e kényes kérdést úgy szeretnék megoldani, hogy a szabadhajózás előnyében csak a Fekete-tenger partján fekvő államok részesüljenek. Ebbe azonban semmi esetre sem megy bele a többi állam. Már olyan megoldásra is gondoltak, hogy az idegen hatalmak hadihajóinak tilos legyen utközben a megállás. Mind e tervezetek azonban határozottan ellenkezésre találhatnak Konstantinápolyban.

A Dardanella-kérdésén kívül még szabályozni akarják Montenegró viszonyát is a berlini szerződéshez. Arról is szó esett már, hogy a leendő konferencián Törökország kárpótlást fog követelni Bulgáriától és pedig oly módon, hogy igényt támaszt a berlini szerződés 9. §-ában meghatározott hűbéradóra, melyet Bulgária mind e mai napig nem fizetett meg a portának.

Állítólag Törökország hajlandó elismerni a megváltozott helyzetet abban az esetben, ha a hatalmak garantálják az ottmáni birodalom mostani állapotának respektálását.

Ma a következő híreket kaptuk:

Izvolszki Londonban.

Mint a Reuter-ügynökség értesül, Grey és Izvolszki miniszterek közt a tárgyalás a külügyminisztériumban ma tartott második tanácskozással még nem ért véget. Miután a tárgyalás még folyamatban van, a hivatalos körök titokban tartják. A Reuter-ügynökség azonban megállapíthatja, hogy nincs ok arra a föltevésre, hogy az angol-orosz egyezmény megváltoztatá-

sáról tárgyaljanak, hogy továbbá a tárgyalás kivétel nélkül a közeli Kelet helyzetével foglalkozik. Az szintugy bizonyossággal megállapítható, hogy mindkét miniszter a konferencia szükségességéről van meggyőződve és hogy a tárgyalás a Franciaország és Oroszország közt folytatott hasonló tárgyalás folyamán fölmerült egyes nehézségeket eltüntet. Most már valószínűnek tartják, hogy a közeli Kelet legutóbbi eseményei szükségessé fogják tenni, hogy a konferencián tárgyalás alá kerülő kérdések körét kiterjeszszék. A hatalmak közös nyilatkozatokat tettek vagy fognak tenni, amelyekben határozottan ismét kifejezést adnak annak az elvnek, hogy nem lehet hozzájárulni a szerződésnek a szerződő felek beleegyezése nélkül való megváltoztatásához.

Londonból jelentik, hogy Sir Edward Grey és Izvolszki tanácskozásai hosszúra nyulnak s e hét végéig fognak tartani. Eddigé a nemzetközi konferenciának csak egynemely nehézségeit sikerült elsimítani. A konferencia programja valószínűleg sokkal terjedelmesebb lesz, semmint eredetileg tervezték. Anglia elejtette eddigi álláspontját a kompenzációk ügyében s a programnak ezzel a kibővülésével a konferencia létrejötte meglehetősen biztosítva van.

Politikai körökben némi feltűnést kelt, hogy éppen most, ilyen kritikus időben jelentik be hivatalosan az angol királyi pár berlini látogatását. Ebből azt következtetik, hogy Anglia részéről szó sem lehet Németország irányában elkedvetlenedésről, mert az csupán Ausztria-Magyarország ellen irányul. Londonban általános az a meggyőződés, hogy Németország éppen nem volt felbujtó a keleti eseményekben.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Izvolszki miniszter ma délután újból tanácskozott Grey államtitkárral. Formulákat állapítottak meg, amely Ausztria-Magyarországot, Bulgáriát, Görögországot és Montenegrót kielégítené és egyben Törökországnak kellő garanciát nyújtának. A befejezett tény megváltoztatni nem lehet. A helyzetet ezután már csak illő módon, minden állami tekintély csorbitásának kizárásával lehet rendezni. Novibazár szandzsáknak Törökország részére történt visszaadása elegendő kompenzációnak tetszik Bosznia és Hercegovina annexiójáért. Bulgária a hatalmak támogatásával pénzügyi kárpótlást adna. A krétai védőhatalmak vizsgálat tárgyává tennék a krétaiak kívánságait és Montenegró az Adriai-tenger tekintetében nyerne elégtételt. Törökország garanciákat és pénzügyi támogatást kapna. Utat és módot keresnének arra is, hogy Szerbiát kártalanítsák, oly feltétel alatt, hogy a békét nem zavarja meg. A Balkánon uralkodó helyzetéről és hangulatról szóló hírek kedvezőtlen hatást gyakorolnak diplomáciai körökben.

Londonból újabban jelentik: Izvolszki orosz külügyminiszternek a külügyi hivatalban folytatott tárgyalásai során kizárólag azokkal a kérdésekkel foglalkoztak, hogyan lehetne Törökországnak megfelelő kompenzációt biztosítani és kellő utakat és eszközöket találni arra, hogy Ausztria-Magyarország eljárása jogossá és törvényessé tétessék. Ez eljárást, annyi bizonyos, befejezett ténynek kell tekinteni. Az egydéli gyakorlati ut, amely Törökországnak kompenzációt biztosítana, ugylátszik az, hogy ha e kompenzációnak anyagi jellegűt adnak. Nincs kizárva, hogy a kompenzáció garantált török kölcsön formájával fog birni. Jogos az a feltételezés, hogy Olaszország és Németország a kompenzáció tekintetében Angolország, Franciaország és Oroszország előtt lebegő szempontokat akceptálják.

Párisi információk szerint a londoni tárgyalások Grey és Izvolszki között kedvező eredményre vezettek és előre láthatólag az európai konferencia tárgyában létrejött megállapodásokat egy napon belül nyilvánosságra fogják hozni. Az európai konferencia ugyszólván teljesen biztosítva van. A konferencia a bekövetkezett tények egész sorát regisztrálni fogja és minden további vita nélkül elismeri azokat. Ami a többi kérdést illeti, amelyek a berlini szerződés módosítását teszik szükségessé, az egyes hatalmak a portával fognak megállapodásra jutni, hogy létrehozzák a kölcsönös megegyezést. A konferencia helye még nem biztos. Általános az a kívánság, hogy valamely, semleges hatalom fővárosá-

ban üljön össze a nemzetközi konferencia. Angolország Konstantinápolyt ajánlja, hogy így kifejezésre juttassa a megreformált Törökország jelentőségét.

Az európai konferencia.

A nemzetközi konferenciáról való tárgyalást illetően a Petit Parisien tudni véli, hogy a Dardanellák kérdését nem szabadna kikülszöbölni. Anglia e tekintetben áldozatot hozna, de nem csupán ez ügy tárgyalásának elvi megengedéséről van szó, hanem arról is, vajjon Oroszország általában részesüljön-e az áthaladás jogában, vagy pedig háboru és béke esetére külön szabályok állíttassanak-e föl. Másrészt azt állítják, hogy a tengerszoros kérdését nem fogják a hatalmak elé terjeszteni, hanem Törökország és Oroszország erről külön fog tárgyalni.

Konstantinápolyból táviratozza a Times tudósítója, hogy Kiamil pasa közölte vele, hogy a nagyhatalmak képviselői, az osztrák-magyar nagykövet kivételével elvileg hozzájárultak a török kormány javaslatához a kongresszus tárgyában, a szultán azonban csak akkor hajlandó megbízottakat küldeni a kongresszusra, ha az csakis a boszniai annexió és Bulgária függetlenségének ügyeire szorítkozik.

Gróf Khevenhüller-Metsch osztrák-magyar nagykövet egy hírlapíró előtt akként nyilatkozott, hogy Ausztria-Magyarország első feltétele a konferenciát illetően, hogy azon ne kerüljön szóba Bosznia bekebelezése. Ami a Dardanellák kérdést illeti, e részben a londoni kormánynak az a kívánsága, hogy a Dardanellákat meg kell nyitni valamennyi hatalom számára.

Berlini beavatott körökben úgy tudják, hogy a hármasszövetség hatalmai nem tettek ellenvetést Oroszországnak azon kívánsága ellen, hogy a berlini szerződés revíziója céljából összehívandó európai konferencia napirendjére tűzzék ki a Dardanella-kérdést is, valamint hogy a nagyhatalmaknak az ellen sem volna kifogásuk, ha ezt a kérdést Oroszország Törökországgal egyetértőleg oldaná meg.

Szogyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet ma hosszasan tanácskozott Bülow herceg birodalmi hanczellárral. A konferencia eredményéről a nagykövet meglepedéssel nyilatkozott. Szogyény nagykövet nyolcz napra ismét magyarországi birtokára utazik s valószínűleg közben legközelebb Budapestre rándul, hogy találkozzék báró Aehrenthal külügyminiszterrel.

Megzafolt hadikészülődések.

Malinov bolgár miniszterelnök egy újságíróna kijelentette, hogy a Balkán-félszigeten a helyzet kitünő, nehézség semmi irányban sem mutatkozik s Törökország nem tesz semmiféle háborus készülődést. A nagy nemzetgyűlést legközelebb összehívják, hogy az alkotmányon az események következtében szükséges változást megtegye. A szófiai török biztos jelenti, hogy a bolgár hadikészülődés csökken. Tegnap jelentésével szemben azt mondja a Sabah, hogy hivatalosan konstatálták, hogy Bulgária hadikészülődése emelkedőben van. Török részről ellenben nem készülnek elő. Drinápolyba új fölfegyverzés céljából 118 vagon gyorstüzelő üteg és lövészer ment el, Szalonikibe pedig 114 vagon. Az előbbi helyre többé nem történik szállítás, az utóbbi helyen azonban még nem végeztek be.

A bolgár távirati ügynökség a következőket jelentí:

A külföldön elterjedt hír, hogy Bulgária Törökországhoz intézendő ultimátumot készít elő, amelyben az esetre, ha Törökország három napon belül nem ismeri el Bulgária függetlenségét, háborúval fenyeget, teljesen alaptalan. Bulgária nem kívánja a Törökországgal való háborút és ily háborúnak mindenkor ellensége volt. Ellenkezőleg, itt arról vannak meggyőződve, hogy a Törökországgal való entente lehetséges és mindkét állam kölcsönös érdekét szolgálja. A három új tartalékos évfolyam behívása a korábban egybehívott tartalékosok elbocsátása által váit szükségessé és az eddigi gyakorlat szerint történt, hogy t. i. minden évben a tartalékosoknak fegyvergyakorlatra be kell vonulniok. A jelen pillanatig egyetlen katonát sem küldtek a határra.

Hajóhadak készületben.

Odesszából jelentik, Szabasztopolban sürgősen elrendelték a Fekete-tengeri hajóhad mozgósítását. A legénységet hadi készületbe helyezték és a hajóhad elindulását minden órában várják. A hajóhad

állítólag ki fogja erőszakolni a Dardanellákon való átjárását.

A francia haditengerészeti hivatal elrendelte, hogy Toulonban két hajórajt alakítsanak s hogy mind a két hajóraj onnan október 15-én induljon el. A hajórajok rendeltetési helye egyelőre Algír, de politikai körökben elterjedt hírek szerint e hajóhadak összehívását a balkáni események idézték elő. Mindegyik hajórajban hat sorhajó, három páncélos czirkálóhajó és több torpedóhajó lesz.

A bojkott.

Az osztrák Lloyd kommunikéje a következőket mondja:

A keleten történt politikai események hatása gazdasági téren is érezhetővé válik, annál is inkább, mert részben politikai izgatók, részben pedig konkurrens kiadták a jelszót, hogy bojkottálni kell az osztrák árukat és ahol csak lehet, megkárosítani az osztrák kereskedelmet. A levantei kikötőkben falragaszokon felszólították a munkásokat, hogy ne vállaljanak az osztrák Lloyd hajóin ki- és berakási munkálatokat. Szalonikiben és Cavallában az osztrák gőzök kénytelenek voltak az e kikötőkbe küldött áruk kirakása nélkül folytatni utjukat. A gőzök azt az utasítást kapták, hogy a visszamaradt árukat, ha a körülmények engedik, rakják ki a legközelebbi kikötőben, vagy pedig hozzák az árukat vissza Triesztbe. A mult szombat Konstantinápolyból Anatóliába indult Galiczia Lloyd gőzös Konstantinápolyban sem utasokat, sem árukat nem vehetett fel, minthogy senki sem volt hajlandó a rakpart és a kikötőben horganyzó hajó között az összeköttetést létesíteni. Az osztrák Lloyd azonnal megtette a szükséges lépéseket és egyenesen is, de a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség útján is a kormány intézkedését kérte. Természetes, hogy az osztrák Lloyd igazgatósága, mint eddig is, vállalja a levantei kikötőkbe szóló áruk szállítását. Konstatálható továbbá az, hogy a levantei kikötőkben az áruk partraszállítása az eddigi arányokban folyik le. A kormány részről kilelentették, hogy minden megtörténik arra nézve, hogy mihamarabb normális viszonyok álljanak helyre.

Legújabb híreink.

Szalonikiban híre jár, hogy Enver beyt, a legkiválóbb ifjutörök vezért meggyilkolták. A hír még nincs megerősítve, de annyi tény, hogy tíz nap előtt Szmírnában görögök lövöldöztek Enver beyre.

A Vecserna Posta jelentése szerint Malinov miniszterelnök kijelentette, hogy a bolgár kormány nem hivatalos uton több külföldi kormánytól azt az értesítést vette, hogy Bulgáriát független királyságnak elismeri. Kivételt csak Anglia és Törökország képeznek.

Ma királyi ukáz jelenik meg, amely szerint az e hó 18-ára kitűzött szobranjei pótválasztások a tartalékosoknak a hadgyakorlatokra való egybehívása folytán november hóra halasztatnak.

KÜLFÖLD.

Osztrák tartománygyűlések. A felső-ausztriai tartománygyűlés mai ülésénegyhazulag elfogadták a következő határozatot:

1. A felső-ausztriai tartománygyűlés 6 felsége szuverenitásának kiterjesztését a harmincz év óta okkupált Boszniára és Hercegovinára nagy meglepéssel veszi tudomásul. 2. Felhatalmaztatik a tartománygyűlési elnök, hogy 6 felségének ez alkalomból Felsőausztria hí lakossága nevében a lakosság szerencsekívánatait és hódolatát tolmácsolja. 3. A felsőausztriai tartománygyűlés egyuttal azt a meggyőződését és óháját fejezi ki, hogy Bosznia és Hercegovina közjogi helyzetének megváltoztatása az 1880. évi február 23-iki törvény értelmében csak a monarchia mindkét törvényhozó testületének egybehangzó hozzájárulása mellett történhetik meg.

Mikor dr. Welier képviselőnek a pellagre leküzdése céljából benyújtott sürgős indítványának mellékletét. Labadini milánói orvos 144 oldalas röpiratát kezdi felolvasni, Gaberscek szlovén liberális tiltakozik a felolvasás ellen. A tartományi főnök a szónokot ismételten rendretasítja. Minthogy a karzati közönség folytonosan lármáz és fütyül, a tartományi főnök elrendeli a karzatok kiürítését és öt percze felfüggeszti az ülést. Szünet után Bernadelli olasz liberális, aki orvos, kijelenti, hogy az ülésteremben rossz a levegő. A tartományi főnök erre ismételten felfüggeszti az ülést fél órára, hogy ezalatt szellőz-

tessenek és takarítsanak. A karzati közönség azt kiáltja: A basso Gaberscek! A basso Faidutti! A basso Pajer! és szakadatlanul lármáznak és fütyülnek. Este fél nyolcz órakor a tartományi főnök ismételten megjelenik a teremben, minthogy azonban a Ház határozatképtelen, az ülést berekesztik.

A berni egyezmény revíziója. A Norrd. Allg. Zeitung felsorolja a holnap Berlinben a berni szerzői jogra vonatkozó egyezmény revíziója céljából összeülő harminczöt állam képviselői és azután így folytatja: A kongresszusra fontos feladatok várnak. Első sorban azzal kell foglalkoznia, hogy tovább fejlessze a berni egyezmény alapján szolgáló azon gondolatot, hogy a szövetségben lévő országok egyikéhez tartozó szerző a szövetséghez tartozó más országokban a belföldi szerző védelmére élvezi. Az egyes programponok közül kiemelendő: a szerzői jog függetlenítése, a fordítás elleni védelem és az eredeti mű védelmének egyenrangúsítása, a zeneműveknél kötelező fentartás mellőzése, valamint a monografiák és újságcikkek építészeti és koreografiai művek védelmének kiszélesítése. Amidőn a konferencia résztvevőit üdvözöljük, óhajtjuk, hogy együttműködve a német delegátusokkal, az egyes nemzetek szellemi termelése érdekében mindegyik kiépítsék a nemzetközi szolidaritást, amelynek a berni egyezmény is egyik fontos oszlopa.

A költő és a ruhája.

A költészet berkeitől — vagy csalitjaitól? — távol élő közönséges halandók mindig megbotráncognak kissé, ha a poéta személye nem olyan, mint amilyennek magát verseiben lefösti. Ha a nemes leányzó pillantása után kétségbeesetten epekedik és a nemes leányzó keble pihegését az esti szellőből veri ki fölaizott kobza: az ilyen költő nem lehet mézszáros külsejű, atléta termetű, vastagajku, buksi homloku ember.

Petőfi Sándorból nem ábrándult ki senki, ha versei után őt nézték meg. Sürrü haja, magas homloka, lázas pillantása, sápadt arca, czingár termete: mind azt hirdette, hogy bizony ez az ember sohasem hazudott rimeiben, bizony ez képes volna meghalni a hazájáért, vagy babájáért. Később be is bizonyította, hogy képes.

Szemere Miklós, a költő, már nem tudott ilyen impressziót kelteni. A táblabíró külsejű poéta egyszer megmutatta valamelyik szerelmes versét Kossuth Lajosnak. Kossuth végig olvasta és majdnem boszankodva jegyezte meg:

— Nem értem, hogy komoly ember létedre, hogy firkálhatsz ilyen számárságokat?

Akik holnap Morris Rosenfeldet meg fogják a pódiumon pillantani, alighanem szintén valahogy így fognak gondolkodni: „Ez lenne az a szabólegény, aki napi husz óráig dolgozott piszkos, ronda műhelyben?! Hiszen ez egy elegáns uri ember! Még meg se vakult, amint azt kiadói világszerte hirdették! És milyen finomak a kezei, az alakja is elég jól táplált, a nyáron pedig Karlsbadban együtt vette a kurát a milliomos kövér pénzeszsákokkal!”

Szóval, a vers és a poéta között nem lesz meg a harmónia. A versekből a nyomor, szenvedés, fájdalom, kin kiált ki, míg csinálójuk a kis-bourgeois-jólétet reprezentálja.

Természetesen, még a legnaivabb közönségnek sem jut azért eszébe azt mondani, hogy aki a nyomort éneklí meg, az legyen maga is nyomorult. De bizonyos, hogyha a poéta maga lép a közönség elé, akkor az emberek önkéntelenül harmóniát keresnek közte és versei között — lévén a vers a legegényibb alkotás.

De annyi bizonyos, hogy ezt a harmóniát ma már ritkán találják meg. Verseket írni, ma már olyan foglalkozás, mint a többi s úgy készülnek rá, mint a diplomáciai pályára. S ha nagyritkán valahonnan a mélyből egy tiszta ér bu-

gyog föl, (mint Rosenfeld esetében), akkor ez az ér csakhamar arannyal és értékpapírral kipárnázott mederben folytatja útját. A tiszta talentum ebben a kapitalista társadalomban szmokingot, kényelmes lakást, gummi kereket és nyári üdülőhelyet jelent — de csak akkor, ha a reája boruló közömbösséget át tudja verni. A jó isten a megmondhatója, hogy Morris Rosenfeldnek hány édes testvére a nagy tehetségben pusztult el korán a szabóműhelyben és vakult meg, mielőtt az első tisztán csengő rimet le tudta volna írni.

Talán száz ilyen korán elhullott talentum tetemén képes egy fölemelkedni a Royal-szálló pódiumáig. S ha egy mégis oda jut, csak saját lelkiismeretünket nyugtatjuk meg, mikor nemcsak virágot, hanem anyagi javakat is szórunk lábai elé.

A török feminizmus.

— Az új idők felé. —

Budapest, október 13.

Nagy és rohamos erővel halad a feminizmus kifelől után. A mostani török események is siettetik célja felé. Az elfátyolozott nők, akik uruk akaratának voltak engedelmes rabszolgái, akik egész életüket csak uruk vágyának a kielégítésére fordították, akik elzárkózva a világtól a hárem misztikus falai között morzsolták le napjaikat, azok most fellebbentve arcukról fátylukat, lángoló lelkesedéssel adták tudtára a világnak: Ember is vagyok nemcsak nő!

És követelik őket is azt a jogot, amely a többi európai nőnek kijár. Nem akarnak Európa szegénye lenni. Ők is részt akarnak venni a közös munkában, együtt akarnak velünk haladni.

Igazuk van nekik is. Csak hogy erre a tudatra nem ők ébredtek, hanem a kor ébresztette őket. Az adta kezükbe a felvilágosodás fegyverét.

Most a török nők addig a korig jutottak el, amely egyenlő volt nálunk a feminizmus előtti korról. A mi munkánkat átveszi most a feminista vezetés és odakiált, majd a kábultságukból nemrég felébredt török asszonyokra: Tovább, tovább! Erősen fussatok! Utól kell érni még bennünket is!

És ők majd futni fognak előre.

Lesznek eleinte török gépiró-kisasszonyok, majd később a török egyetem kapuja is megnyílik előttük. Lemegy majd Sztambulba Minna Cauer vagy a feministák más vezére. S beszél, felvilágosít, megalkítja a feministák fiókját, kioktatja a vezetőséget. S ez a vezetőség óriási erővel és lelkesedéssel fogja terjeszteni a feminizmus eszméit, bejárja majd az általunk alig ismert török vidékeket, hol ők, a még nem rég elfátyolozottak, hatalmas hangon hirdetik majd a női emancipációt. És Törökország engedni fogja? Valószínűleg igen. Most, amikor a szabadság, az alkotmányosság érájában él, mindent enged, ami új, ami haladást jelent.

S majd engedni kell haladni őket is, úgy ahogy mi haladtunk. Jussanak el ők is addig a fokig, ahová mi jutottunk. S ha ott lesznek, ahol mi, sőt ha a képviselőház padsoraiban élénk szavakkal fognak kikelni a létszámelés ellen, akkor azt fogjuk észrevenni, hogy más lesz a munka, más lesz a közérkezés, igazabb a családi boldogság, a tudomány, a kultúra. A kivívott jogok éppen olyan gondolatvilágot és érzést teremtenek a nőben, mint amilyen a férfié.

E vég felé haladnak a török nők is rohamosan, nagy erővel, ha ma még oly furcsának tűnik is felmindez előttünk. Törökország évszázadokon át elmentállott a nyugati kultúra hullámcsepjének és a mohamedán hit fanatizmusával visszautasított mindent, ami őket a felvilágosodás felé vezethetné. És különösen áll ez a nőkre. Minden alkotmányos civilizáció mellett sem várhatta Európa a törököktől azt, hogy a nőket illető tradícióikkal szakítani fognak.

Az erősebb nem társadalmi valószínűleg kikapcsolta volna a nőkérdést új állami berendezkedése

közben, ha maga a gyengébb nem elébe nem vág ennek.

Most, hogy a török nők maguk vették kezükbe az ügyet, valószínű, hogy nem fog elmaradni az a siker, mely a feminizmus ügyét az európai államokban kísérte.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Vidéki városok kölcsönei.

Irta: Wolf Zsigmond.

törvényhatósági bizottsági tag Pozsonyban.

Junius végén dr. Wekerle miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé, melynek értelmében Pozsony, Fiume és Zágráb városok jogot nyerjenek adómentes községi kötvények kibocsátására. E törvényjavaslatot az országgyűlés őszelő fogja tárgyalni.

Szeptember 16-án a „Pester Lloydban” egy cikk jelent meg dr. György Miklós banktisztviselő ur tollából, melyben a törvényjavaslatot éles kritika alá vonja; azt állítja, hogy a nevezett és ezeken kívül még több vidéki városok csakis „hiusági szempontokból” törekedtek községi kötvények kibocsátási engedélyre. Őva inti a cikkíró ur a vidéki városokat, hogy pénzügyi szükségletük fedezésénél maradjanak meg az eddigi kipróbált és jól bevált forrásnál, azaz a fővárosi jelzálogbankoknál, melyek sokkal olcsóbban fogják a városok szükségletét kielégíteni, mint ahogy ez obligációk útján beszerezhető.

Mint szerény, de régi tagja Pozsony város törvényhatósági bizottságának, a t. Szerkesztőség szíves engedelmeivel be szeretném bizonyítani, hogy — legalább, ami Pozsony városát illeti — távolról sem „hiusági szempontok” vezérelték, midőn a kormánytól kötvények kibocsátási jogot kért, hanem ennél sokkal reálisabb, finanziaális okok.

Már hat évvel ezelőtt tett Pozsony város lépéseket a minisztériumnál, hogy pénzügyi szükségletének beszerzésére adómentes kötvényeket bocsájthasson ki. Az akkori pénzügyminiszter, dr. Lukács, a város kérelmét nem teljesítette és pedig azon indoklással, hogy ha Pozsonynak ezen jogot megadná, ki volna téve más városok kérvényostromának is, melyeknek finanziaális helyzete és vezetése még távolról sem nyuitaná azt a biztosítékot, mely Pozsonynál minden kétségen kívül fennáll.

Pozsony város ezen elutasítás folytán kénytelen volt pénzügyi szükségletének fedezése iránt három előkelő fővárosi pénzintézettel tárgyalásokat megindítani.

Ahelyett azonban, hogy a felhívott intézetektől külön-külön ajánlatot kapott volna, a három intézet — dacára annak, hogy csakis 6 milliónyi, tehát semmi esetre sem exorbitánsnak nevezhető összegről volt szó — egymással egyesült és a városnak közös ajánlatot terjesztett be, úgy, hogy a város egyetlen egy pénzáddal állott szemben. És ha az eljáró bizottságnak nem sikerült volna az utolsó órában egy konkurrens intézetet megtalálni, a város kénytelen lett volna 2 3/4%-al alacsonyabb kifizetési kurzust elfogadni.

Már csakis ezen ténynek megállapítása, azt hiszem, elegendő bizonyíték arra, hogy nem felel meg a vidéki városok érdekeinek, ha pénzügyi szükségletük beszerzésénél kizárólag a fővárosi pénzintézetekre vannak utalva és hogy a városok kérése nagyon is jogos, hogy a szükséglet fedezésére más megoldást is találhassanak. Máshonnan (külföldről) azonban pénzre csakis obligációk útján lehet szert tenni.

Dr. György Miklós ur azt állítja, hogy az utóbbi uton a városok nem fogják a pénzt oly kedvezően beszerezhetni, mint bankkölcsön útján. Azt kérdezi, hogy a városok remélik-e, miszerint kötvényekért jobb kurzust fognak elérni, mint aminőt a bankok a külföldön már jól ismert és jól bevezetett czimleteikért elérni képesek?

Cikkíró urnak meglehet, hogy igaza van, de az ellenkezője is lehetséges.

Nincs kizárva, hogy a városok kötvényeiket nem fogják oly jól eladni, mint a bankok az ő czimleteiket. De tessék tekintetbe venni, hogy a bankok a

városoknak sem fizetik ki a kötvényeik értékét a teljes árfolyammal, hanem néhány százalékkal ezen alól.

Tessék továbbá tekintetbe venni, hogy a városoknak azon kamaton kívül, amelyre a bankkötvények szólnak, az egész törlesztési időre még egy bizonyos províziót vagy kamatnyereséget is kell fizetniük, mely ha még oly mérsékelt (körülbelül 2/10 százalék) kurzusba átszámítva 4 százalékos tesz ki. Nem hiszem, hogy az értékkülönbség a bankkötvények és a városi kötvények között (ha egyáltalán lesz különbség) a jelentékeny 4 százalékos differenciát elérné. Ha pedig, ami éppen nincs kizárva, a tőke a városi kötvényeket épp oly biztos befektetésnek fogja tekinteni, mint a bankkötvényt és épp oly árban fogja elfogadni, akkor a városok a 2/10 százalékos províziót, vagyis kurzusban 4 százalékos máris megtakaríthatják, mely megtakarítás a kibocsátási költségeket jóval meghaladja.

Hogy a városok igényei a fővárosi pénzintézetek részéről nem mindig találhatnak kielégítést, eléggé illusztrálja az, amit a Jelzálog Hitelbank kormányzója, Széll Kálmán az önálló bankról elmondott beszédében említett, t. i. hogy a fővárosi bankoknál jelenleg körülbelül 100 milliónyi kölcsönkérvény fekszik anélkül, hogy a bankok ezen igénynek még távolról is megfelelően tudjanak élni.

Midőn Pozsony város a kötvénykibocsátási jogot kérelmezte, még egy igen fontos erkölcsi szempont is vezérelte. Eddig a polgárság megtakarított tőkét csakis a takarékpénztári betét, vagy a bankkötvény-vásárlás kerülni útján bocsáthatta községének rendelkezésére. Obligációk útján a tőkepenzes direkt helyezheti el pénzét a városánál. Ezáltal jobban is fog érdeklődni a városi ügyek iránt és egy bizonyos kápos fog létesülni a polgárság és a város vezetősége között, mely eddig nem igen mutatkozott.

Dr. György Miklós ur cikkében még aggályait is fejezi ki, hogy városi kötvények kibocsátása kedvezőtlen visszahattással fog járni az állami kibocsátásokra. Engedje meg nekem az igen tisztelt cikkíró ur azon szerény megjegyzést, hogy ő ez esetben sokkal pápább — dr. Wekerlénél. Tessék elolvasni azt a fényes indoklást, melylyel a miniszter törvényjavaslatát kísérte és meg fog győződni, hogy hazafias aggályai teljesen alaptalanok.

Az igen tisztelt cikkíró ur megmutatta, hogy ő a magyarországi városok érdekeit melegen felkarolta, amiért a városok őszinte köszönettel tartoznak. De ne tessék sem a városok, sem pedig a fővárosi bankok sorsát féltetni. Biztosítom dr. György Miklós urat, hogy a városokban tudnak számolni és ha a fővárosi bankok képesek lesznek kedvezőbb ajánlatot tenni, egyetlen egy város sem fog „hiusági szempontból” kötvények kibocsátásához ragaszkodni.

Ami pedig a cikkíró ur aggályait illeti, hogy a kormány a kötvénykibocsátási jogot még több városra is ki fogja terjeszteni, szintén biztosíthatom, hogy a miniszternek alig van szándékában Európát magyar városok kötvényeivel elárasztani. Mindenestre be fogja várni, hogy a kibocsátási jog gyakorlása minő eredménnyel fog járni Pozsony, Fiume és Zágráb városoknál.

TÁVIRATOK.

Kórea annektálása.

Szöul, október 13. Ito marqi, aki ezidőszent Tokióban időzik, tanácskozott a miniszterelnökkel és a hadügyminiszterrel. Azt a hírt, amely itt forgalomban van, hogy Japán annektálni szándékozik Kóreát, alaptalanok mondják. Kijelentik egyuttal, hogy az eddigi politik megváltoztatása nincs tervbe véve.

A francia parlament ülészaka.

Páris, október 13. Ma nyitották meg a parlament ülészákát. Mindkét kamara csakis a legközelebbi ülés napirendjét állapította meg. A kamara elhalasztotta Delafosse Marokkó vonatkozó interpellációjának tárgyalását és hétfőn megkezdik a költségvetés tárgyalását.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	okt. 12.	okt. 13.
Buza	locobuza 109 ¹ / ₄	109 ¹ / ₄
	decemberre 110 ³ / ₄	109 ³ / ₄
	májusra 111	110 ³ / ₄
Tengeri	decemberre 76	75 ¹ / ₂
	májusra 78 ¹ / ₄	72 ¹ / ₈
Csikagó.		
Buza	decemberre 100 ⁷ / ₈	100 ³ / ₈
	májusra 103 ⁷ / ₈	103 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre 64 ⁵ / ₈	64

New-York, okt. 13. Gyapot New-Yorkban helyben 9.15 (— tegnap), gyapot novemberre 8.70 (—), gyapot januárra 8.52 (—), gyapot New-Orleansban helyb. 8.75 (—), petroleum stand with New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 13. (Zárlat.) Zsir novemberre 9.12 (tegn. 9.57), zsír januárra 9.05 (tegnap 9.32), szalonna short clear, 9.87 (tegnap 10.37), sertéshus januárra 15.— (tegnap 15.57).

A prágai vasúti konferencia.

Bécs, október 13. (Saját tudósítónktól.) Holnap kezdődik Prágában az osztrák és a magyar vasúttársaságok igazgatóinak értekezlete, amelynek napirendjén a folyó ügyeken kívül a személy- és teher szállítás kérdései lesznek. A konferencia 15-ig fog tartani.

Gyilkosság az országuton.

— Katonák vérengzése. —

Budapest, október 13.

A komárommegyei Csépi községből az alábbi felháborító és véres esemény híre érkezik. Három huszár garázdálkodott a csépi országuton és vér folyt arra, amerre jártak.

Csépi közelében Parrag pusztá szomszédságában katonai méntelep van. Egy őrmestert s néhány közlegényt rendelték ki oda Komáromból. Friedrich János, Simon László és Molnár Ferencz nevű közlegényeknek most telt volna le a szolgálati idejük. De parancs érkezett az őrmesterhez, hogy a katonákat néhány napra tartsa vissza. Az őrmester a legényeket jókedvre akarta hangolni; bort hozott s késő estig együtt iddógált velük. A legények aztán lefeküdtek, mire az őrmester is aludni tért. Később a legények fölkeltek, felöltöztek s a közeli Csépi községbe tértek. Mikor a határba értek az ittas katonák, forgópisztolyaikkal éktelen lövöldözést vittek véghez. Így mentek be a nagykorcsmába, ahol csépi legények mulattak. Bort hoztak és csakhamar féktelen duhajkodásban törtek ki.

— Az apám — kiáltozta Simon László — egyszer már kiverte a korcsmából az egész népet. Most én is így fogok tenni.

— Embervér kell nekem! — ordította aztán. — Embervérben fogok ma gázolni!

A korcsmában mulatók nagy része látva a revolverrel, karddal hadonászó katonák harci kedvét, lassankint eltűnedezt. Csak néhány fiatal legény maradt bent, akikbe aztán hamarosan belekötöttek a részeg huszárak. Friedrich rántott Kovács Mihály gazdálkodóra, aki erre torokragadta a dühöngő katonát. Véres verekezés kerekedett. A szerencsétlen Kovácsot agyba-főbe verve, véresre szabdalva dobták ki a korcsma udvarára. Az utcán tovább folyt a verekezés. A megvadult katonák lóra kaptak, lövöldöztek és vagdalkoztak. Szabó István éjjeli őr, aki tanuja volt a vérengzésnek, felköltötte társát, Gerencsér Ferenczet, hogy vegye át az éjjeli őrészt. Gerencsér felöltözött, kiment az országutra és keményen rákiáltott a katonákra. Friedrich János erre karddal fejbévágta a hatvan éves öreg embert. Az ittes oly erős volt, hogy Gerencsér nyomban összeesett és meghalt. A katonák erre leugrottak lovaikról és a földön fekvő holttestre rontottak. Össze-vissza kaszabolták, a fejét, mellkasát a felismerhetetlenségig széjjeltaposták a csizmájuk sarkával. Gerencsér már régen halott volt, de a vadállatias emberek még mindig borzalmas kegyetlenségeket vittek véghez a holttestén.

A közelben álló Takács Ferencz ötvenöt éves törődött ember, megkövülve nézte a rettenetes jelenetet. Mikor a katonák végeztek a boldogtalan Gerencsérrel, Takács sirva, kezeit tördelve nyöszörgött feléjük:

— Az istenért, katona urak, mit tettek? Hiszen nem bántotta magukat az a szegény ember!

A huszárak haragja akkor a szerencsétlen Takács felé fordult. Éktelen kiáltozással támadtak reá. Takács futni kezdett, de utólérték. A három huszár kard egy szempillantás alatt végzett vele. Az öreg ember nyomban meghalt. Ott hagyták az országuton. Lóra kaptak és tovább száguldottak.

Senki sem mert ezután már a folyvást ordító, káromkodó emberek közelébe férközni. A huszárak kivágtattak a faluból és egyre élő lényt kerestek az országuton. A falu határában szembejött velük egy békés parasztember. Simon László szó nélkül a fejére csapott a kardjával és ketté vágta a szemét. Azután jött egy másik ember, ennek az alsó ajkát vágta szét. Ekkor Farkas Józseffel, a község kovácsával találkozott, aki kocsin igyekezett hazafelé. A katonák elállták az utat, tüzes szivarokat csóváltak a lovak előtt, amittől ezek megbokrosodtak és örült iramodásnak eredtek. Kis János kocsi leesett a rohanó kocsiról, a katonák végigvágta rajta, aztán üldözőbe vették a kocsis hátulsó saroglyájában ülő Farkas Józsefet. Oly súlyos csapást mértek Farkas felé, hogy ha talál, menten szörnyet halt volna, a véres, gyilkos kardok azonban célát tévesztették s így csak a kocsis hátsó része tört ketté. A vadállatias legények azután megelégték a vérengzést, s mintha semmi sem történt volna, a mezőkön keresztül hazatértek. Hazamentek a parragi ménesbe és nyugodtan lefeküdtek. Az őrmester nem tudott semmit sem a történetéről, aludt.

A gyilkos katonák javában aludtak, amikor három csendőr jelent meg a katonai méntelepen s a három garázdálkodó legényt megvasalta s bekísérte a kiseri katonai parancsnoksághoz.

UJDONSÁGOK.

Királyi szerelmek.

* * *

Valaki egyszer azt mondta a szerelemtől, hogy az élet fényűzése. Vajon az illető beleértette-e ebbe az életbe a királyok életét is? Kérdés! Bizonyos, hogy ami a polgári életben például luxus-számba megy, a királyi fényűzések közt nem jelent egy atomnyi életet sem.

A tömeg életének hétköznapijaiban a szerelem a vasárnap, a mámor, a csókok ünnepe. A királyok életében nincsenek köznapok, a királyok élete csupa vasárnap, csupa kinos, etikett-kalodába préselt, ellenőrzött ünnepnap. A mámorok, a szerelemnek rubrikái vannak, kiszabott pillanatai, mérték szerint rendelt dimenziói; a szabadjára bocsátott szerelmet nem ismerik a királyi udvaroknál. Ameddig az illető befér a szerelemnek testére szabott köntösébe, addig kiállnak az udvari levegő adagjai, ellenkezőleg nincs etikett, nincs fény, nincs trón, nincs semmi.

A szerelem intim gyönyöreit, a rejtett légyottok lázas várakozása s az alkonyi séták csendes harmóniái, szerelmi ékkövek, melyek hiányoznak a királyi koronákból. És jaj annak, aki kinyújtja utánuk a kezét, mint ahogyan megtette Sándor szerb király s mint megtenni szándékozik Portugália ifju uralkodója.

A szerelem koldus-koronája, vagy az élet hermelines palástja... Herkules legyen, aki ezen a választalon eligazodni tud. Ilyen nagy érzelmi dilemma elé vajmi ritkán kerülnek a polgári és egyéb osztályok egyedei s azok a gyakran igen komoly következményű pszichológusok, melyeket parvenüink produkálnak, sokkal könnyebb eligazodást nyújtanak. Mennyi félrevezető út, mennyi rejtett ösvény van itt, melyet használni lehet. A szerelem is jólakhat és megmaradhat a pénzeszsák is. De nem úgy a korona...

A politikai és dinasztikus szempontok nem ismernek megalkuvást és a kicsiny országoknak szükségük van a királyi vér keresztjeződésére az uralkodóházak konszolidálása céljából. Az „or be, or not tu be” elve sehol ridegebb végrehajtásra nem talál, mint az udvarnál; a királyi sziveket nem rakják ki a trónra és a koronát nem a királyi jelölt, de a tiszta,

érintetlen dinasztia kapja. És nincsen visszavezető út, nincsen megbánás és nincsenek egyéb eshetőségek sem a jóvátételre... a szerelem pedig nem tart örökké.

Ellenben van egy „azután”, amit ember legyen, aki elviselni tudjon. Ha tizenkilenc éves királyok erre gondolni tudnának...

NAPIREND. Naptár. Szerda, október 14. — Róm. kat.: Kallisztus. — Prot.: Bajnok. — Görög-ország: okt. 1. B. A. véd. — Zsidó: Thisri 19. — A nap két reggel 6 óra 18 perczkor, nyugszik este 5 óra 13 perczkor. — A hold két este 8 óra 10 perczkor, nyugszik délelőtt 12 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatási államtitkár fogad 12 órakor. — A fővárosi közgyűlése délután 4 órakor.

Szláv-kiállítás és Pálfi hagyatékának kiállítása a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépődíj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigyló-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 óráig vannak nyitva.

— Személyi hírek. György szász herceg ma délután Prágába érkezett. — Erzsébet hercegnő férje, Windischgrätz Ottó herceg kíséretében ma este automobilon Pozsonyba érkeztek, majd folytatta az útját Oroszvárra, ahol mint anyjának, Stefánia főhercegnőnek vendége, több napig fog tartózkodni.

— Általános kihallgatás a királynál. A király a legközelebbi általános kihallgatást csütörtökön, e hó 15-én tartja meg.

— Gróf Andrássy Gyula utazása. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter hülése szünőféiben van, úgy hogy a belügyminiszter már előreláthatólag holnap elhagyhatja a szobát és így holnap, szerdán délután Terebesről visszautazik Budapestre.

— A kolozsvári tudományegyetem Rudolf trónörökös szobránál. A mai napon a kolozsvári m. kir. tudományegyetem rektora, dr. Jancsó György, a műegyetemi tanács élén megjelent Rudolf trónörökös szobránál, amelyet megkoszorúztak. A hatalmas koszorú szép nemzetiszínű szalaggal van díszítve, amelyen a következő felírás látható: „A megdicsőült trónörökösnek — a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetem”.

— Manuel király szerelmi regénye. A portugál királyi udvarban szövődik-fonódik egy szerelmi regény, mely hajszálnyira hasonlít Draga Masin és Sándor szerb király regényének kezdetéhez. Manuel király, aki alig érte el a tizenkilencedik életét — így viszi hírül világgá a „Cri de Paris” — halálosan beleszeretett Amália özvegy anyakirályné egyik udvarhölgyének szépséges leányába. Nem is titkolta, hogy mindenáron nőül akarja venni szive választottját. Nőül is venné, ha a góthai almanach nem volna. Az anyakirályné azonban minden reggel a góthai almanachot helyezi fia asztalára és megjegyzi benne azt a lapot, amelyen az angol királyi család névsora olvasható. Az anyakirályné az a terve, hogy a liszszaboni és a londoni udvarok között családi összeköttetést létesítsen, annál is inkább, mert a két uralkodóház egy törzsből, a szász-köburg-góthai törzsből származik. Az özvegy királyné különösen Edvárd király két unokájára, a 17 éves Alexandra és a 15 éves Maud of Tife hercegnőkre számít. Az anyakirályné a két hercegnő arczképét szokta a góthai almanach kijelölt lapjai közé tenni. De Manuel szó nélkül eltávolítja a jelet és a fényképeket és nem veszi tudomást arról, hogy angol hercegnők is vannak a világon. Még eddigéig nem mondott le arról a szándékáról, hogy nőül veszi a szép palotahölgyt.

— A spanyol anyakirályné Budapesten. Ma délelőtt Budapestre érkezett Mária Krisztina spanyol anyakirályné. A királyi vendég a keleti pályaudvaron jött, amelynek Perronját szőnyeggel vonták be s udvari várótermét délszaki növényekkel szépen földszitették. Hivatalos ünnepi fogadás nem volt, de a pályaudvaron megjelent a királyi vendégnek fogadására. Ő felségét, aki spanyol tábornoki egyenruhát viselt, gróf Paar Ede lovassági tábornok, főhadsegéd, gróf Hoyos őrnagy, szárnysegéd kísérték. A Perronon Ludvig Gyula államtitkár, az államvasutak elnökgazdája, Zelovics Kornél üzletvezető, Lachnik János felügyelő, állomásfőnök és Pavlik Ferenc rendőrfelügyelő várták a fejedelmi vendéget. Az udvari vonat, amelyre a mosonmegyei Pandoriban szállott föl a spanyol anyakirályné, pontban tizenkét órakor érkezett meg. Mária Krisztina anyakirályné a középső szalonkosiból szállott ki. Fekete selyemruhát, himzett selyemkabátot, lilaszín tollas francia kalapot és prêmes boát viselt. A király igen melegen üdvözölte s kezét csókolta neki, majd pedig bemutatta gróf Paart és gróf Hoyost. Azután az anyakirályné mutatta be kíséretének tagjait, köztük Aguilar de Campos főudvarmestert és Conquista hercegnő főudvarmesternőt. A cercele után nyitott fogaton hajtották a várba. Az első kocsiiban a királyi Mária Krisztina anyakirálynéval. A második fogatban Conquista hercegnő spanyol főudvarmesternő gróf Paar főhadsegéddel, a harmadikban Marquis de Aguilar de Campos spanyol főudvarmester, gróf Hoyos szárnysegéddel, a negyedikben Don Rafael de Aguilar udvari titkár. A királyi várakban délutáni egy órakor villásreggeli volt, amelyen részt vettek a király, Mária Krisztina spanyol anyakirályné, della Conquista hercegnő főudvarmesternő, Marquis de Aguilar főudvarmester, Don Aguilar udvari titkár, Montenuovo herceg második főudvarmester, gróf Apponyi Lajos udvarnag, gróf Paar és báró Bolfras főhadsegédek, dr. Kerzl vezértörzsorvos, lovas Schiessl kabinetigazgató, Daruváry osztályfőnök, gróf Hoyos, Spányik, Pongrácz és Margutti szárnysegédek, Dadány őrnagy, gróf Marschall lovassági százados, Linhart főhadnagy, Bartha őrnagy és az őrség parancsnoka.

— Kitüntetés. Nagy Károly makói függetlenségi pártelnököt, ref. lelkészt, költőt, a királyi királyi tanácsossá nevezte ki. Nagy Károlyt kitüntetésé alkalomból számosan üdvözölték, köztük elsőnek Justh Gyula képviselőházi elnök.

— Az olasz király a párbaj ellen. Az olasz hadügyi és tengerészeti miniszter javaslatára az olasz királyi dekrétumot irt alá, amely szerint két katonai egyén közti becsületbeli ügy esetén képviselőiknek lehetőleg arra kell törekedniük, hogy békés meg egyezés jöjjön létre. Amennyiben ez nem lehetséges, az ügy becsületbírók elé terjesztendő.

— Kossuth-szobor Rákospalotán. Rákospalota nagyközsége Kossuth Lajos emlékéért márványszoborban örökítette meg. Az emlékszobrot vasárnap, október 18-án délelőtt tizenegy órakor fogják Rákospalotán a Szabadság-terén kegyeletes ünnepély keretében leleplezni. A leleplezési ünnepélyen résztvesz Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, az országos függetlenségi és 48-as párt elnöke is, akit a függetlenségi és 48-as pártnak több tagja szintén kíséri Rákospalotára. A miniszter, valamint a képviselők kocsin hajtatnak ki Rákospalotára és az uton végig lovasbandérium fogja őket kíséreni, amely a régi vámháznál csatlakozik a menethez. A vendégeket a járás nevében Ivánka Pál főszolgabíró, a község nevében pedig Vághó Ferenc jegyző fogja üdvözölni. Az ünnepi beszédet dr. Hédervári Lehel, a gödöllői kerület orsz. képviselője mondja. Délelőtt a rákospalotai Park-vendéglőben díszbéd lesz, amelyet délután néppünnyepély követ. — A képviselőház elnöki hivatala ez uton is felkéri az ünnepen részt venni szándékozó képviselőket, hogy ez elhatározásukat a szükséges intézkedések megtétele végett mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

— Végzetes tévedés. Szóulból táviratozzák, hogy amidőn néhány nap előtt egy koreai japánbarát társaság tagjai egy szent helyre zárandókoltak, csendőrök tévesen inzurgenseknek tartották és megtámadták őket és közülük huszat megölték.

— Magyar-francia lakoma Párisban. A francia fővárosban most fejezte be tanácskozásait a nemzetközi hűtőipari kongresszus. A magyar képviselő a kongresszus elnöksége tiszteletére a Vendome-téri Ritz-szállóban fényes lakomát adott, amelyen a magyar kereskedelmi kormányt Návay Aladár osztálytanácsos, párisi kereskedelmi attasénk képviselte. A lakoma során Ballai Lajos, a magyar bizottság tagja rendkívül megleghangos beszédben éltette a francia vendégeket, akiknek a nevében Labon elnök a magyar és francia nemzet közti rokonszenvet és barátságot aposztrofálta és a francia nemzet köszönetét tolmácsolta a magyar nemzet illusztris képviselőinek.

— A levegő meghódítása. A Schimargendoriban megtartott nemzetközi ballonos léghajós-verseny több katasztrófával végződött. Így a „Montaner” nevű spanyol léggömb Maizenthor közelében, Szászországban szétpukkant. A léghajó utasainak nem történt semmi baja, mert a léghajó esőernyővé alakult át és lassan, simán leereszkedett. A gömb vezetője a balesetet rövid táviratban jelentette Berlinbe. — Otterndorfbán a „Prinzessin Viktoria” léghajó, amely résztvett a tartóssági versenyen, délután 4 órakor az ottani kikötő előtt a tengerbe esett. A vezető és kísérője uszással menekültek. A léghajót kihúzták a vízből. — Vangorog szigetére is az a hír érkezett, hogy egy amerikai léghajó szállott le az Északi tengeren. A kosárban ülő két léghajóst egy arra menő hajó felvette és megmentette, a ballon azonban elpusztult. — Wilhelmshavenben ma reggel négy órakor egy jelzőhajó léghajót vett észre a tenger felett. A Zietzen halászbárka, amely tegnap Helgolandból elindult, a wilhelmshaveni parancsnokságtól dróttalan távirón parancsot kapott, hogy esetleg nyuitson segítséget a léghajónak. Azonkívül ma délelőtt két nagy torpedónaszádót küldtek Wilhelmshavenből, hogy kutasson a léghajó után. A jelzőszolgálatot az éjszakai nagy köd igen megnehezítette. — Ezekkel szemben a repülőgépek iránt való érdeklődés egyre fokozódik. A washingtoni haditengerészeti hivatal is elhatározta olyan eroplánok alkalmazását, melyek a hadihajókról is képesek a levegőbe szállni. A tengerészeti hivatal már meg is rendelt néhány ilyen repülőgépet, melyek állítólag négy-öt óra hosszat képesek repülni s melyek felszállása a hadihajókról történik, amelyek fedélzetére vissza is tudnak szállni. Az eroplánok készítésére Sweet hajóhadnagy ügyel fel, akit a kormány az ellenőrzéssel megbízott. — Wilbur Wright, mint Berlinből jelentik, ma a német trónörökösötől a következő táviratot kapta: „Fogadj a szerencsekívánataimat pompás eredményeikhez. Igazán sajnálom, hogy nem lehettem jelen. Vilmos trónörökös.” — Itt megemlítjük, hogy az első osztrák repülőgép feltalálói: Etrich Igo tőkepenész és Wels mérnök, tegnap délután tartották meg az első felszállási kísérleteket, amelyek egyelőre sikerrel bíztak. Az eroplán, amelyet a feltalálók monoplánnak neveznek, mert csak egy vászonfedele van, a rotunda és a práter közötti elkerített tisztáson a motor működésekor azonnal tovasiklott a földön, sőt, a második kísérlet alkalmával mintegy félméter magasra emelkedett. Wels mérnök azonban, aki a monoplant vezette, mindannyiszor megállította a motort, valahányszor a repülőgép emelkedni kezdett, mert a feltalálók csak fokról-fokra akarnak haladni és a felmerülő tökéletlenségeket javítani. Az eroplán feszítávolsága 10 méter, a motor 24 lóerejű és a csavar, eltérőleg más eroplánoktól, elől van. A feltalálók legközelebb folytatják kísérleteiket.

A léghajós táv-versenyben résztvevő Radetzky-léggömb, amelynek dr. Schlein a vezetője, ma reggel nyolcz óra 20 perczkor Harburg közelében Fischbeck mellett leszállt.

— Gróf Károlyi Sándor szobra. Október huszonegyedikén délelőtt tizenegy órakor leplezik le gróf Károlyi Sándornak, a magyar mezőgazdaság és szövetségi ügy vezérének és apostolának emléksobrát a városligeti m. kir. Mezőgazdasági Múzeum belső udvarában. Az ünnepség sorrendje a következő: Hymnus, éneki a Budapesti Polgári Dalkör férfikara, gróf Dessewffy Aurél szoborbizottsági elnök ünnepi beszéde, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válasza és a szobor átvétele, ünnepi óda, írta Bárd Miklós, szavalja Máté-Tóth Jenő, az országos Széchenyi-szövetség tagja, küldöttségek köszönetnyilvánítása és végül a Szózat, éneki a Budapesti Polgári Dalkör férfikara. Délután egy órakor a Gambrius-vendéglőben Károlyi-emléklakoma és a Károlyi emlék-serleg felavatása.

— Két halott, egy sebesült. Ipolyságból eredő tudósítások szerint Nagyörzsöny német lakosságu község véres esemény színhelye volt. Vér folyt az utcán; ketten meghaltak, egy ember súlyosan megsebesült. A vérengzés oka az volt, hogy a primási erdőből a községen át az ipolypásztói vasutállomásig iparvasut építésére adtak engedélyt. A lakosság egy része rossz szemmel nézett a készülő vasutra, mert télvíz idején fuvarozással sokat szereztek s ettől a keresettől jövőben el fognak esni. A vasutépítést már meg is kezdték, de az építkezést a községbeliek uton-utszélen akadályozták. A munkálatok háborítatlan folytatása érdekében védelemért a közigazgatási hatósághoz fordultak, amely a vámosmikolai csendőrök parancsnokának vezetésével alatt két csendőrt bocsátott rendelkezésre. A mult szerdán az elégedetlenkedők ösztönzésére nagy tömeg verődött össze, hogy a vasuti építkezést megakadályozza. Mint-hogy többen fenyegető magatartást tanúsítottak, a csendőrőrmester szétoszlásra szólította fel a nyugtalankodókat. A tömeg azonban nem tárgított. Menyess és Lehoczky földművesek a csendőrökre támadtak, akik erre a támadókra lőttek. Az egyik golyó Lehoczkyt találta, aki holtan esett össze. A tömeg erre sem hátrált és most már az egyik csendőrőrmestert ütlegelni is kezdték. Az egyik csendőr újból tüzelt s a golyó ekkor a másik támadót, Menyest érte, s nyomban megölte. Ez a lövés egy harmadik zendülőt is talált s azon igen súlyos sebet ejtett. A feldühödött tömeg erre otthagya a véres zavargás színhelyét s haragjának élett most már a községi bírót ellen fordította, akiben a czég bérenczét sejtették. A bírót véresre verték. A szerencsétlen ember csak úgy menekült meg az agyonveréstől, hogy a végtelenségig izgatott tömeg haragja elől sikerült egy pinczébe futnia, melynek altaját magára zárta. A zavargások hírére dr. Matlaszkovszky vámosmikolai főszolgabíró, Czompó megyei főjegyző és Czobor kir. alügyész Nagyörzsönybe utaztak s ott széleskörű vizsgálatot indítottak.

— Az Otthon köréből. Az Otthon írók és hírlapírók körének válaszmánya rendes ülést tartott ma délután Rákosi Jenő elnöklésével. Az elnök jelenté, hogy a kör részt vett alelnökének Beöthy Zsolt-nak jubileumi ünnepén, melyet az irodalmi körök rendeztek, de azért ezt az alkalmat is megragadta, hogy szeretetével tüntessen Beöthy Zsolt mellett. Az Otthon kör — jelentette tovább az elnök — legközelebbi ünnepet rendez föltikára Márkus Miksa tiszteletére, abból az alkalomból, hogy a királyi udvari tanácsosi címmel tüntette ki. Az elnök melegen elparentálta Zboray Aladár ellunyott hírlapírót. Geléri Mór, aki a berlini sajtókongresszuson a magyar hírlapírók vezetője volt, jelentést tett a berlini sajtókongresszus fontos munkásságáról és fényes ünnepségeiről. Különösen kiemelte a kongresszus rendezőségének azt a figyelmét, hogy az összes nyomtatványokat magyar nyelven is közzétette. Indítványára a válaszmány köszönetét fejezte ki Schweitzer Györgynek, a német csoport elnökének és a nemzetközi sajtószövetség alelnökének. Rákosi Jenő elnök még referált az angol mezőgazdasági hírlapírók szeptember hóban történt magyarországi látogatásáról, azután Révész Gyula titkár terjesztette elő a folyó ügyeket. Palk Zsigmond lovas pénztáros jelentése után felvették rendes tagoknak Stakles Andort, dr. Lengyel Endrét, Sassi Nagy Lajost és dr. Dóczy Imrét.

— A fővárosi románok és a „Lupta” gyűjtése. A „Lupta” című román lapnak a fővárosi kolónia tagjai közt a román analabéták oktatásának céljaira rendezett gyűjtése, úgy látszik, közönséges reklámhírszövegnek bizonyul, mert több oldalról megczáfólják, mintha a fővárosnak hazafias érzelmeiről ismeretes románajku értelmisége körében ily gyűjtés egyáltalában megkíséreltetett volna. A Budapesten tekintélyes számban lévő román ügyvédek, orvosok és magasabb állású tisztviselők mit sem tudnak ily gyűjtésről és többen ki is jelentették, hogy bár a nép kulturája érdekében szívesen készek áldozni, de éppen hazafias érzelmiük fogva irtóznak attól, hogy ily áldozatokat a „Lupta” közvetítésével hozzák.

— Zboray Aladár temetése. Ma délután félöt órakor helyezték örök nyugalomra a legjobb kollégát, a legszeretőbb szívű embert, Zboray Aladárt. Ravatala körül, a Kerepesi-úti temető halottsházában egybegyűlt a fővárosi író- és művészvilág csaknem teljes számban, a napilapok és folyóiratok szerkesztőseinek, az irodalmi és művészi egyesületeknek és köröknek képviselői és igen nagy számban az elhunyt barátai és tisztelői, akik könyezve, mélyszégyen igaz bánattal szívükben kísérték ki utolsó útjára Zboray Aladárt.

Ott voltak: Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke, Szász József, Zboray Miklós, Szunyog Mihály, Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselők, Csizmazia Endre, Hody Gyula és Szébenyi Antal, dr. Pekáry Ferencz rendőrfőkapitány-helyettes, dr. Maszanek Gábor, Ambrozovics Dezső, Ligeti Miklós, dr. Platthy György, Kovács Gyula udvari tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója; az Újságírók Egyesülete nevében: Purjesz Lajos, Hollósy Géza, Szegő Béla, Gerő Ödön és Csergő Hugó választmányi tagok, az Iparművészeti Társulat képviselőiben Györgyi Kálmán igazgató, a Képzőművészeti Társulat képviselőiben Leskó János titkár, a Vígsház nevében Faludi Miklós igazgató, dr. kár, az Opera képviselőiben Alszegehy Kálmán főnőképviselőiben Alszegehy Kálmán főnőképviselőiben Faludi Miklós igazgató, dr. Komor Gyula, Varga Sándor, Góth Sándor, Hegedűs Gyula, a Nemzeti Színház részéről Kovács Mihály; Halász Gyula koronaőr-százados, Gelléri Mór, az Iparegyesület igazgatója, Soltész Adolf titkár, Demény Dezső udvari káplán, Szeszlér Hugó rendőrkapitány, dr. Nánássy Ödön ügyvéd, dr. Tóth István, Forbáth Tivadár, Kozelyi Döme igazgató, dr. Österreicher Samu, Keleti Dénes műszaki tanácsos, Kálnoki Bedő Béla, Linek Lajos festőművész, Tarnay Alajos, dr. Ringer Géza, dr. Glöcksthal Samu, Mautner M., Marosi S., a Magyar Tengerpart szerkesztője, a budapesti újságírói kar köréből: Schiller Zsigmond, dr. Kenedi Géza, Mokry Ferencz, Parkas Pál, dr. Tonelli Sándor, dr. Gonda Henrik, Kovács Dénes, Radó Richárd, dr. Sebestyén Károly, Tomori Jenő, Radványi Nándor, Prém József, Bethlen Pál, Kondor Arthur, Szalay Mihály, Pintér Gyula, Mandovszki Richárd, Ságny Gyula orsz. képviselő.

Megjelent a temetésen a Magyarországi szerkesztősége és kiadóhivatalának tisztviselői kara is testületileg, továbbá a lap szedőszemélyzetének küldöttsége.

A gyászszertartás délután fél öt órakor kezdődött. Rostaházy Kálmán krisztinavárosi plébános beszélt a halottat, aztán rövid imát mondott s a kórus gyászdalt énekelt. Ekkor Lovász Márton országgyűlési képviselő lépett a ravatal elé és a következő bucsuztatót mondta:

Utóljára vagyunk együtt veled, édes jó barátunk, Zboray Aladár. Perczekig tart még csak együttlétnünk és néhány perc alatt kell megszoknunk azt a fájdalmas gondolatot, hogy te örökre elváltál tőlünk. Fájdalmas ez a gondolat, mert hiszen te örömben és bánatban, munkában és küzdelemben hű és igaz társunk voltál. Minket nemcsak a közös munka, de a barátság és szeretet benső, a szívig érő kötelékek fűztek össze. Szerettünk és becsültünk téged, mert jó, nemes és okos voltál. Szerettük hófehér, szeplőtlen lelkedet és tarka, színes, ragyogó szellemedet. Sokat, nagyon sokat veszítettünk benned, mert te igaz magyar író voltál; olyan, akinél az írások nemcsak nyelve, hanem lelke is magyar. Ez az igaz magyar lélek, mely benned lakozott, óvott meg téged attól, hogy modernnek nevezett, de voltaképpen silpdedékes, mocsaras ingoványokra tévedj. Megmaradtál tisztának, becsületosnak és magyarnak.

Pályádát derékon törte ketté a kérlelhetetlen sors. Nagy veszesége ez nemzeti irodalmunknak, mert hiszen szellemed most, az érett férfikor nyarán bontotta volna ki igazán fényes szárnyait. És mi, barátaid, itt állunk és tehetetlenül tekintünk kopsódra. Nem tehetünk más, mint hogy szívünk fájdalmát egyesítjük azokéval, akik te benned mindenüket veszítették. Az ő könyveik szentebbek a mieinknél, az ő keservükkel szemben elhal ajkaimon a szó...

Édes, hűséges jó barátunk, Isten veled!

A gyönyörű bucsuztató után Purjesz Lajos, az Egyetértés felelős szerkesztője, az Újságírók Egyesületének megbízásából a következő szavakkal bucsuztat el Zboray Aladártól:

A Budapesti Újságírók Egyesületének nevében állok a kopsód mellett: Zboray Aladár. Nem bucsuzni akarunk, mert téled, aki egyesületünknek megalapítója óta tagja voltál s aki választmányunkban a legszorgalmasabb és legjelentékenyebb munkát fejtetted ki, aki szenvedélyes purifikáló harcot folytattál a tisztességes magyar zsurnalizmus palládiuma alatt meghúzódó visszaélések ellen, téled, aki olyan jelentékeny tényezője voltál a magyar művelődés fejlődésének, téled, Zboray Aladár, hiába is bucsuznánk, úgy sem tudnánk elválni. Így jár az, mé-

lyen tisztelt gyászoló közönség, aki a szíve tájkára koncentrállja munkássága zömét, aki a szíve vért pazarolja el mások mulattatására. De a mi birodalmunkban nem lehet a hideg és számitó ész utmutása szerint dolgozni, az újságíró munkája csak akkor eredményes, ha szíve összedobban a közönség szívével s ez a nemes izgató törekvés zibbasztotta el a te szívedet is, Zboray Aladár. Az újság nem késik le azért, hogy te elmész, a gép forog tovább, de mi valamennyien úgy érezzük, amikor a te szíved megszokadt, hogy a mienkben is erősen megfeszültek a hurok. Írói és hírlapírói munkásságodat én nem méltatom. A nyugodt megítélés őszinte hangján nem a közönség, mely jól ismer, hanem kicsi gyermekeid számára ismertetni fogják az arra hivatottak. Én csak azt mondom el, hogy egyesületünknek erős oszlopa dőlt ki benned és mi meggyászolunk valamennyien. Azok is, akik itt vagyunk, azok is, akiket parancsoló kötelességük leszegez már e pillanatban íróasztalukhoz s papírjukra hullatnak néhány könyvet érte. Mert nagy a gyász most nálunk, itt a fehér cigányok világában. Az arany könnyelműség sátoros lakói a föld poráig megalázva vették tudomásul, hogy elment a legjobb pajtás, akinek legpirosabb volt az arca, legszelebb a jókedve. Elment úgy, ahogy a mi foglalkozásunk napszamosai el szoktak távozni. Csendesben, senkinek sem alkalmatlankodva, nesz nélkül, ölelés nélkül kisorsratt. A „Budapesti Újságírók Egyesületének“ nevében koszorút tettem a kopsódra. Isten veled: Zboray Aladár!

Ezután a „Piumei Estílap“ szerkesztőségének nevében, melynek az elhunyt főszerkesztője volt, dr. Brájer Lajos szerkesztő a következő beszéd kíséretében tette le a szerkesztőség koszorúját:

A magyar tengerpartról hoztam el utolsó üdvözlét azoknak, kiknek te, drága halottunk, vezére, mintaképe, barátja és hűséges munkatársa voltál, te, ki a legnehezebb viszonyok között is példát tudtál adni, mint lehet lángoló lelkesedéssel szeretni a magyar hazát s amellet példás egyetértésben élni azokkal, akik más nyelven dicsérik az eget Urát. Leteszem a mi szerény koszorunkat a te kopsódra azzal a forró óhajjal: vajha minden magyar újságíró a te példát követné férfias önértet, mocsoktalan tisztesség és lankadatlan munkakedv dolgában. Mi hiven fogjuk megőrizni emlékedet, ki egyike voltál azon keveseknek, kikről hízélgés és hazugság nélkül el lehet mondani: Megtetted kötelességedet!

Csendes legyen a te pihenésed, Zboray Aladár!

Mialatt Rostaházy plébános Miatyánkot mondott a halott felett, a temetkezési intézet emberei feltették a kopsót a gyászkocsira és elindult a szomorú menet az új kripták felé, ahol a főváros tanácsa ingyenes diszírthelyet jelölt ki Zboray Aladárnak.

— A pápa hivatalos lapja. Az „Asservatore Romano“ római lap ma este apostoli konstitúciót közöl, amely két hetenkint megjelenő hivatalos lap megjelenését rendeli el, amely közölni fogja a szent-szék törvényeit és hivatalos tényeit.

— Váltóhamisító plébános. Harminczhat váltóhamisítás miatt és az egyházi hatóság által felfüggesztett Sztepanov Emil titeli görög keleti plébánost a törvényszék a fentebb említett bűnök miatt már többször beidézte. Sztepanov mindannyiszor betegesen jelentett s a tárgyalást el kellett halasztani. Sztepanov, hogy a törvény elől menekülhessen, örültséget szimulált. Tegnapi szobájában lövöldözni kezdett. Vagy tizennégyezer lött forgópisztolyával. A hatóság már régebben úgy intézkedett, hogy büntetésből a zárdába kell internálni, de mindeddig egyedül, családjától elhagyottan él.

— Merénylet egy hadgyakorlaton. A turkesztáni hadgyakorlatokon Micscenko tábornok, főhadsegéd ellen merényletet követtek el. Micscenko több főtiszt kíséretében éppen egy magaslatra ért, amikor egyszerre több golyó süvített el mellettük és fejük felett és egy golyó Micscenkot a lábán megsebesítette. A löfegyverek és a tülténytáskák megvizsgálásánál több hatonánál éles tültényt találtak.

— Egy urlovas tragikus halála. A marienburgi lövészegység tegnap utolsó napján Klapp hadnagy-urlovas Viktoria II. nevű kanczájáról leesett és fején olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a fiatal katonatiszt még ott a versenyterén meghalt.

— Revolveres szerelem. A Szigetvári- és Magdolna-utca sarkán ma reggel Bartonics Mihály keményítőkészítő-segéd rálött a feleségére, Gulyás Máriára. Az asszony már régebben elhagyta férjét, mert részegeskedett s azóta sokszor kérte Bartonics, hogy térjen vissza hozzája. Tudni sem akart róla az asszony s ez keserítette el annyira, hogy meg akarta ölni. A golyó a koponyacsontban akadt meg, de kivették az I. számú sebészeti klinikán, ahová a mentők szállították be Gulyás Máriát. Bartonicsot a rendőrség letartóztatta.

— Sztrájk az orosz egyetemen. Pétervárt az egyetemen és négy főiskolán ma sem lehet előadásokat tartani a diákok obstrukciója miatt.

— Változás a rendőrségen. Az 1909. évi állami költségvetésben a budapesti államrendőrség költségei 738.159 koronával növekednek. A tisztviselői karban tizenhat új állást szerveznek a jövő év július elsejétől fogva, nevezetesen két kapitányi, öt fogalmazói, négy segédfogalmazói, négy hivataltisztí és egy detektív-felügyelői állást. Kineveznek továbbá 18 másodosztályú polgári biztost, egy rendőrellenőrt s 18 első és 18 másodosztályú rendőrt és két hivataltisztot. A státuszrendezés céljából 10 írniaki állást megszüntetnek és helyette 2 rendőrtanácsosi, 2 kerületi kapitányi, 2 fogalmazói és 4 segédfogalmazói állást rendszeresítenek. Tehát a tisztviselői karban összesen huszonhat rendkívüli előléptetés lesz. A detektív-testület tagjai rendkívüli kiadásai fedezésére pótlékokat kapnak; a másodosztályú detektívek évi 200, az első osztályúak pedig 300 koronát.

— A szabók mozgalma. A budapesti szabóiparosok, mintegy hatszázán, gyűlést tartottak Fodor Gusztáv elnöke alatt, amelyen Ullmann Jákó indítványára kimondták, hogy 1909. márczius 1-én a lejáró árszabály-szerződés helyett új megegyezést kötnek az üzletekkel és a gyárosokkal. Együttal elhatározták, hogy még ez évben kisipari kongresszust fognak tartani.

— Jegesmedvével az északi sarkra. Sajátságos tervet akar megvalósítani Hagenbeck Károly, a hamburgi állatsereglet tulajdonosa, aki mostanában Londonban időzik. Egy újságíró előtt újabb sarki expedícióról nyilatkozott. Nézete szerint sikerre csak úgy lehet számítani, ha kutyák helyett jegesmedvéket használnak a szánok húzására. A kutyák részben nem olyan kitartók, részben pedig kevésbé szokják meg a hideg éghajlatot, míg a jegesmedve otthonos a jéghegyek országában és 18—20 kutyával ér fel. Hagenbeck épp ezért már is idomít hat medvét, amelyet majd Amundsen kapitány, norvégsarki utazó 1910-re tervbe vett sarki expedícióján magával visz.

— Áruházi puskafojtás. E hét elején Szalldobágy községben halva találták Szilágyi Sándor hegyőrt. A vizsgálat megállapította, hogy golyó ölte meg a szőlőpászort, de a tettest nem tudták kézrekeríteni. A hosszas kutatás eredménytelen maradt, míg végre tegnap érdekes szál vezetett nyomra a csendőröket. A gyilkosság helyén ugyanis megtalálták azt a puskafojtást, mely a gyilkos fegyverében volt. A csendőrök kibontották az összegyűrt papírost, egy október 1-én megjelent újság darabja volt. Addig járták aztán a falut, míg meg nem találták Varga János házánál egy összegyűrt papircsomócskában fel nem fedezett a fojtás pompásan összeillő darabját. Világos volt, hogy Varga töltötte meg azt a fegyvert, melynek fojtása ott maradt a halott mellett. A gyanuba fogott Varga mindent tagad, de a fojtás történetéről nem tudott felvilágosítást adni. A csendőrök beszállították a nagyváradi kir. ügyészség fogházába.

— Gyilkos napszamos. A világi Horváth-féle tonyán Zsulai Juon román napszamos szóváltás közben vasvillával agyonütötte Rab János kertész. A gyilkost bekisérték az aradi ügyészségre, hol beismerte tettét, de nem bánja, hogy elkövette.

— Rablógyilkosság vonaton. A páris—autoni gyorsvonat egy második osztályú kocsiában Avalon állomás közelében tegnap halva találták Lazare Leuthreau dun-les-placsi kereskedőt. A szerencsétlen feje zsebkendővel volt leterítve s a kendő eltávolítása után kitűnt, hogy arcazt valami tompa eszközzel, valószínűleg kalapáccsal rettenetesen összeverték. Leuthreau erszénye, melyben nagy pénzösszeg volt, eltűnt. A rendőrség megállapította, hogy a kereskedő óvatlanságból mutogatta tárczáját egy párisi külvárosi kávéházban, melyben gyanus elemek is tartózkodnak. A tettest mindeddig nem sikerült kézrekeríteni.

— Házasságok. Sövényházi Hosszu Lajos, a Kisbirtokosok Földhitelintézetének hivatalnokja e hó 17-én, szombaton délután hatodfél órakor vezeti oltárhoz a krisztinavárosi templomban Illés Ilonkát, Illés Gyula műépítész leányát.

Halász Lajos eljegyezte Hesz Jolit, Hesz Izidor nagykereskedő leányát Budapesten.

Bonitzer Alfréd budapesti kereskedő eljegyezte Vári Sárkát Bécsből.

— Nászajándékok. jegygyűriük legelőnyösebbent Polgár Kálmán műórás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertene küldetik.

— Meggyilkolt koldus. Temesvárott a Telekiház utcában lévő rendőrség hivatalos helyiségébe tegnap reggel beállított egy asszony és elmondta, hogy a Helvétiahoz címzett korcsmával szemben, egy kertben, vérebe fagyva a földön fekszik egy öreg ember. Az asszony híradása nyomán Malýáta Ágoston rendőrkapitány, a bünyügyi osztály vezetője, Jörg Endre királyi ügyész és dr. Stefnóvits Mihály gyárvarosi kerületi orvos még tegnap délelőtt kisérték a helyszínre. Az asszony elbeszélése valóban bizonyult. A kert kerítésétől nem messze, a földön egy hatvan év körüli férfi holttestére bukkantak. A hulla a baloldalán feküdt, fejének felső jobb részén egy körülbelül 10—15 centiméter hosszú seb tátongott. Előtte a földön egy edényben ételmaradék hevert. A halott jobbkezeben egy fanyelű bicskát szorongatott, amely teljesen tiszta volt. A földön fekvő edény mellett jobbra egy nagyobb darab, vértől szennyezett kenyérdarab feküdt. Az edény előtt egy téglából rakott kis tüzhely állott, amelyen még meleg volt a pernye. Az áldozat személyazonosságát még a helyszínén megállapították. Egy hatvan év körüli csavargó koldus az áldozat, akit Amisits Milosnak hívnak és aki minden este a Mrza-féle kertben szokott meghuzódni a tulajdonos engedelmével. A földhözragadt szegény csavargó gyümölcsből, husmaradékból tengette nyomorult életét. Sovány vacsoráját ott főzte meg mindig a kertben és ugyanott tért pihenőre szabad ég alatt. A környékbeliek jól ismerték és mindenki tudta, hogy tehetetlen öreg ember léteire senkit sem bánt. Eltűrték, mert sajnálták. Malýáta Ágoston rendőrkapitány tegnap délelőtt azonnal helyszíni vizsgálatot tartott és ekkor a birkák őrzésére szánt egyik akolban ott találták Dragomér Aurél juhvagót, aki Mrzánának alkalmazottja és akinek többek között az volt a feladata, hogy vigyázzon, nehogy az öreg Amisits Milos tüzvést okozzon, mikor esténként megfőzi a szegényes vacsoráját. Malýáta rendőrkapitány a helyszínen kihallgatta Dragomért, de ez oly zavaros, ellentmondó feleleteket adott, annyira izgatott volt, hogy a kapitány letartóztatta. Dragomér beismerte, hogy szombaton este nyolc óra tájban járt a kertben, de tagadta, hogy a megölt Amisitsét látta volna. Egy szomszédbeli lakos ezzel szemben azonban egész határozottan azt állította, hogy látta szombaton este a kert kapujában, amint Dragomér az elhottal beszélgetett. Az elhott hulláját a gyárvarosi temető halottasházába szállították, ahol ma délelőtt 11 órakor ment végbe a boncolás dr. Hermann Béla központi vizsgálóbíró-helyettes, dr. Szigeti Henrik és dr. Urbanetz Ede törvényszéki orvosok jelenlétében. A gyanúsított Dragomért a rendőrség fogházában őrzik, ahonnan már át is kísérték a kir. ügyészséghez.

— Amerikai hajók szerencsétlensége. Az amerikai flotta négy tengeralatt járó naszádját a nyílt tengeren katasztrófa érte. A hajók négy nappal ezelőtt futottak ki a newyorki kikötőből. A nyílt tengeren viharba kerültek s nem tudták magukat a víz alatt tartani. Négy napig hanykolódtak a tengeren s messzire elkerültek a hajóktól, amelyekkel együtt elindultak. Amikor végre segítség érkezett, az egyik hajó már elmerült s a másik három hajó legénységének is legnagyobb része az emberfölötti fáradaim következtében meghalt.

— Vakmerő rablómerénylet. Aradon Schwellcher bécsi gyárost tegnap este hét órakor, mikor a Tóvis felé induló gyorsvonat perronján állott, két egyén megtámadta, kabátját feltépte és belső zsebéből ezerkilencszáz koronát elrabolt. A vonat megállott és az elősiető utasoknak sikerült az egyik rablót elfogni. Ez Zeldi Zachariás bukovinai születésű kereskedő, a másik rabló eltűnt.

— Tolvaj cigány. Ruttká közelében lévő Ducski és Kelemenfalva tájékán az utóbbi időben napirenden voltak a betörések. A csendőrség széleskörű nyomozást indított és a tettest sikerült egy cigány származású székely katoná személyében elfogni, ki az

erdőségeken bujkált és éjjelenként jött elő, hogy blünds mesterségét folytassa. A csendőrség letartóztatta és átadta a rózsahegy ügyészségnek.

— Merénylet az utcán. Temesvárott gyilkos merényletet akart elkövetni tegnap egy Kosokár János nevű sútrai parasztember dr. Frecót Menyhért ügyvéd ellen. Dr. Frecót éppen a Gazdasági Bank épületéből jött ki, amikor késsel a kezében nekitámadt Kosokár és le akarta szurni. Frecót félreugrott, mire Stassik Imre bankhivatalnok segítségével a merénylet átadták a rendőrségnek. Kosokár egy elvesztett pöre miatt volt ekéskedve az ellenfelét képviselő dr. Frecót ellen.

— Halálozások. Panajott Miksát, az állami számvevőség számtanácsosát, akit vasárnap este Kispesztén oly szerencsétlenül ütött el a villamos, hogy nyomban meghalt. ma délután temették el Kispesztén óriási részvét mellett. A temetési szertartást Ribényi József kispesti plébános végezte nagy segédlettel. A végtisztességen megjelent a főszámvevőség tisztikara, a Belvárosi Katolikus Kör vezetősége, Kispeszt plébánársága, jóbarátok és ismerősök nagy száma.

Főnagy Samu államvasuti főmérnököt a rákoskeresztúri temető halottasházából kísérték örök nyugalomra. A végtisztességen a sok jóbarát és előkelő rokonságon kívül megjelentek a magyar államvasutak képviselői is.

— A Beketow-cirkuszban ma este az utolsó helyig megtelt ház előtt és fokozódott érdeklődés mellett folytak le a mai versenybirkózási küzdelmek. Constant le Boulanger győzött Harss Charles hamburgi ellen 45 másodperc alatt. Igen érdekes volt Kornatzky lengyel s Antonitsch szerb óriási küzdelme, amely azonban 30 percnyi mérkőzés után eldöntetlen maradt. Ugyancsak szép munkát végzett Saurer bajor, aki 15 perc 50 másodperc alatt győzte le ellenfelét, Sándorffy magyart. Az est legérdekesebb mérkőzése az utolsó pár, Petroff bolgár és Thiberio Ettore spanyol küzdelme volt, amely 21 perc és 15 másodpercnyi küzdelem után előbbi javára dönt el. A legyőzést ellen Thiberio Ettore tiltakozott, azt állítván, hogy a szőnyegben botlott meg és nem ellenfele dobta.

— Rendőri hírek. Eltűntek: A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Igar Mária cseléd (lahott Rákóczi-ut 55.), Muszil Ferencz kövezősegéd (Telepi-utca 2.), Nagy Lajos könyvkötősegéd (Gyarmat-utca 20.), Kovács János lakatos (Verseny-utca 6.), Schön Ferenczné, született Mayer Irma bécsi születésű magánzó (Illés-utca 1.), Pisik Gyula gazdálkodó felesége öt éves Böske és négy hetes Géza gyermekeivel eltűnt Bérkocsis-utca 28. számú lakásáról. A rendőrség keresi az eltűnteket. — Megszökött könyvvezető: Rendes Izidor, a Meteor-szálló gazdája feljelentést tett Nagy Béla könyvvezető ellen, aki több ezer koronát sikasztott a fogadó kárára. Nagy megszökött s ezért a büntető-törvényszék vizsgálóbírája elfogató-parancsot adott ki ellene. — Felismert halott: Megirtuk a minap, hogy a salgótarjáni-ut végén a vasúti síneken egy fiatalember összeroncsolt holttestére akadtak. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, de kitért csak most tudta megállapítani a rendőrség. Az elgázolt fiatalember Barta Leó, huszonkét éves joghallgató, aki legutóbb a Lipót-kört 9. számú házában lakott. Hogy Barta miképpen került a sínekre, még eddig nem sikerült kideríteni, de nem lehetetlen, hogy öngyilkos szándékkal feküdt a vonat elé. A rendőrség folytatja a vizsgálatot. — Letartóztatott szélhámos: A rendőrség letartóztatta Winter Gaszton fogtechnikus, aki kereskedelmi miniszteri titkárnak adta ki magát, mindenféle adományokat gyűjtött a Munkanélküli ipari alkalmazottak bizottsága nevében. Sok helyen kapott is pénzt, de mind a saját céljaira fordította.

— Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

— Zászlók, címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— Fodor-léle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— Bob-hashajtó a legkellémesebb, 10 fillér.

— Ha gyermekét egészségesben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezettesse magát félre az utánaotóktól.

— Idegesség, ideggyengeség (neurasthenia, hysteria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, amelynek minden tünete (fejfájás, fejnemés,

szédülés, bágyadság, álmatlanság, szív- és gyomor-tünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Höning Izso elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.). A kezelés kényelmes és teljesen fájdalommentes.

— A Steinhardt-Mulató két nagyszerű bohóza, az „Ördög helyettese” és a „Másfél feleség” még csak három napon át kerül színre. Pénteken, 16-án a varieté-színpadon páratlanul álló hármasszínház lesz. Először kerül színre a „Daktiloszkópia”, a „Tisztességes lakók” és a „Meztelen tények” című három ötlethez gazdag bohózat, amelyekben a kazagató helyzetek és szellemes, mulatságos jelenetek egymást követik, 16-án este lépnek fel először az újonnan szerződött attrakciók: Bovió és Beneditto olasz parodisták, Saranana ballett, nyolcz gyönyörű szép, fiatal francia leányból álló tánc-csoport, Jenny Schepper amerikai ének- és táncművész, valamint: Steinhardt, Tornay, Gyárfás és Pápay teljesen új magánzámaikkal. Vasárnap, 18-án fél négy órakor mérsékelt helyáru előadást tart a Steinhardt-Mulató.

— Mindnyájunknak kell néha egy erősítő szer, mert a folytonos munka fárasztó. Kitiűni erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csak hogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

8 UJ SZO...

„ALTVATER”

GESSLER

BUDAPEST.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Medea. Grillparzer tragédiáját, Medeát adta ma egészen új szereposztásban a Nemzeti Színház, a címszerepben Jászai Marival, akinek ez az alakítása egyik legnagyobb és legklasszikusabb sikere volt. Az, hogy a nagy tragika ezt a szerepet újra eljátszhatta, a mai színházi estét is művészi eseménynek avatta. A közönség lelkesen ünnepelte a nagy művésznőt, aki az ismert tőkélylyel jelenítette meg a kolchiszi királyleány sötét, tragikus alakját. Jászain kívül a darab valamennyi szereplője új volt. Jázont Mihályfi játszotta. Ivánfi méltóságos és stilszerű volt Kreon, Korinthus királyának szerepében. Paulay Erzsébet nagyon bájos Kreuza volt. Góra szerepét Fáy Szeréna helyett, aki hirtelen megbetegedett, Boer Hermin játszotta. Az est a meleg és intenzív siker jegyében folyt le. A közönség valóságos ünnepelte Jászai Marit.

(*) A Vigszínházban a jövő héten mutatják be Garvay Andor háromfelvonásos színművét, a „Pénz”-t. Az izgatón érdekes darab bemutatására a színház a legnagyobb ambícióval és szeretettel készül. A premiéreig a játérend legnépszerűbb darabjai váltakoznak a műsoron. Holnap, szerdán, a „Tatárjárás”-t, Bakonyi Károly és Kálmán Imre dalamos operettjét adják.

(*) Az állam művásárlása. A közoktatásiügyi kormány művásárló bizottsága ma délelőtt tartotta meg ülését a városligeti Mücsarnokban, hogy kiválassza a Pállik Béla hagyatékából és a Szilágyi Lajos kollekciójából a Szépművészeti Múzeum számára megvásárlandó műveket. Az ülésen, melyen báró Forster Gyula főrend elnököt, részt vettek: K. Lippich Elek min. tanácsos, a művészeti ügyosztály vezetője, Benczur Gyula főrend, a festőmestertiskola igazgatója, Kammerer Ernő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, dr. Térey Gábor muzeumi osztályigazgató és Telcs Ede szobrászművész. A bizottság majd két óra hosszat szemlélte meg a két hatalmas kiállítást és mindenikből több művet jelölt ki, melyeknek megvétele felől, a fölterjesztés alapján, véglegesen gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter fog dönteni. A Pállik-kiállításon az Orsz. Képzőművészeti Tanács festészeti szakosztálya hétfőn, 19-én, szintén ülést tart, az elhunyt

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZERT félárban:
raházható minden ember finoman és elegánsan
Az ország-elsősorú
Zélinger Samu
123. kerületi

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 20

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Múzeum-körút és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

mesterek
festménye
annak idején
a honvéde
főparancsn

(*) V
Nemzeti S
dégzserepe
Dezso szin
ban és B
talárban le
folásig me
czekig tar
sokat. De
sulat mag

(*) M
senfeld,
este felolv
est program
időközli M
rabbi az I
ben mond
vas. 4. Dr
felolvasó
senfeld

(*) Kr
Ignác, az
vélben fe
melyben r
megtisztelt
összes aj
színházi
szegénység
nész, vag
tagjai, egy
A nyugdíj
mányoz.
véllel egy
Országos.

(*) A
írán nagy
fónia, két
koncert-n
seny, vég
öt van. B
móniá-ban

(*) Gy
féle olasz
éve Budap
meg több
lat már jó
keresett. I
rül színre.

(*) In
háznak e
mutatja b
tirikus bo
Endre, sz
bohózatna

A

sokkal
SCOTT-
nyebbül
Ezr

Az Emulsió
lásdát a S
féle módszer
jegyet — a h
kérjük
lembor

Reg
Macs
nak d

mesternek a honvédség megalapítását megörökítő festménye átvételének dolgában. A képet, amelyet annak idejében a honvédelmi kormány rendelt meg, a honvédelmi minisztériumban, vagy a honvédelmi főparancsnokság palotájában helyezik el.

(*) **Vendégszereplés.** K. Hegyesi Mari, a Nemzeti Színház kiváló művésznője két estén vendégszerepelt Nagyszében városában Szilágyi Dezső színtársulatánál. A művésznő Stuart Mária és Brioux nagyhatású színművében, a Vörös talárban lépett fel s a közönség mindkét este zsufozásig megtöltötte a színházat, nyílt színen is percekig tartó tapsviharral honorálta a kiváló alakításokat. De bőven kijutott a tapsból az ottani színtársulat tagjainak is.

(*) **Morris Rosenfeld felolvasása.** Morris Rosenfeld, a hírneves zsargonköltő holnap, szerdán este felolvasó-estélyt tart a Royal-disztermében. Az est programja a következő: 1. Zemplény Árpád üdvözlő Morris Rosenfeldet. 2. Dr. Hevesi Simon rabbi az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság nevében mond üdvözlőt. 3. Morris Rosenfeld felolvas. 4. Dr. Kiss Arnold budai főrabbi méltatja a felolvasó költői munkásságát. Végül 5. Morris Rosenfeld felolvasásával zárul a program.

(*) **Krecsányi Ignác adományai.** Krecsányi Ignác, a nemrég jubilált népszerű színiigazgató levélben felkereste az Országos Színészegyesületet, melyben meleg szavakkal köszöni meg az őt ért megtiszteltetést. Együttal a jubileumi napon kapott összes ajándékokat, a tervbevett és szóbanforgó színészeti múzeumnak ajánlotta fel. Továbbá husz szegénység és nélkülözések közt élő színész, színész, vagy színészcsalád közt, akik az egyesület tagjai, egyenkint harmincz koronát rendel kiosztani. A nyugdíjalap gyarapítására négyszáz koronát adományoz. Az összes adományt, ezer koronát a levéllel egyidejűleg küldte be a népszerű direktor az Országos Színészegyesület pénztárába.

(*) **Az Akadémiai Zenekar négy hangversenye** iránt nagy az érdeklődés. Előadásra kerül öt szimfónia, két szuite, két szimfóniai költemény, három koncert-nyitány, egy-egy zongora- és hegedűverseny, végül egy nagy kantáta. Újdonság ezek közt öt van. Bérletjegyek 24, 16, 8 és 4 koronáért a Harmónia-ban válthatók.

(*) **Gyermekopera-társulat Fiumében.** A Guerra-féle olasz gyermekopera-társulat, amely harmadféléve Budapesten is megfordult, holnap Fiumében kezdi meg több estére terjedő vendégszereplését. A társulat már jó ismerőse Fiumének, amelyet többször felkeresett. Bemutatkoznak „Lammermoori Lucia” körül színre. Guerra társulata Fiuméből Budapestre jön.

(*) **Intim Színpad.** A Sándor-téri délutáni színháznak e héten két bemutató előadása lesz. Szerdán mutatja be „A harmadik felvonás vége” című szatirikus bohózatot, melynek szerzője dr. Hajdu Endre, szombaton pedig „Berta a moziban” című bohózatnak lesz a bemutatója.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembeülvő a javulás az általános egészséget illetően

Étvágy és álm

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni:

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjék figyelembe venni.

FŐVÁROS.

(*) **A nafta-ügy.** A főváros tanácsa — mint megírtuk — elhatározta, hogy a Szent János-kórházat nafta-fűtésre rendeztetni be. Az érdekelt szénnagykereskedők hivatkozással arra, hogy a tanácsnak ezen határozata a hazai szénbányászat sérelmét jelenti, a közgyűléshez felebeztek és kérték a tanácsi határozat megváltoztatását. A közgyűlésen ez a kérdés nagy vihart támasztott és a polgármester maga indítványozta, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak, amely azt szigorúan megvizsgálja. A vizsgálat dr. Bárczy István polgármester elnöklésével szakértők által meg is történt és annak eredményeképpen a tanács a holnapi közgyűlésnek azt a javaslatot teszi, hogy az érdekelt szénnagykereskedők felebezését utasítsa el. A tanácsnak erre vonatkozó határozata így szól: A tanács a közgyűlés kivánságához képest a kórházi szén árlejtése körül követett eljárás és a Szent János-kórházban a nyers naftatüzelésre való áttérés körül tett intézkedését behatóan átvizsgálván, úgy a tanácsi X. ügyosztálynak ez irányban tett újabb előterjesztésében foglaltak tüzetes vizsgálata során, valamint a meghallgatott szakértők és a megtartott helyszíni eljárás alapján még inkább meggyőződést szerzett arról, hogy határozatának meghozatalakor már mérlegelte a felhozott összes körülményeket s követett eljárása a fennálló szabályoknak mindenben megfelelt. A tanács tehát eljárása helyességének megállapítása mellett kimondja azt is, hogy ez alkalommal sincsen azon helyzetben, hogy hozott határozatától eltérően intézkedjék és határozatának fentartásával ismét azt a javaslatot terjeszti a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé, hogy Steiner Miksa és társa, valamint Salamon Jakab és társa felebezését elutasítsa.

(*) **Adomány az állatkertnek.** Vágó Oszkár, Párában (Brazília) élő hazánkfia a budapesti állatkertnek egy jaguárt adományozott. Az értékes ajándékot Vágó saját költségén hajón szállította Braziliából Hamburgba. Innen vonaton jött az állat Budapestre, ahova tegnap meg is érkezett.

(*) **A munkaszüneti törvény.** A főváros iparügyi bizottsága október 16-án veszi tárgyalás alá az első ügyosztálynak a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatra vonatkozó véleményes jelentését. Ebben az előterjesztésben, melyet Faller Ferenc tanácsnok és dr. Déry Ferenc tanácsjegyző szerkesztettek, az ügyosztály a következő módosításokat hozza javaslatba:

1. Annak megengedését, hogy az iparos ne csak a lakásán, hanem a zárt műhelyben, üzletekben vagy irodában is dolgozhassék maga mások munkacréjének igénybevétele nélkül.

2. A friss gyümölcs, perez és lemetszett virág az utcán és üdülőhelyeken járva-keelve árusítható legyen.

3. Hogy fontos közérdekből a polgármester fölmentést adhasson a munkaszünet alól.

4. Külön engedély nélkül legyen végezhető az évi költségvetés elkészítésével járó munka, továbbá a hatósági közbiztonságok a kényszervégzés, a hűtők jéggel való ellátása, valamint a husnak és hustermékeknek hétfőn reggel hat óra előtt való széthordása.

5. A munkaszüneti napra is megengedett árusítás a fővárosra és a fővárossal határos községekre nézve egyöntetűen szabályoztassék.

6. Az élelmiszerek árusítása már reggel hat óra előtt is szabad legyen.

7. Azok az italmérések, melyekben pálinkát mérnek ki, a munkaszünet egész napján át zárva tartandók, egyéb italméresi üzletekben pedig égetett szeszes italt kiszolgálni tilos.

8. A bucsu alkalmára megengedett árusítása a bucsuzsikkoknak annak a kerületnek, amelyben a bucsu van, legyen szabad.

9. Az országos kirakóvásár alkalmával a vásártérrel egyenlő elbánás alá essék a zsidórupeplac is.

10. A napi piacokon élelmiszereket minden munkaszüneti napon legyen szabad délelőtt tizig árusítani.

11. A pénzbüntetés maximuma egy-egy esetre 400 korona helyett 200 koronában állapítottassék meg.

12. Kihágásnak vétessék a munkaadó cselekménye akkor is, ha több munkást dolgoztat munkaszüneti napon.

13. Ha ez nem fogadtatnék el, akkor is a több kihágás halmazatának maximális büntetése 10,000 korona helyett 3000 koronában állapítottassék meg.

14. A kihágások elbírálása Budapesten ne a rendőrhatalóságok, hanem elsőfokon a kerületi előjáróság, másodfokon a tanács hatáskörébe tartozzék.

(*) **Soproniak a polgármesternél.** Dr. Navratil Nándor, Sopron városi tanácsos és dr. Heimler Károly, soproni rendőrfőkapitány ma megjelentek a városházán és engedelmet kértek a polgármestertől az illetőségi ügyosztály tanulmányozására. A polgármester készségesen megadta az engedelmet.

(*) **Az óbudai temető.** A holnapi közgyűlés napirendjén ismét szerepel az óbudai temető sokat hánytorgatott ügye. A főváros tudvalevően az új óbudai köztemető céljaira 80.000 négyszögöl területet szerzett meg. Akkor 12 ezer koronában állapították meg az új temető berendezését. Időközben azonban a mérnöki hivatal azt jelentette, hogy az egész terület hasznavehetetlen és csakis akkor lehet használatba venni, ha a környékbeli esővizek levezetése a temetőberendezések elkészülte előtt rendezve lesz, mert a temető alsó részén nagyobb esőzések alkalmával a mai rendezetlen állapot mellett a víz megáll. A mérnöki hivatal bemutatta a temető berendezésének tervét és költségvetését, amely a költségvetés most már 210 ezer koronában állapítja meg. A két számítás között lényeges különbség van. Miután azonban a telek-komplexumot már megvásárolták és a temetőre szükség van, nem marad más hátra, mint hogy a tanács azt javasolja a holnapi közgyűlésnek, hogy az újabb költségvetés szerint szükséges 210.000 koronát szavazza meg.

(*) **Szemétegetés.** A szemét elégetésének kérdése régóta foglalkoztatja már a főváros hatóságát. Ezt a módszert nemrégiben Miskolcra kitérítették a főváros szakközvegye. A próba eredménye alapján ma délelőtt Melly Béla tanácsosnál több bizottsági tag és szakközvegy részvételével értekezlet volt, amelyen egyhangúlag szükségesnek mondták a szemétegetés berendezését. Csupán a szemétegető-telep helyére nézve nem történt megállapodás. Az eredeti terv ugyanis az volt, hogy a telepet az Ecce homo réten, a Szent János-kórház mellett létesítik. E tervvel szemben általános aggodalom nyilvánult meg, mert féltik tőle a kórház, a Zugliget és a Hűvösvölgy levegőjének tisztaságát. A telep számára most már alkalmasabb területet fognak keresni.

(*) **Megbüntetett élelmiszer-hamisítók.** A székesfőváros közigazgatási bizottsága a ma délelőtt tartott ülésében a következőket ítélte el tej- és egyéb élelmiszer hamisításáért: Tisch Lajos szatécset (Budapest) lisztnak jelzés nélkül való árusításáért 5 koronára, — Kordélyos Ferenc tejárut, lefőzött teinek teljes tejként való árusításáért 25 koronára, — Beliczky János tejárut hamisításáért 500 koronára, — Garai Károly aradi hentest kókusz-zsírral hamisított disznózsír forgalomba hozataláért 600 koronára és 112 korona vizsgálat-díjra, valamint hírlapi közlésre, — Kozma Béla alsónémedi tejárut 40 koronára, — Kátana Istvánnét vízzel hamisított vaj árusításáért 20 koronára.

(*) **A Lónyay-utca villamos.** A kereskedelmi miniszter jóváhagyta a főváros közgyűlésének azt a határozatát, amelylyel kimondta, hogy a Lónyay-utca rendezése alkalmából a közúti villamos vágányai átépítendők.

Nyílt - tér

En rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vesék- és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis mákacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Pemcoma) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vértisztítás (Hemopatia), melyivel szélhűtés és elmozdítás beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fűnyesen bevált. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács Izó fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig,
Lévébeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben
kivül és a vidéken is kezel.

Rohitschi Styria-forrás gyógy-víz.

Gyomorfekély és görcs,
Bright-féle vesegyulladás,
Torok- és gégehurut,
Gyomor- és bélhurut,
Húgsavas üledékek,
Cukorbetegség,
Májkegyenyedés,
Májbajok ellen.

Kittáló gyógy-
eredmény.

Nagybani raktár

Budapesten Hoffmann Józsefnél, Báthory-u. 8

Özv. Lackenbacher Félixné szül. Würzburger
Emma egy a saját, mint az alulírott rokonság
nevében mély fájdalomtól megtört szívvel jelenti,
hogy feljuthotott férje, atya, testvér és após

Lackenbacher Félix ur

Bookmaker

e h'nap 12-én életének 61-ik és boldog házasa-
ságának 32-ik évében hirtelen elhunyt. A sze-
relett halott hült tetemét f. hó 14-én, Bécsben
d. e. 11 órakor örök nyugalomra helyezték el.

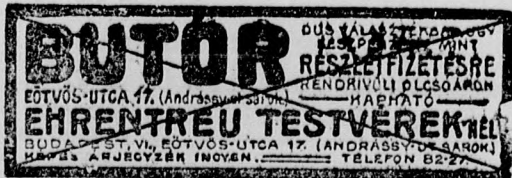
Béke hamvaival!

Lackenbacher Ernő fia, Dr. Köhler Perenczné
szül. Lackenbacher Ida, Alice és Margit leányai,
Dr. Köhler Perencz veje, Köhler Frigyes unokája.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Nyelvtudományi Társaság a
nyári szünet után ma este tartotta első felolvasó ülés-
ét Szily Kálmán elnöke alatt. Az elnök rövid
üdvözlő beszéde után Viszota Gyula „A tudós
társaság nagy szótárának története” című dolgoza-
tát olvasta fel. A tetszéssel fogadott értekezés után
dr. Szeremly-Császár Lóránd „A jelentés-
változások egy csoportjáról” czímen olvasott fel.
Előadását megtapsolták.

(—) Budapesti Kávésók Szövetsége. A Budapesti
Kávésók Szövetsége most tartotta alakuló közgyű-
lést Mészáros Győző szövetségi elnök elnöklése
mellett. Az elnök bejelentette, hogy a kereskedelmi
miniszter a szövetség alapszabályait jóváhagyta, mi-
nek következtében a szövetség megkezdheti műkö-
dését. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és a
szövetséget véglegesen megalakultnak jelentette ki.
Ezután elfogadták a folyó év még hátralevő részére
szóló költségvetést és megállapították a szövetség
ügyrendi szabályzatát. Végül a tisztikart egészítették
ki. Megválasztották ellenőrnek Brück Károlyt, vég-
rehajtó-bizottsági tagnak Kaiser Mihályt, számvizs-
gálónak Katona Gyulát, Végül Evva Lajos és Némai
Antal indítványára köszönetet szavaztak a vezető-
ségnek eddigi működéséért.

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tizenkettedik nap. —

A budapesti versenyév a mai nappal véget ért.
Az egész év, de különösen a most lezajlott őszi mee-
ting emlékezetes lesz a fogadóknak, mert soha annyi
fogadott lovat nem vertek meg egymásután, mint
ezen a meetingen. A Lovaregyleti-díj képezte az
utolsó nap főszámát, de nem volt oly érdekes, mint
vártuk, mivel Kármentőt délelőtt accidens érte és
törölték a versenyből. Így természetesen a német
ló lett a St-Legerben mutatott kedvező formája
alapián a közönség kedvence, de még helyet sem
kapott a közepes képességű Palotás és Virgilius mö-
gött. Az értékes díjért csak négy ló vette fel a küz-
delmet és a benevezett háromévesek mellett még
Lángoló indult. Az iram nagyon lassu volt. Südring
vette át a vezetést Palotás és Virgilius előtt, Lán-
goló nagy súlyával utolsónak galoppozott. A táv-
nál a német ló verve van, itt Virgilius elhagyja, de
a Harkányi-lovat Palotás rögtön elfogta és rövid
küzdelem után győzött is ellene. A nap többi futá-
maiban a favoritok és outsiders felváltva győztek.

Részletes eredmény a következő:

I. **Beaten-handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1500
m. 1. Rohonczy G. 3é sm Ezres 45 kg. (Paul), 2. Vida
T. 4é fm Capt Jack 56 kg. (Vajda), 3. Egyedi A. 5é
pm Gyöngyössi 51 kg. (Miles). Futottak még: Bella
(Blades), Paula (Vivian), Dryander (Janek F.), Sca-
rabeus (Ulrichshoffer), Witness (Smutny), Ne félj
(Boromissza), Jimmy (Gulyás). Másfél hosszal
nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:73, 40:78,
132, 66.

II. **II. osztályú eladóverseny.** Díj 3000 korona.
Táv 1400 m. 1. Zombory R. pm Caracalla 50½ kg.
(Gulyás), 2. Lossonczy Gy. pm Napagedl 56 kg. (Ja-
nek G.), 3. Blaskovich E. pk Day Star 48½ kg.
(Cockeram). Futottak még: Riem (Boris), Fruska
(Csernovszky), Adige (Shersin), Nord express (Mi-
els), Pilinga (Vivian), Zöld Marci (Janek F.). Nyak-
hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.:
10:66, 40:64, 52, 60.

III. **Lovaregyleti díj.** Tiszteletdíj és 16.000 korona.
Táv 2800 m. 1. Lossonczy Gy. 3é pm Palotás 51½
kg. (Krouzil), 2. báró Harkányi J. 3é pm Virgilius
52½ (Carslake), 3. Graditzi por. kir. főménes 3é pm
Südring 57½ kg. (Bullock). Futott még: Lángoló
(Janek G.). Küzdelem után félhosszal nyerve, három
hosszal harmadik. — Tot.: 10:106, 40:126, 90.

IV. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Díj 3000 ko-
rona. Táv 1000 m. 1. báró Harkányi A. sm Barsay
56 kg. (Janek), 2. Lossonczy Gy. pm Daffodil 52½
kg. (Pinka), 3. herceg Hohenlohe sk Hypnose 54½
kg. (Carslake). Futottak még: Mulass (Cockeram),
Denise (Birkenruth), Berenger (Krouzil). Három
hosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:20,
40:64, 278.

V. **Eladó kétévesek handicapja.** Díj 2000 korona.
Táv 1000 méter. 1. Mr. Nick pk Coitreau 55 kg.
(Cockeram), 2. Rohonczy G. stpm Rengeteg 54½ kg.
(Heidt), 3. Zombory R. pm Sisa Pista 51 (Miles). Fu-
tottak még: Sternberg (Aylin), Vendetta (Krouzil),
Barokk (Fries), Kispiczi (Walkington), Páfrány (Ja-
nek), Inntochter (Carslake), Maricza (Vajda). Nyak-
hosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:
166, 40:134, 128, 86.

VI. **Eladók versenye.** Díj 2000 korona. Táv 1000
méter. 1. Zombory R. 5é pm Golden Drop 54½ kg.
(Carslake), 2. báró Rothschild A. pk Haslemimi 58 kg.
(Einka), 3. Mautner V. 4é pk Mataswitha 56½ kg.
(Birkenruth). Futottak még: Ormód (Janek), Livásu
(Walkington), Petronella (Vivian). Darabont (Ul-
richshoffer), Gossimer (Cockeram). Nyakhosszal
nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:39, 40:60,
82, 86.

( ) A Nemzeti Vivó Club nagyszabású szezon-
nyitó vivó-estélye a legnagyobb siker jegyében folyt
le. A klub fényes termeiben ott láttunk mindenkit,
kinek a magyar vivósportban neve van. Valóban
elsőrendű sportlével volt végignézni azon assaut-
kat, melyeket a klub versenyvivői a megjelent ven-
dégekkel vívtak. Semmi sem bizonyítja az est sport-
színelvonalát jobban, mint az, hogy Zulawzsky száza-

dos, dr. Gerde, dr. Földes, Werkner olimpiai világ-
bajnokok művészi vívásában gyönyörködhetnek a
meghívottak. A megjelentek közt ott láttuk Bárczy
István polgármestert, a MASz. és a Vén Fiuk elnökét,
dr. Gerenday Györgyöt, a MAC. alelnökét, Heinrich
Aladárt, Malonyay Dezsőt, Ullmann Gyulát, a „Vén
Fiuk” alelnökeit, Hajós Zsigát, a FVC. elnökét, dr.
Domony Mórictot és dr. Hajdu Marcellt, a NVC.
elnökét, dr. Nagy Bélát, a MAC. igazgatóját, Halász
Gyula koronaőrszázadost, a Kinizsi Vivó Club elnö-
két, Kornfeld Pált, a NVC. igazgatóját. A MAC. vivói
közül megjelentek: dr. Tóth, dr. Gerde Oszkár,
Heckl és Becker hadnagyok, Kóczi az FVC.-ből,
Sötér, Földes, dr. Léner, dr. Sacher, dr. Jellinek,
Gyárfás, Pick, a BTE.-ből Kubik, Schön, míg az
OBTE.-t Kugler képviselte és a vendéglátó klub tel-
jes számmal. Vívás után az NVC. elnöksége a meg-
jelenteket pazar buffeten látta vendégül, hol is szá-
mos felköszöntő hangzott el a klub elnökeire és a
klub felvirágzására.

( ) **Galamblovó-verseny a Margitszigeten.** Az
Országos Magyar Galamblovó Egylet őszi meeting-
jének negyedik napját is nagy érdeklődéssel kísérté
a közönség és a versenyben nagy számmal vettek
rész galamblovóink. Az őszi térelőny-verseny há-
rom első helyén Gáspárdy Béla, Orsody Fül-
öp báró és Mocsonyi Antal osztoztak. Dréher
Antal díját Fejérváry, Csajághy Béla díját
Libits Adolf nyerte meg. A két páros küzdelmet
Mocsonyi Antal nyerte meg. Az első téverseny-
ben Dréher Antal és Fejérváry osztoztak.
A második téverseny győztese báró Orsody Fül-
öp lett. A legközelebbi verseny október 14-én lesz,
amikor a csepeli térelőny-verseny kerül eldöntésre.

( ) **A lovaregylet választmányi ülése.** A Magyar
Lovaregylet gróf Nádasdy Tamás elnöke alatt
választmányi ülést tartott, amelyen két indítvány
fölköt tanácskozott, melyek közül az egyiket gróf
Wenckheim Dénes, a másikat Szemere Miklós
nyújtotta be a lovaregylet választmányához. Gróf
Wenckheim azt indítványozta, hogy az osztrák és
a magyar lovaregylet évente egy bizonyos százalé-
kát a jövedelmeknek fordítsa részint angol, részint
francia kanczák beszerzésére, amiket a faj javítása
érdekében egyszer nálunk, másszor meg az osztrák
fővárosban bocsátanak árverés alá. A választ-
mány nem döntött az indítvány fölött, hanem a de-
cemberi közgyűlés elé utalta. A Szemere Miklós
indítványa arról szól, hogy versenyek nyitassan-
nak meg olyan lovak számára is melyek egy éves
korukban vásároltattak Angliában. A választmány,
tekintettel arra, hogy az indítvány nem verseny-
szabályzati módosítást involvál és így nem tartozik
az igazgatóság hatáskörébe, elvi döntés végett a
közgyűlés elé utalta.

( ) **Hivatásos atléták marathoni versenye.** Va-
sárnap tartották meg a Windsor-stadion vonalon a
hivatásos versenyzők marathoni futását, melynek
győztese a francia Siret lett. Siret a 42 kilomé-
teres távot 2 óra 33 perc és 23 másodperc alatt
futotta meg. Ideje világrekord és 22 percczel jobb,
mint Dorandóé. Második White 2 ó. 40 p. 15
mp.; harmadik Kehwood, 2 ó. 41 p. 19 mp. alatt.

( ) **A ferencvárosiak atletikai viadala.** A Fe-
rencvárosi Torna-Club vasárnapon nagyszabású at-
letikai viadalt rendez, melynek befejeztével a BTC
csapatával mérkőzik, melytől legutóbb 4:2 ered-
ményrel vereséget szenvedett. Az atletikai viadal
hatalmas programjának legnagyobb részét vasár-
nap délelőtt bonyolítják le, úgy, hogy délutánra
csak a legérdekesebb számok döntő versenyei ma-
radnak. — A FTC csapata teljes összedállásban áll
ki a BTC-vel szembe és így kilátás van arra, hogy
revanchet vesz multikori vereségeért.

( ) **Postagalamb-versenygyakorlatok.** A „Colum-
bia” postagalamb-sportegyesület a budapest—fümei
vonalon Adony végállomással az őszi gyakorlatozást
megállapított training-tervezet szerint október hóban
eszközi és az október 25-iki adonyi versenyvel fe-
jezi be. Az egyesület vezetősége az október 13, 15,
19, 22 és 25-iki feleresztési napokat a vadászó kö-
zönség szives figyelmébe ajánlja és kéri, hogy ezen
közérdeket szolgáló gyakorlatozást vegye oltalmába
azáltal, hogy óvja meg a szolgáltatban levő posta-
galambokat a lelövés ellen.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Ügyvédi kamarai közgyűlés. Az igazságügy-miniszternek az összes ügyvédi kamarákhoz intézett körrendelete folytán dr. Szivák Imre a budapesti ügyvédi kamara elnöke, a budapesti ügyvédi kamara közgyűlését 1908. november 15-re összehívta, hogy az ügyvédi gyám- és nyugdíj-intézet közgyűlésének tagjait megválasszák. Tájékoztató közli a kamara, hogy mindegyik kamara a közgyűlésbe egy tagot választ, amely kamarának 75-nél több tagja van, minden 75 tag után egy-egy tagot és a kamara tagjainak ezenfelül fennmaradó része után további egy tagot választ. Az intézeti közgyűlés tagjainak választására a kamara választmányi tagjainak választására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

§ A Kardosék bankja. A mai tárgyaláson folytatta a bíróság a tanuk kihallgatását. Elsőnek Balla Miklóst, a bank volt titkárát hallgatták ki, aki a takarékpénztár ügymenetéről adott fölvilágosítást. A maga részéről a tanu semmiféle visszaélést nem tapasztalt. Szerinte a bank bukását az 1907. évi rossz pénzügyi viszonyok idézték elő. Komló (Klein) Manó tanu a takarékpénztár osztályosiráték üzetlenél volt alkalmazva. Tudja, hogy a takarékpénztár váltókat számított le a szövetkezetnek, de szerinte ezek a váltók nem voltak értékelenek, mert akkor még a szövetkezet aktív volt. Ezután következett a vád koronatanújának, Sohaj Gyulának kihallgatása. Sohaj a takarékpénztárnál főkönyvelő, a Leszámitoló Banknál pedig felügyelő-bizottsági tag volt. Tanu a vádak egész özönével állott elő kihallgatása folyamán. Elmondta, hogy újabb betéti könyveket „gyártottak”, amelyekben a felmondást a betevők tudta és beleegyezése nélkül hosszabb időre kötötték ki. Hogy ennek mi volt a célja, tanu nem tudja. Majd elmondja, hogy őt elbocsátották főkönyvelői állásából, még pedig azért, mert egy új pénztárost alkalmaztak, akinek állítólag 40.000 korona betéte lett volna. A 40.000 koronát utalvány nélkül akarták Kardosék vele elismertetni s mert ezt nem tette meg, boszúból elcsapták. Különben sem akart tovább ott maradni, mert előre látta, hogy az intézet hamis mérleget akar kiállítani. Az elbocsátás után ő adta Vécseyéknek az adatokat a büntető feljelentés megtételéhez dr. Kosch kezeihez. Az ügyész azután kérte, hogy a zavartan beszélő tanu előtt olvassassék fel a rendőrség előtt tett vallomása s az eltérésekre pontrólpontra kérdeztessék meg. Az ügyész kérelmet a bíróság a szóbeli közvetlenségre való hivatkozással elutasítja. Az elnök annál a kérdésnél, hogy őt is megtevesztette-e Kardos Árpád a vagyonosságával? — félbeszakította.

— Hisz ön mondta az előbb, hogy Árpádnak nagy betétei voltak, amiről ön is tudott. Akkor őnt még seni tevesztette meg?

Sohaj Gyula hallgatott az elnök kérdésére, aki aztán figyelmeztette, hogy gondolkozzék a feleletken s ne folytonos igennel válaszoljon. Elnök a kihallgatás további folyamán az ellentmondásokba keveredett tanut újból figyelmeztette, hogy megfontolva tegyen vallomást. Elébe tárta, hogy több körülmény, amit tényként adott elő most a főtárgyaláson, a vizsgálat adataival meg van czáfolva. A bíróság mellőzte a tanu megesketését. A tárgyalást ezután az elnök holnap délelőtt 9 órára halasztotta el.

§ A beperelt Nemzeti Színház. Színházi körökben élénk érdeklődéssel néznek ama pör kimenetele iránt, amelyet Zsigány Árpád színműíró indított a Nemzeti Színház ellen. A Nemzeti Színház igazgatósága 1907. április 24-én keltezett szerződéssel megvette Zsigány Árpádtól a „Hajtvadászat” című három felvonásos színművének kizárólagos előadási jogát. A szerződés értelmében arra kötelezte magát az igazgatóság, hogy a megvett színművet 1908. márczius 1-ig színrehozza. A színház volt igazgatója, Somló Sándor a darab színrehozatalát többszöri halogatás után az idei szezon elejére helyezte kiállításba. Időközben Tóth Imre neveztetett ki a színház igazgatójává, aki levélben arról értesítette Zsigány Árpádot, hogy a darabot új véleményadás végett az ujonnan kinevezett drámaíró-bizottságnak fogja előbb megküldeni és a darab előadása dolgában csak a bizottság javaslatának beérkezése után fog határozni. Ezen levélben még azt is közölte Zsigánynal, hogy a darab kéziratát elvesztett s kérte, hogy küldjön be

neki egy példányt. Az esetre pedig, ha új példányt nem küldene be, akkor a már megkötött szerződést semmisnek tekinti. Zsigány Árpád a levél vétele után szerződésszegés címén pörbe fogta a Nemzeti Színházat, mert a legelemibb gondosság elhanyagolásával a darabnak egyetlen kéziratban levő példányát is elvesztette s ezáltal a darab színrehozatalát is megsemmisítette csak azért, hogy a szerződési kötelezettségei alól meneküljön. Zsigány Árpád összesen 7500 korona tőke és ennek járulékaik fejében kéri a Nemzeti Színházat elmarasztalni a budapesti polgári törvényszéknél.

§ Meggyilkolt rendőr. A főváros külterületének hosszú ideig valóságos réme volt izgága, erőszakos természetével Medve Imre huszonhét éves pupos zenész. Az idén június 4-én éjjel is éjfélig mulatott Hlasi Ignácz külterületi kocsmájában s a vendéglős csak rendőrökkel tudta helyiségéből eltávolítani. Az utcán Medve meg is támadta a rendőröket, akik erre bekisérték az Erzsébet királyné-uti őrszobába. Az őrszoba ajtaja előtt Medve Imre kést rántott s azt teljes erőből Szücs III. József rendőr nyakába dobtta. A szurás következtében a rendőr a helyszínén meghalt. A gyilkost nyomban letartóztatták s szándékos emberölés büntetével vádolva került ma az esküdtbíró elé. A tárgyaláson, amelyen Zsitvay Leó elnököt, a vádat dr. Tóth István ügyész képviselte, a védő dr. Baumfeld Lajos volt. Medve Imre nem ismerte be bűnösségét, csupán azt vallotta be, hogy a szurást ő ejtette. Védelmére előadta, hogy Szücs III. József rendőr őt brutálisan bántalmazta bekísérés közben. A tanuk kihallgatása s a perbeszéd után az esküdtek bűnösnek mondták ki Medve Imrét az erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértés, valamint a hatóság elleni erőszak büntetettében s ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság dr. Baumfeld Lajos védő által felsorolt enyhítő körülmények figyelembevételével összsbüntetésül négy évi börtönrre ítélte. Az ügyész megnyugodott, vádlott és védő semmiségi panaszszal éltek.

§ Felsőfolyamodás. Székely Elek, Sátoraljaújhegy volt polgármesterét a Kuria tudvalevően tíz napi fogházra ítélte, mert a király születésnapján a városházáról és a rendőrség épületéről bevonatta a zászlót s nagy közönség jelenlétében tiszteletlenül nyilatkozott a Habsburgokról. A város képviselőtestülete most Wilder Gyula és harminczhárom társa indítványára szavazattöbbséggel elhatározta, hogy Székely megkegyelmezése érdekében az igazságügyminiszter után felsőfolyamodást ad be a kabinetirodához.

§ Elítélt izgató. A múlt év őszén „A hazátlan bítangok” czim alatt több mint félmillió példányban röpiratot adott ki a szocialdemokrata párt. A kir. ügyészség a nyomtatványban osztály elleni izgatást látván, lefoglalta a röpirat példányait. Szerzőként Fleischmann Mór nyomdászsegéd jelentkezett, aki ellen négyrendbeli izgatás miatt emelt vádat az ügyészség. A budapesti esküdtbíróóság kilencz hónapi államfogházra ítélte a vádlottat s a kir. Kuria ma hozzájárult az esküdtbíróóság ítéletéhez.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógyítványok:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényrel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Idegyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hóddések (Paralysis).
degfájdalmak, idegzsák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőr-bajok. Bőrvizketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Közlés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi iparkamara a magyar kereskedelemről. A magyar kormány kereskedelmi politikájára — a mi szempontunkból nézve — valósággal dicshimnusz zeng a bécsi kereskedelmi és iparkamara most kiadott jelentése. A ki- és behozatali forgalmat tárgyalva, így ír: „Magyarország felé a kelendőség mindinkább csökken, mert az ottani ipart a magyar kormány nagyon támogatja és kedvezményekben részesíti, különösen pedig az olcsó fuvardíjak abba a helyzetbe juttatják, hogy majdnem mindenhol bérmentve szállíthat és így az osztrák ipart olcsóbb árával háttérbe szoríthatja. Keservesen panaszkodnak az osztrák iparosok, hogy Ausztriában a fuvardíjakat ismét felemelték. A megszállott tartományokba majdnem kizárólag a magyar ipar szállít, mely Ausztriában is mindig növekedő fogyasztási piacra tesz szert.” Ennek a dicseretnek öszintéséből — sajnos — nagyon sokat levon az utolsó mondat, hiszen köztudomásu, hogy éppen a megszállott tartományokba mi csak 35%-ot szállítunk, a többi Ausztriára esik. Ugy látjuk, a bécsi kamara inkább csak a hangulatkeltés érdekében dicsér bennünket, hogy az osztrák iparosokat antul jobban sorompóba tudja állítani Magyarország ellen.

Kinevezések a gödöllői koronauradalomnál. A földművelésügyi miniszter a m. kir. ménesbirtokok és a gödöllői m. kir. koronauradalom gazdasági tisztviselőinek létszámába Kelemen Imre, dr. Deák Gyula és Puly Iván okleveles gazdákat segélydíjas, Simon István János, Kakasi Ödön és Fáy Andor okleveles gazdákat pedig díjtalan gazdasági gyakorlatnokká nevezte ki.

A gázgyár osztaléka. Az Általános Osztrák-Magyar Légszesztársulat, melynek egyik telepe a budapesti légszeszgyár, a lefolyt évre csak 70.— korona osztalékot fizet részvényenként a tavalyi 120 koronával szemben. Az osztaléknak e nagyarányú csökkenését a társulat a szén drágaságával és a passzív rezisztencia által okozott kisebb jövedelemmel indokolja.

Fizetésektelenségek. A bécsi Kreditorenverein a következő fizetésektelenségeket közli: Krantz Adolf kereskedő, Baranya-Baan; Pocsalko Károly kereskedő, Szeged; Natovics Simon arany- és ezüst-árkereskedő, Bochnia; Weisz Vilmos, azelőtt Weisz és Tauber kereskedő, Ujpest; Wilhelm Ferdinánd, Kaaden; Tippmann Emil férfiszabó, Aussig; Majek József szabómester, Jicin.

Az állami vasművek gyártmányainak eladása. A jövő év kezdetétől az állami vasművek által előállított kereskedelmi gyártmányokat nem mint eddig, vezérügynökség útján, hanem közvetlenül fogják a vevőknek eladni. Az eladásnak e módja — amely természetesen a kereskedelmi szokásoknak megfelelően fog történni — a nyílt hitelezést is maga után vonja és ennél fogva még a legnagyobb elővigyázatosság mellett sem lesz elkerülhető, hogy időnkint veszteségek ne ériék az állam vállalkozását. A pénzügyminiszter körültekintésére vall, hogy egy delcredere alapot létesít, amelyet egyelőre 100.000 koronával irányzott elő.

Az országos magyar kiállítások központi munkabizottsága Zsolnai Miklós elnöklésével tegnap tartotta első ülését, melyen megjelentek a kereskedelmi minisztérium részéről Micseh Endre miniszteri osztálytanácsos, a pénzügyminisztérium részéről Ritter Ottó és számosan a munkabizottság tagjai közül. A napirend előtt dr. Tonelli Sándort egyhangulag a munkabizottság egyik jegyzőjévé választották meg. Örvendetes tudomásul szolgál Kosuth Ferencz kereskedelmi miniszter leírata, melyben jelzi, hogy a központi munkabizottságban s kitűzött céljának elérésében a maga részéről is közreműködni kíván és ezért a folyó évre 1000 korona segélyt utalványozott ki. A napirend során Gelléri Mór ügyvezető főtitkár jelentést tett azokról az ügyekről, melyeket a nyári szünetre való tekintettel az elnökség saját hatáskörében intézett el. Az 1909-ben Drezdában rendezendő nemzetközi fényképészeti kiállításra való részvétel tárgyában Micseh Endre, Mai Manó és többek hozzászólása után a központi abban állapodott meg, hogy a magyar fényképészek országos szövetségével együttesen fog eljárni. Ezután az ügyvezető főtitkár jelenti, hogy a központi kiküldött tagjai tanulmányozták az 1908. évi külföldi kiállításokat, számszerint tizenkettőt és az ezekről írt jelentések nagyrészt már nyomtatásban is közre-

adattak, a többiek pedig most vannak sajtó alatt. Ugyancsak a főtákar jelenti, hogy november hónapban lesz a kiállítási központok második nemzetközi kongresszusának előkészítő értekezlete. A központ az értekezletre, mely Brüsszelben lesz, Ná v a y Aladár, a kereskedelemügyi miniszter párisi szaktudósait és Bossányi Endre főjegyzőt küldte ki. Reso f s z k y Béla, a kereskedelemügyi minisztérium levelezője megokolt indítványára a központ stilszerűnek tartja, hogy a magyar iparnak az annektált tartományokban való térhódítása céljából már legközelebb Szerajevóban magyar kiállítást rendezzenek. Ennek a fontos tervnek részletes kidolgozására a központ Z s o l n a i Miklós elnöke alatt bizottságot küld ki. A napirend után S u g á r Ottó egy indítványban ajánlotta, hogy a központ a kereskedelemügyi és földművelésügyi minisztereket az iránt keresse meg, hogy a hazai kiállítások anyagi és erkölcsi támogatását ahhoz a feltételhez kössék, hogy azokban a cikkekben, melyekben a hazai termelés teljesen kielégítő, kizárólag honi ipari cikkek legyenek kiállíthatók. Az indítványnak az illetékes helyen való érvényesítésére az elnökség felkérte.

A temesvári gazdasági kiállítás kitüntettjei. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület által október hó 10—12. napján rendezett országos jellegű tenyésztési- és gyümölcskiállítást tegnap este zárták be hivatalosan, mely alkalommal nyilvánosságra került a bíráló-bizottságok munkálatainak eredménye is, mely szerint a kiállítás rendezősége a kistenyésztők részére nagybösszegű pénzdíjakat s száznál több arany-, ezüst- és bronzérmét, valamint dísz- és elismerő-oklevelet osztott a kiállítóknak. A baromfiak csoportjában a sárga és fehér orpingtonoknál tizenegy pénzdíjtalom-díj és díszoklevelek adtak ki; az emdeni libák csoportjában Pákozdy László Hódmezővásárhely aranyérmét nyert. A házinyúltenyésztők közül a különféle fajták szerint aranyérmét nyertek Waldek Mátyás Csene, Madzinyi Gézá né János-halma, báró Liphay Frigyes Lovrin, Frech Jakab Perlasz, Reitter Ede Lovrin, özv. Müller Lajosné és Kemény Géza Temesvár. A galambtenyésztők közül aranyérmét nyert: Bahrmüller Viktor Nagybecskerek és Mairovitz Rezső. Borokért: Tagányi István örökösei, kisjolsvai Szabó Zoltán, báró Jungenfeld Károly, Váci Hitelszövetkezet nyertek aranyérmét.

Külföldi vegyvizsgáló-intézetek szakvéleménye. A m. kir. földművelésügyi miniszter egy felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatként kimondotta, hogy a wieni (bécsi) — és általában külföldi — vegyvizsgáló-intézetek szakvéleményére, a hamisítást tiltó 1895. évi XLVI. törvényzikk alapján, nem lehet marasztaló ítéletet hozni. A felmentő-ítélet is csak akkor tehető közzé, ha az érdemben felmentő.

Uj szolgálati és iskolahajó. Kereskedelmi tengerészetünk egyre jobban fejlődik, minek következtében mindinkább előtérbe nyomul annak szüksége, hogy tengerészeink kellő kiképzésére egy iskolahajó is szereztesék be. Tengeri vitorlás hajózásunknak az utóbbi években bekövetkezett hanyatlása ugyanis azon sajnós következményt vonja maga után, hogy a kereskedelmi tengerész pályára készülő ifjuság a szak kiképzés feltételét képező gyakorlati ismereteket nemzeti hajóinkon többé nem szerezhetik meg és így kereskedelmi tengerészetünk szolgálatképességének és fejlesztésének érdekében egy vitorlás iskolahajó beszerzése és üzembehelyezése immár elkerülhetetlenül szükséges. Öröndetes dolog, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a hajó építése iránt egy szolgálati hajóval együtt, már megtette a szükséges lépéseket. A fiúmei kikötői szolgálat ellátására ugyanis a magyar királyi tengerészeti hatóság csak az „Előre” és a „Klotild” nevű kis gőzösökkel rendelkezvén, az utóbbi években megnövekedett forgalom és a szolgálati gőzösök időközönkénti helyettesítésének szüksége egy újabb szolgálati gőzös beszerzését elkerülhetetlenné teszi.

Szövetkezeti gyümölcszészőzde Hunyadmegyében. Hunyadmegyében most kezdte meg működését a Hunyadmegyei Gyümölcsstermesztők és Községek Pálkafőző és Gyümölcserítkeztető Szövetkezete Déva székhellyel. A szövetkezet ezen a vidéken igen fontos gazdasági érdeket van hivatva képviselni. Tudvalevő dolog, hogy Hunyadmegye a legjobb gyümölcsstermesztő megyék egyike, szilvában pedig a legtöbb termelő megye is. A kisczardák igen tekintélyes része a szilvatermesztésből él. Ezt a jövedelmi forrást veszélyeztette az új szeszadó-törvény s amellét a szilvapálka-főzők rayonnirozási és kartellezési szokása is évről-évre érezhetőbbé vált; ezt megakadályozni s állandó jó árt biztosítani első feladata az új szövetkezetnek s eme feladatának már

az első évben is derekasan megfelelt. Az árak folyó évben 2.50 koronán indultak meg s úgy látszott, 3 koronán állandósul, de éppen kellő időben jelentek meg a szövetkezet kádial s ezen vörös posztó látára a konkurrenzia egyszerre felszoktette az árakat 5, majd 6 koronára, sőt némely helyen 8-ra is; végeredményben a szövetkezet közel ¼ millió koronát mentett meg a termelők javára. A szövetkezet 100.000 korona alaptőkével alakult olyképpen, hogy egy részleg 20 korona volt, hogy kisebbek is jegyezhessenek, ami meg is történt.

Uj állami közutak. Alig van hazánkban valami, amire annyi jogos panasz hangzott volna el, mint a híres utainkra. Az állam által épített és főtartott közutak elbirnak minden kritikát, de a többi közlekedési út minden kritikán alul van, úgy, hogy pl. automobil-iparunk fejlődésének egyenesen a jó közutak hiánya képezi a legnagyobb akadályát. Ez okból igen nagy figyelmet érdemel Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternek az az akciója, hogy fokozottabb mértékben veszi kezelésbe a közutakat. Így az 1907. évben 12 éves ciklusra megállapított és a törvényhozás által tudomásul vett utállamosítási program alapján az 1908. évben állami kezelésbe átvette: a nagysomkut—szatmárnémeti—tiszaúj-laki utat 108.09 km.; a sztrázsa—fehértemplom—báziási utat 32.21 km.; a karánsebes—hátzsegi utnak karánsebes—vámamargai szakaszát 31.83 km.; a Herkules-fürdőbe vezető utat 3.20 km. és az arad—sorborsin—dobrai utat 116.55 km., összesen 291.88 km. hosszban. Az 1909. év folyamán — mint értesülünk — ezeken kívül a következő utakat szándékozik Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter állami kezelésbe átvenni: a debreczen—vásárosnamény—bergszászi utat 127.31 km.; a nagymihály—örmező—polenaországhatárszéli utat 79.42 km.; a székesfehérvár—simontornyai utat 56.04 km.; a sopron—bécsüllyei utat 27.41 km.; a bácsfalu—ósánczi utat 30.80 km., összesen 320.98 km. hosszban. Állami utálózatunk így lassankint igen tekintélyes nagyságu lesz. A tulajdonképpeni Magyarországon ma 9244.60 + 320.980 = 9565.040 km. hosszú állami ut van, míg Horvát-Szlavonországban 1166.369 km. az állami utak hossza, ami összesen 10731.409 km.-t tesz ki.

Az osztályorszájké mai huzásán a következő nagyobb nyereseményeket sorsolták ki:

20.000 koronát nyert: 8660.
15.000 koronát nyert: 122290.
5000 koronát nyertek: 1295 10898 11530.
2000 koronát nyertek: 1438 1736 7832 17749
24202 26455 31885 38408 40401 45993 47128 69100
70634 74748 93467 93559 98530 124111 124254.
1000 koronát nyertek: 1198 9633 17361 21848
23745 31898 32309 42163 47933 50033 55055 60155
62274 62483 63537 63186 64134 65304 65566 69529
69036 71388 73177 75048 75808 80222 81171 82751
82678 84082 93232 94890 100809 103090 107385 109642
109748 111449 113573 114956 117372 118670 121174
122680 123531.
500 koronát nyertek: 910 932 1772 5482 6443
10428 11128 12368 14755 15982 18671 18472 22247
23263 23707 23464 25522 26691 27731 29766 32406
34809 36151 39162 47202 47548 50722 51137 52231
65449 66562 67071 68132 75986 86424 94337 98820
100978 101316 102260 103220 103679 104283 104695
109532 112595 115867 115713 121622 123052.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.
A mai huzáson a 20.000 koronás főnyereseményt a 8660. számú sorsjegyre újból a Hecht-bankház szerencsés vevői nyerték. Csodálatos a Hecht-Bankház szerencsése, hiszen csak néhány nappal ezelőtt nyerték a 400.000 és 90.000 koronás főnyereseményt.

A győri vaggongyár budapesti fiókrodája megszűnt. A győri Magyar Wagon- és Gépgyár Részvénytársaság ügykezelési szempontból feloszlata budapesti fiókrodáját és a keskenyvágányú vasutosztályt ezentul a győri központból fogja vezetni.

A gazdasági akadémiák köréből. A földművelésügyi miniszter Suschka Richárd gazdasági akadémiai rendkívüli tanárt, Szabó István földművelésiskolai igazgatót és Göllner János gazdasági akadémiai rendkívüli tanárt gazdasági akadémiai rendes tanárokká, Bánvárt Sándor és Takács Zsigmond akadémiai gazdasági adjunktusokat, továbbá Kneuzel-Herdliczka Ernő gazdasági akadémiai segédtanárt gazdasági akadémiai rendkívüli tanárokká, Pesthy Béla és Lóza Kálmán gazdasági gyakornokokat gazdasági akadémiai gazdasági adjunktusokká és Groffits Gábor okleveles mérnököt ideiglenes minőségű akadémiai rendkívüli tanárrá nevezte ki és szolgálatára a keszthelyi gazdasági akadémiához osztotta be.

Uj postapaloták. A kereskedelmi miniszter legközelebb új postapalotát épített Temesvárt, Sopronban és Eszéken. Ez utóbbi helyen a postapalotában helyezik el a pénzügyi hivatalokat is. **Ezekkivül**

Piumében állandó drótnélküli táviró állomást létesít a miniszter.

Gyáriparosaink és az ipartörvény. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének ipartörvény bizottsága Thaly Zsigmond udvari tanácsos elnöke alatt tegnap ülést tartott, melyen belátóan megvitatta a javaslatnak a megrendelések gyűjtéséről szóló fejezetét, melynek folyamán a bizottság több módosítást fogadott el. A javaslatnak a sztrájkra vonatkozó rendelkezéseinek tárgyalását is megkezdte a bizottság, a tárgyalás folytatását azonban két hétre elhalasztotta, amikor már a Szövetség elaborátuma e fontos szociális kérdéssel nyomtatásban a tagok kezei közt lesz. Az ipartörvény javaslat munkásvédelmi részének referense, Bossányi Endre kir. tanácsos, folyó hó 22-én délután 6 órakor tart felolvasást a Szövetség teljes ülésén „Munkásvédelem az új ipartörvényben” czimmel. Az előadás iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik ipari körökben.

Baromfi kiállítás Lugoson. Tegnap nyitották meg Lugoson az első baromfi kiállítást. A megnyitásra egy a vármegyéből, mint a szomszédos vármegyék-ből igen sokan gyűltek össze. A földművelésügyi minisztert dr. Leidenfrost Aurél állattenyésztési felügyelő, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületét Winkler János, a Torontálvármegyei Gazdasági Egyesületet Reitter Oszkár nagybecskereki rendőrkapitány európai hírű ludtenyésztője képviselte. Még a megnyitás napján kihirdették a gazdag díjazás eredményét, majd pedig megkezdődött a vásárlás, az állattenyésztési felügyelőség Krassó-Szörény vármegye kisczardák között leendő kiosztás céljából 200 darab ludat, 87 darab orpingtont és 64 darab kacsát vásárolt össze és annak megfelelő kiosztásával a gazdasági egyesületet bizta meg.

A gazdasági kamarák. A gazdasági kamarák dolgot most tárgyalják országsszerte. Hétfőn délután a szegedi gazdasági egyesület is ülésezett Bokor Pál elnökével. Ugy határoztak, hogy Szegeden kérik egy kamarai székhely fölállítását. Ezt különben már a város is kérte egy föliatban.

Főváros tulajdonát képező ingatlanok biztosítása. A fővárosi mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácsnak a városi ingatlanoknak tűz ellen való biztosítása, illetve a már meglévő biztosítási rendszernek más alakra való berendezése tárgyában. Az előterjesztés szerint a főváros negyven millió korona értékig biztosítatja évről-évre a különböző középületeket és a bennük levő ingóságokat. A biztosítás tárgyait leíró könyv maga több mint 318 oldal, körülbelül 600 telekkel, amelynek hónapról-hónapra történő nyilvántartása, az értékváltozások feljegyzése és az új becslesek egész külön apparátust igényelnek. Ezt a munkát többedmagával Kabdebo Gyula mérnök végezte, aki most az eddigi biztosítási rendszer abbahagyását javasolja. A javaslat elmondja, hogy a főváros 20.000 koronát fizet évenként biztosítás fejében s egy-egy ciklust hat évre kötnek. Az utolsó hat év alatt a fővárost 1000 korona kár érte s így 119.000 korona haszna volt a biztosító társaságoknak. Hasonló az arány a többi ciklusokban is, ami természetesen, mert a biztosított épületek (legtöbbje iskola, templom, hivatal) nem igen tűzveszedelmesek. A főváros tehát ha ezt a tekintélyes adót meg akarja takarítani, akkor mielőbb csinálja meg maga a hatósági tűzbiztosító intézetet, a biztosításra fordított összegből létesítsen egy nagy biztosítási alapot s az esetleg felmerülő károkat fedezze abból. Így megszabadul attól, hogy a biztosító társaságoknak haszontalanul fizesse a nagy díjakat. A javaslatot a pénzügyi osztály pártolólá terjeszti a pénzügyi bizottság elé.

Magyar Amerikai Bank. A tavaly alakult Magyar Amerikai Bank, mint Newyorkból értesülünk, nemcsak minden nehézség nélkül kiállotta a nagy amerikai panikot, hanem még szépen meg is erősödött éppen a válságos idők alatt. A betétek a fiatal intézetnél már három millió koronára emelkedtek és a rossz idők alatt is másfél millió koronára rugott havonként a pénzártulás a bank által. Mindez annak az élénk bizonyítéka, hogy a Magyar Amerikai Bank a konkurrenzától jól megállja és hivatásának teljesen meg tud felelni. A bank igazgatóságában üresen állott egy helyet most töltötték be Charles A. Starbuck, a Newyork Airbreak Co. egy sok milliomos testület elnökével. Az amerikai magyarság mindinkább csoportosul a Magyar Amerikai Bank körül, valamint a jobbnévű kisbankárok is, belátva, hogy e bank hivatva van az amerikai magyar banküzletek központjává fejlődni, miután nemcsak a kellő tőke, hanem a rendkívüli személyi garancziát is nyújtó amerikai igazgatóság erre való-

ban alkal budapesti tassák ez sem kicsi magyarsá tekintetbe sére.

Makó város kö szemben rint a pót E számok helyzetét.

lék pótdávóvó jelen hogy az marad eg szert akk rosokban tőzni a kó való felha

Nemző iratozzák: nap tartót vása folyt közelebbi tani. Ezutá gyar bizo hogy a bó szomszéd gresszus a és közegés számíthat.

Gazda megye sz gyobbszab a vármegye mal fenná társra vona törvényhat viselői álla

Hajózá Polyam- é hírré teszi menetrends között kis intézkedés yonalon t podgyász c

Angol multban tu télyes mun tanulmányo másután h utóbb a „S cikkkben a lönös elism ítétek utá angol uiság zögazdaság ták milder igen nagy kapcsolatb császárjáró nesí vinc iskolának r vár pinczé vinczellér- szerepe is teendője, h deket s eg sége Au használ

Angol multban tu télyes mun tanulmányo másután h utóbb a „S cikkkben a lönös elism ítétek utá angol uiság zögazdaság ták milder igen nagy kapcsolatb császárjáró nesí vinc iskolának r vár pinczé vinczellér- szerepe is teendője, h deket s eg sége Au használ

15	C
16	P
17	Sz
18	V

ban alkalmassá teszi. Legfőbb ideje volna, hogy a budapesti illetékes körök is kellő figyelemre méltassák ezt az amerikai magyar intézetet, mert végre sem kicsinylendő érdek, hogy a milliárdnyi amerikai magyarságnak egy teljesen megbízható és minden tekintetben szilárd pénzintézet álljon a rendelkezésére.

Makó csőd előtt. Tegnap terjesztették elő Makó város költségvetését, amely 584.940 K kiadással szemben 298.382 korona bevételt tüntet fel. E szerint a pótdadó útján fedezendő összeg 286.557 korona. E számok szomorúan bizonyítják a város nyomasztó helyzetét. Az állami adót véve alapul, 90,5 százalékos pótdadó kiírása válik szükségessé. A főszámvérvő jelentésében azt mondja, hogy, tekintve azt, hogy az állami segítségre kevés kilátás van, nem marad egyéb hátra, minthogy a községi adórendszert akképpen változtassák meg, amint ez más városokban gyakorlatban van. Nevezetesen át kellene térni a közvetett adóknak a városi pénztár javára való felhasználására.

Nemzetközi hűtőipari kongresszus. Párisból táv-íratkoznak: A nemzetközi hűtőipari kongresszus tegnap tartott zárülésben az osztrák kormány meghívása folytán egyhangulag elhatározta, hogy a legközelebbi kongresszust 1910-ben Bécsben fogja tartani. Ezután Ballai Lajos miniszteri tanácsos a magyar bizottság nevében meghívta a kongresszust, hogy a bécsi ülésezés alkalmával látogassanak el a szomszéd magyar állam fővárosába, ahol a kongresszus a hűtőiparhoz fűződő mezőgazdasági, ipari és közegészségi érdekeknek fogva meleg fogadtatásra számíthat. A meghívást viharos tapsal fogadták.

Gazdasági kiállítás Nyiregyházán. Szabolcs vármegye székvárosában, Nyiregyházán 1910-ben nagyobbszabású mezőgazdasági kiállítást fog rendezni a vármegyei gazdasági egyesület, mely ez alkalommal fennállása 50-ik évfordulóját ünnepli. A kiállításra vonatkozó előmunkálatok, melyeknek élén a törvényhatóság legelőkelőbb birtokosai s köztisztviselői állanak, már megkezdődtek.

Hajózási akadály a Tiszán. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy a személyszállítással összekötött menetrendszerű teherjártait Szolnok és Csongrád között kis víz miatt f. é. október hó 13-tól további intézkedésig ideiglenesen megszünteti. A nevezett vonalon tehát ezidőszent az összes személy, podgyász és áruforgalom szünetel.

Angol vélemény szőlőtermelésünkről. A közelmúltban tudvalevőleg az angol sajtónak hét tekintélyes munkatársa járt Magyarországon viszonyaink tanulmányozása végett. Az angol lapok azóta egymásután hoznak hazánkról ismertető cikkeket. Legutóbb a „Scotsman” angol napilap foglalkozik hosszú cikkben a magyar mezőgazdasági viszonyokkal, különös elismeréssel emlékezve meg a filloxera-pusztítások után következett észszerű bortermelésről. Az angol újságírók azonban úgy látszik kizárólag a mezőgazdasági viszonyaink tanulmányozására fordították minden idejüket, mert közjogi viszonyainkban igen nagy tudatlanságot árulnak el, midőn a cikkkel kapcsolatban királyunkról állandóan mint Ausztria császárfőkirályáról emlékeznek meg. Többek között a ménesi vinczellériskoláról a következőket írja: „Az iskolának nagy pinczéje van, mely egykor egy régi vár pinczéje volt, miglen a vár helyét a modern vinczellér-iskola foglalván el, megváltozott a pinczék szerepe is. Az iskola igazgatójának egyik fontos teendője, hogy kiválogassa a legfinomabb szőlőgerezdeket s egész éven át friss állapotban tartsa ő felvétele Ausztria császária (!) számára és használatára. A kiváló és gondos kezelés foly-

tán a szőlő hónapokon át megmarad friss és romlatlan állapotában, anélkül, hogy izéből bármit is veszítené.” A vendéglátók bizony kioktathatták volna az angolokat vaskos tévedésükről.

Megszűnt hajózási akadály. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a Sabác—Mitrovicza—B.-Rácsa között járó gőzös, a meder javulása folytán, ismét B.-Rácsaig közlekedik és hogy ennélfogva B.-Rácsa és Rácsa állomásokat az össziforgalom számára újolag megnyitja.

Az állatorvosi főiskola kibővítése. A főiskola tanszékeinek szaporodásával és ezek tudományos munkájának intenzívebb alakulásával a főiskola épületei évről-évre szűkebbeknek bizonyultak. A hiányokon egyideig a már meglévő épületek bővítésével iparkodtak a lehetőség segíteni. Egy új terem felépítésével meg fog szünni az a mindenképpen hátrányos állapot, hogy négy kísérleti szakma, az élet- és szövettan, a vegytani egy tanteremben legyen, mely körülmény rendkívüli módon akadályozza az előkészületeket, az előadások közben való gyakorlati bemutatásokhoz és kísérletekhez. Szintén nagy hiányt fog pótolni az új belklinikai tanterem is. Új intézetek azonban a most már nagyon beépített területen alig találnak többé helyet. Ezért Darányi földmívelésügyi miniszter megvásárolta a szomszédos Oeti-gyár telkét. Ezzel a főiskola telke szabályos négyzet alakult, melyet minden oldalán utca határol. Az új telektömbön helyeztetik el az ifjusági olvasóterem. A telek kibővülése lehetővé fogja tenni az állattenyésztés és a tejhigiene s esetleg más tanszékek számára is megfelelő intézetek építését.

Ménlövésár a Tattersallban. A Tattersall-telepén október 11., 12. és 13-án megtartott ménlövésárra bejelentetett összesen 39 (harminckilenc) angol telivér mén és megjelent 34 drb. Egyéb véri mén bejelentetett összesen 17 és megjelent 15 darab. Az angol telivér ménékből megvett a magyar királyi földmívelésügyi minisztérium a mén-telepek részére tizenegy darabot nyolcvankétezer koronáért, ezenkívül pedig egy angol félvér mént ezerhatszáz koronáért.

Tenyészmarhakiállítás Zádorlakon. A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete Zádorlak temesmegyei községben november hó 8-án az ottani fiókegylet közreműködése mellett vándorgyűléssel egybekötött tenyészmarhakiállítást és díjazást rendez.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 13. —

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában Mészöl Pál budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Sugár Armin okleveles tanítót a borsabesepataki állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Nagy István okleveles tanítót a sándorfalva-külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Szlany Emil nagyszombati ág. ev. elemi iskolai, Jäger Karola bajnai róm. kat. elemi iskolai, Takács Ilona pozsonyi magániskolai, Czierer Anna pozsonyi magániskolai, Gebauer Erzsébet okleveles tanítókat, illetőleg tanítónőket a pozsonyi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetőleg tanítónőkké, Szilvassy Irén okleveles kisdudóvónót a turczi, Teleki Julia okleveles kisdudóvónót a zsidói, és Levicsék Julia okleveles kisdudóvónót a tótrónai állami kisdudóvódához kisdudóvónónévé; a nagybecskereki törvényszék elnöke a törökbecsei járásbíróshoz Szücs Sándor törökbecsei járásbíróshoz II. osztályú fogházórt III. osztályú hivataloszólgóvá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Kürthy Mária ujvidéki állami pol-

gári iskolai segédtanítónót ugyanebben a minőségében a szarvasi állami polgári, Barcsay István sándorfalva-külterületi állami elemi iskolai tanítót a sándorfalva-belterületi állami elemi iskolához, Littomericzky János malaczkai, Törzs Kálmán pozsony-rendezőpalyaudvari, Stark Vilmos bazini, Andersch Mária récei, Galbavy József récei állami elemi iskolai tanítókat a pozsonyi állami elemi iskolához, Végvári Antalné szül. Weber Anna jaszenovai állami óvónót a pancsovai állami óvodához ugyanebben a minőségében és Kutka Gizella bakabányai állami óvónót a fényai állami óvodához ugyanebben a minőségében áthelyezte.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Sopron vármegyében a ruszti anyakönyvi kerületbe Efferth István városi főjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv-vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Silbermann Bernát budapesti lakos saját, valamint Terézia és Erzsébet nevű kiskorú gyermekei családi nevének Sugárra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A palánkai járásbíróshoz szolgai állásra 2 hét; Hódmezővásárhely város törvényhatóságánál II. oszt. rendőri állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

méter		méter	
okt. 12. okt. 13.		okt. 12. okt. 13.	
Inn	Elődörög 0,58 0,58	Jász	M.-Salgó 0,01 0,03
Duna	Passau 1,48 1,40	Tokoháza	Tokoháza 0,10 0,08
	Linz 1,17 1,20	V.-Námény	V.-Námény 0,81 0,93
	Bécs 1,26 1,25	Tokai	Tokai 0,45 0,52
	Pozsony 0,54 0,54	Tizsalföld	Tizsalföld 0,70 0,68
	Komárom 1,43 1,48	Szolnok	Szolnok 0,72 0,76
	Budapest 0,88 0,82	Csongrád	Csongrád 1,49 1,53
	Paks 0,68 0,12	Szeged	Szeged 1,11 1,06
	Mohács 1,08 0,97	T.-Bocsa	T.-Bocsa 0,82 0,90
	Gombos 1,40 1,54	Tital	Tital 0,68 0,60
	Ujvidék 0,87 0,80	Óndava	Óndava 1,20 1,19
	Pancsova 0,68 0,18	Tapoly	Tapoly 0,50 0,50
	Orsova 0,77 0,72	Bodrog	Bodrog 0,12 0,12
Morva	Morva 0,20 0,20	Sajó	Sajó 1,16 1,16
Vág	Zsolna 0,08 0,08	Hernád	H.-Némethi 0,04 0,05
	Trencsén 0,31 0,31	Bereglyó	Bereglyó 0,33 0,34
Rába	Szt.-Gottárd 0,50 0,50	Kőrös	R.-Ujfalu 0,38 0,34
	Sárvár 0,22 0,22	Csanca	Csanca 0,39 0,38
	Győr 1,32 1,32	N.-Váradi	N.-Váradi 0,18 0,18
Dráva	Varnád 1,16 1,15	Béknyos	Béknyos 0,40 0,40
	Zákány 0,78 0,78	Gurahonó	Gurahonó 0,28 0,26
	Barcs 0,87 0,80	Borsjező	Borsjező 0,62 0,62
	Eszék 0,34 0,32	Bákcs	Bákcs 0,80 0,60
Hura	M.-Szordah. 0,26 0,24	Gyoma	Gyoma 0,70 0,66
Száva	Zágráb 0,16 0,16	Gy.-Fehérvár	Gy.-Fehérvár 0,50 0,52
	Szilveska 1,15 1,16	Maros	Branyicska 0,01 0,01
	Mitrovicza 0,01 0,02	Soborsin	Soborsin 0,01 0,01
Szamos	Décs 0,14 0,14	Arad	Arad 1,48 1,43
	Eszalmár 0,01 0,01	Makó	Makó 0,68 0,58
Kraszna	N.-Báta 0,01 0,01	K.-Kostély	K.-Kostély 0,40 0,46
Latorca	Munkács 0,08 0,08	Kiszató	Kiszató 0,88 0,88
Laborca	Homonna 0,05 0,04	Temesvár	Temesvár 1,13 1,07
Ung	Perocsény 0,01 0,10	Csékerek	Csékerek 1,01 1,01

Felölts szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Víg-színház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
15 Csütörtök	Romeo és Julia	Manon Lescaut	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	Szerelem játéka
16 Péntek	Francillon.	—	Kutya van a kertben	A hollandi lány	Szürsz.	Bűn és bűnhődés	—
17 Szombat	Ahol unatkoznak	Zsidónő	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Szürsz.	—	—
18 Vasárnap d. u. este	Stuart Mária Az elmúlt harangok	Nürnbergi mesterdalnok.	Kutya van a kertben Tatárjárás	Janos vitéz	Sasfok	—	—

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, október 13. (Értéktőzsde.) A mai tőzsdéi forgalom első felében bizonytalanság uralkodott, miután a spekuláció, tekintettel arra, hogy a nagyhatalmak között folyamatban lévő tárgyalások még sbb tekintetben aggodalomra adnak okot, nagyobb-foku tartózkodást tanúsított. Ennek következtében az árfolyamhullámzás is egyenetlen volt. Bankok általában csak fél százaléki terjedő változásokat szenvedtek. Élénkebben csakis Nationalbank-részvények voltak forgalomban, amelyek árfolyama mintegy 1 1/2 százalékiig emelkedett. Amerikai vasutak részleges realizációk alatt szenvedtek, míg Déli vasut Béccsel egybehangozón 0.30 százalékkal esett. Keleti vasutak egy százalékkal emelkedett. Bányászati cégek, amelyeket a Rhombacher Rüttenwerke külsőben álló alapítványoktól elterjedt hírek kedvezőtlenül befolyásoltak, többnyire a tegnapi záróárfolyamaik alá süllyedtek. Gelsenkirchek 1 1/2 százalékiot veszítettek, Phönix-részvények pedig 1.35 százalékiot. Villamosági részvények igen szilárdak voltak, míg gőzhajósrészvények némileg engedtek. Járulékok közül 1902. évi oroszok 1/2 százalékkal emelkedtek. Az utolsó üzletóra folyamán az amerikai értékek alacsonyabb londoni árfolyamairól elterjedt hirre általános gyengülés állott be, amely azonban az utolsó tőzsdéi forgalomban lábra kapott jobb irányzatnak adta át helyét. A készpénzpiac iparértékei tulnyomórészt magasabbak voltak. Magán-összámítási kamatláb 3 százaléki, napi pénz 2 1/2 százaléki.

Zárlatok jegyzetlik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —, osztrák hitelrészvény 198.50, Déli vasut 22.20, orosz bankjegyek 214.45, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 176.70, Dinamit-truszt —, Harpeni 200.40, Unifikált török járdék 89.50, 4.2 százalékos ezüst-járdék 95.70, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.10, Magyar koronajárdék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 147.10, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járdék —, Alt. villamosági Edison 224.10, Gelsenkircheni 186.60, Laurakohó 200.—, Ingadozó.

Frankfurt, (Zárlat.) október 13. 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.85, 4 százalékos magyar aranyjárdék —, Osztrák hitelintézeti részvény 198.30, Osztrák-magyar államvasut 147.10, Északnyugati vasut —, Bustlehradl vasut —, Londoni váltóár 204.15, Bécsi Bankverein 140.—, Villamos részvény 144.70, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.00, Osztrák koronajárdék —, Magyar koronajárdék 92.—, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 22.30, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.75, Párisi váltóár 813.16, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Állandó.

Hamburg, (Zárlat) október 13. 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.40, 1860. sorsjegy 152.75, Déli vasut 22.30, 4 százalékos aranyjárdék 97.20, Osztrák hitelrészvény 198.60, Osztrák-magyar államvasut 147.—, Olasz járdék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.60, Nyugodt.

London, október 13. Angol consol 85.

Páris, okt. 13. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 95.12, Osztr. aranyjárdék 97.50, Magyar aranyjárdék 93.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 479.50, 4 százalékos Olasz járdék 103.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járdék 511.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.—, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 87.50, 4 százalékos Amort. román járdék 1905.—, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 99.05, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 519.—, 4 száz. Szerb járdék 1907.—, 4 százalékos spanyol járdék 95.—, 4 százalékos unifikált török jár. 88.85, Török sorsjegy 165.25, Török dohányrészvény 412.—, Osztrák föld-hitelintézet 1111.—, Osztr. Länderbank 464.—, Magyar jelzálogbank 456.—, Banque de Paris 1476, Banque Ottomane 692.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 125.—, Meridional vasut 651, Keleti vasutak —, Waggon Lits.—, Hartmann gépgyár 586.—, Rio Tinto 677.—, Sucrerie d'Egypte 35.—, Tula 274.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 166, Chartered 24.—, De Beers 327.50, East Rand 106.50, Jagersfontein 106.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 60.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.33, Váltó német piacokra (rövid) 152.93, Váltó Béccsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (röv.) 1/8, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2 1/8, Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1908. október 13-án.

A piac gyümölcsfélékkel el van árasztva, miért is úgy a szőlő, mint az alma ára meglehetősen alacsony. A Budapestvidéki termelők még egyre hozzák nagy kvantumokban be az olcsóbbfajta szőlőt, mely körülmény, valamint a sok hibásan érkező áru, a jobb esemegefajok értékesítésére is kedvezőtlen kihatással van. A szőlőidény tartamára az alma elhanyagolt fog maradni. Jobb körtefajok elég keresettek. — Hagyma folytonos áremelkedést mutat, száraz, tartós áru igen keresett. Burgonyában is élénk az üzletmenet, miután a téli beszerzések már folyamatban vannak. Egész kocsirakományok azonnal elhelyezhetők. Vadfélékben mérsékelt kínálat mellett az árak változatlanok. Vaj még mindig lanyha. A tojásárak emelkedő tendenciája még mindig nem ért véget. A hozatalok igen gyérek, a kereslet jó.

Mai árak:

Husnemlék: Helybeli marhahus hátulja 120—140 K, eleje 96—108 K, vidéki borjú, bőrben hosszan mérve sulylevonás nélkül 1.—1.20 K helybeli borjúhús 116—136 K, sertésus szalonával 124—126 K, lehuzott sertés 112—116 K, szalonna friss 124—128 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 126—128 K, hárj 140—144 K, sertésuszir 144—148 K, mind métermázsánként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K, hazai sonka 1.60—2.— K, szalámi magyar 3.20—4.— K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Öz 1.80—2.— K, szarvas —.70 —.80 K, dämvad —.— K, vaddisznó —.— K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.60—3.— K, nyul sült 1.60—2.— K, fogoly —.80—1.— K, fácán 2.80—3.40 K, szalonka —.— K, darabonkint. Fenyvesmadár kötegie —.—

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1.20—1.60 K, sütni való 2.—2.80 K, kacsá sovány 2.60—3.20 K, kacsá hizott 4.—5.— K, liba fiatal 6.—7.— K, lud hizott 10.—14.— K, tyuk 3.20—4.— K, pulyka —.— K páronkint. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20—1.32 K, hizott rucza 1.40—1.50 K, hizott pulyka 1.60—1.80 K, levestyuk 1.40—1.50 K kg.-ként, Pulárd 1.80—2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 1.90—2.10 K, II. 1.80—2.— K, főzõvaj (köpült) 1.40—1.50 K, tehénturó 10—20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturó és munkásturó igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsejtelék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.60—6.20 K, rózsá uj 5.—6.— K, fehér 4.40—4.60 K, kifli 12.—14.— K, sárgarépa 8.—10.— K, petrezselyem 8.—12.— K, vöröshagyma makói 15.—18.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 30.—36.— K, káposzta 5.—6.— K 100 kg.-ként. Burgonya, új —.— K, kalarabé —.— K, 100 db., spárga solo K, közép —.— K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K, zöldborsó hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K. Paradicsom 10.—14.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának 6.—8.— K, eczetbe 1.20—1.60, savanyítani 1.60—2.— K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő —.24—50 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, raneti, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 24—30 K, másodrendű 16—20 K., harmadrendű apró áru 10—16 K. Körte elsőrendű —.60—1.— K, másodrendű 40—60 K, dió I. 40—60 K, II. 30—40 K. **Vegyesárak:** Méz —70.—94.— K, gyümölcsiz —.— K, gomba friss —.— kilogrammonként.

Tojás: bácskai 90—99 K, erdélyi apróbb áru —.— K

Budapesti szurómahavásár.

Budapest, október 13. Felhajtott: 502 drb élő borjú (közte 3 rugott), 1 drb leölt borjú, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyések: Elsőrendű élő borjúkért 80—96 fillér, kivételesen 110 — fillér; középminőségű élő borjúkért 70—78 fillér; leölt borjúkért — fillér; silány és rugott borjúkért 48—64 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronkint. Az irányzat lanyha volt, az árak 10—12 fillérrel kgr.-kint csökkentek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, október 13. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 15,844 darabot

jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 6597 fiatal és 7772 hizott sertés.

Arak: elsőrendű 111—113 fillér, kivételesen — fillér; középnéhez 109—110; idős 100—107 fill.; könnyű 97—104 fillér; fiatal sertés 90—120 fillér, kivételesen 120 fillér kilogrammonként élő sulyban, levonás nélkül.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, okt. 13. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 600 darab sertés, 13 darab sült, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb sült — malacz. Mai napi felhajtás 494 darab sertés, 36 darab sült, 2 darab malacz, összesen 1094 darab sertés, 49 darab sült, 2 darab malacz. Eladott 930 darab sertés, 15 darab sült, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 164 drb sertés, 34 darab sült, 2 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96—100 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, — fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 103—104 fillérig, ételsulylevonással 116—128 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 120—128 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 120—128 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi sült — fillérig, horvát sült — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 13-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban a száraz és tulnyomóan derült idő egyre tart és nappal enyhe, éjjel pedig hűvös jellegű; a maximum: Verseczen 25 C° és a minimum: Arvaváralján, meg Botfalun —1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban változás nem várható.

Állomás	Legnagyobb mín. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér-séklet	
						max.	min.
A-Szlátina	74.7	5.2	NE	4	0	20	4
Unghvár	71.7	5.3	N	2	0	19	5
Körmárk	73.6	2.4		1	0	16	2
Losoncz	74.2	1.6		0	0	19	1
Ógyalla	70.6	2.4	E	1	0	23	0
Budapest	71.4	5.3		0	0	19	8
Herény	70.7	5.2		0	0	19	8
Keszthely	70.5	10.0		0	0	19	5
Pécs	70.4	15.0	NE	3	0	20	10
Zágráb	70.6	9.0	N	1	4	20	7
Fiume	68.7	13.9		1	4	23	1
Szeged	71.0	8.2	N	1	0	20	7
Temesvár	71.2	5.5		0	0	21	4
Nagyvárad	70.0	9.1	E	2	0	21	5
Kolozsvár	73.8	2.0		0	0	18	1
Nagyzeben	72.9	1.8	SE	1	0	18	1
Szatmár	—	3.2	S	2	0	18	4
Eger	—	5.8	N	1	—	20	5
Arvaváralja	—	2.2	NNE	2	—	14	1
Szolmecz-bánya	—	9.0	NE	1	0	27	6
Komárom	—	12.4	E	2	0	24	5
Magyar-Ovár	—	4.6	W	1	1	23	6
Sopron	—	3.2	S	1	0	19	1
Eszék	—	4.5		0	0	20	4
Cirkvenica	—	12.9		0	0	23	4
Dobroczen	—	4.2		0	0	20	4
Kecskemét	—	6.4	N	2	0	20	4
Oroszlána	—	8.0	N	2	0	19	6
Arad	—	11.0	SE	3	0	20	9
Zombolya	—	6.6	E	3	0	21	5
Versecz	—	16.8	SE	2	0	25	12
Orsova	—	5.2		0	0	20	5

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Titkos betegségek

biztos és lelkismeretes meggyógyítására óriási tapasztalataolytan legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudor specializistát. Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a neml szorvek, hevony vagy idült hurutját, vizeleti nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, gyphilt, ideg- és háterezesbajt és bármily más betegségeket.

Budapest, IV., Raroly-körút 10. I. emelet.

Rendel d. e. 10—4 és este 6—8 óráig.

Vidéktelek levél útján is biztos eredményvel gyógykosol és gyógyszerrel is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

Buza	Kilós	100 kilogramm ára		Kilós	100 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102		K. 101	K. 102
tiszavidéki uj	75	—	—	79	24.15	24.65
" " "	76	23.55	24.15	80	24.35	24.80
" " "	77	23.85	24.15	81	24.45	24.95
" " "	78	23.95	24.30	—	—	—
fehértógyei uj	75	—	—	79	23.05	24.40
" " "	76	23.85	23.80	80	24.05	24.50
" " "	77	23.65	22.95	81	—	—
" " "	78	23.75	24.10	—	—	—
pestvidéki uj	75	—	—	79	23.95	24.40
" " "	76	23.85	23.85	80	24.05	24.50
" " "	77	23.65	23.95	81	—	—
" " "	78	23.75	24.10	—	—	—
hársági uj	75	—	—	79	24.15	24.60
" " "	76	24.45	24.15	80	24.25	24.80
" " "	77	23.85	24.15	81	24.45	24.95
" " "	78	23.95	24.30	—	—	—
bácskai uj	75	—	—	79	24.15	24.65
" " "	76	24.45	24.15	80	24.25	24.80
" " "	77	23.85	24.15	81	—	—
" " "	78	23.95	24.30	—	—	—

Egyéb gabonaneműk		100 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102
Rozsa elsőrendű uj	—	19.55	19.70
" " " " " "	—	—	—
" " " " " "	—	—	—
" " " " " "	—	—	—
Árpa elsőrendű uj	—	19.35	19.50
" " " " " "	—	—	—
" " " " " "	—	—	—
Árpa másodikrendű uj	—	15.85	16.10
" " " " " "	—	15.50	15.75
Zab elsőrendű uj	—	16.75	17.05
" " " " " "	—	16.35	16.65
Tengeri magyar	—	17.70	18.10
Repce kaposztarepce	—	—	—

Szurgonya	Fehér			Rózsas	Sarga
	Koronától—koronáig				
Dunántúli	5.20—5.30	6.20—6.30	6.60—6.80	—	—
Felsőmagyarországi	5.30—5.40	6.30—6.40	6.60—6.80	—	—
Nyírségi	5.20—5.30	6.20—6.30	6.40—6.60	—	—
Erdélyi	5.20—5.30	—	—	—	—
Hán-ági	—	—	—	—	—
Pesti	—	—	—	—	—

Különféle termények	Faj	Pénz		Áru	
		Koronánként		Koronánként	
disznózsír	budapesti	148	149	—	—
" " "	viueki	—	—	—	—
szalonna	prima, legenszarított vidéki	120	121	—	—
" " "	varosi legenszarított 4 darabos	124	125	—	—
" " "	füstölt	—	—	—	—
szilva készaru	Bosznia, 1907. évi usance-min.	—	—	—	—
" " "	" " " " " " " " " "	—	—	—	—
" " "	" " " " " " " " " "	—	—	—	—
" " "	szérbiai, 1907. évi usance-min.	—	—	—	—
" " "	" " " " " " " " " "	—	—	—	—
szilvaiz készaru	szilvaon, 1907. évi usance-min.	—	—	—	—
" " "	szérbiai, 1907. évi usance-min.	—	—	—	—
heremag	lucerna magyar 1908	108	132	—	—
" " "	vörösb apró emű 1908	110	116	—	—
" " "	középméretű 1908	118	126	—	—
" " "	nagysejtelű 1908	118	134	—	—

Allamadósság közközlőcsónok

Magyar aranyjárdék ... 4%	81.50	82.10
koronajárdék 8 1/2%	92.10	92.20
koronajárdék 4%	75.50	76.50
All. köl. Vaskapu célj. ar. 6.8%	185.10	189.10
1870. nyeremény kölcs. 100 frt	91.75	92.75
M. földterherment. kötv. 4%	93.50	94.50
Horv.-szlav. 4%	140.10	144.10
Tiszai szegedi nyer. kölcs. 4%	101.10	102.10
Horv.-szlav. jelz. földi. kötv. 4%	95.50	96.10
Konv. osztr. adom. koronaj. 4%	98.50	99.10
Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2%	98.50	99.10
Osztrák aranyjárdék ... 4%	115.10	115.60
koronajárdék 4%	96.10	96.50
áll.-sors. 1860. 100K 4%	152.10	156.10
1860-ből 200 K 4%	216.50	221.50
1864-ből 100 K 4%	261.10	266.10
1864-ből 100 K 4%	261.10	266.10
Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%	90.10	91.10
vasúti 1898. 4 1/2%	97.10	98.10
1902. 4 1/2%	97.10	98.10
Epest. székes-löv. kölcs. 4%	90.10	91.10
Epest. székes-löv. köcs. 4%	90.10	91.10
Orosz államkölcsön ... 5 1/2%	95.75	96.25
Záloglevelek. Elsőbbségek.	98.10	99.10
Belvár. tkpt. r.-l. ... 4 1/2%	98.50	99.50
Egyesült. löv. takpt. ... 4 1/2%	93.10	94.10
korona ért. ... 4%	101.10	102.50
Kisbirt. orsz. földh. 34 év 5%	101.10	102.50
50% átro kor. 4 1/2%	98.25	99.25
M. agrár-jár.-h. szelőlt. kötv. 4%	98.10	99.10
járóköteget vt. 4 1/2%	98.10	99.10
záloglevel. köcs. 4 1/2%	98.10	99.10
M. áll. takpt. r.-l. 50 évre 4%	98.10	99.10
85 évre 4%	99.10	100.10
85 évre 4 1/2%	99.10	100.10
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	95.25	96.25
85 évre 4%	91.50	92.50
85 évre 4 1/2%	94.35	95.35
85 évre 5 1/2%	90.70	91.70
szab. és telajjav. 4%	99.10	100.10
M. jelz. titelb. frt.-ban 4 1/2%	99.10	100.10
ugyanaz 50 évre 4 1/2%	92.25	93.25
forint értékben 4%	92.25	93.25
50 évre kor. 6. 4%	92.25	93.25
köz. kötv. 50 évre 4 1/2%	92.25	93.25
ugyanaz 50 évre 4%	92.25	93.25
60 év vt. 110 frt. 4%	98.25	99.25
60 év 100 frank 8 1/2%	—	—
nyer. kötv. frt. 6. 4%	115.50	117.50
osztr. feildb. 4%	120.10	122.10
nyer. kötv. kor. 6. 8%	100.10	101.10
M. lezásm. pavilbtk 60 évre 4%	92.25	93.25
65 4%	92.25	93.25
M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%	98.75	99.75
köz. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.25	99.25
köz. kötv. 70 évre 4 1/2%	98.25	99.25
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4%	100.10	101.10
Osztr.-m. bank 50 év o. 6. 4%	97.90	98.90
kor. 6. 4%	98.85	99.85
P. hazai. tkpt. közs. kv. 4 1/2%	98.75	99.75
frt. 6. 4%	92.50	93.50
100 K n. e. nyköt. 4%	99.10	100.10
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	99.25	100.25
K. 6. 4%	92.50	93.50
köz. kötv. vt. 110 frt. 4 1/2%	104.10	105.10
köz. kötv. vt. 105 k. 4%	94.40	95.40
Adria tengerhajóz. r.-l. 4 1/2%	99.50	100.50
Magy. hadi r. p. 4%	95.50	96.50
Magy. vasúti 100 márk. ért. 4%	111.10	112.10

Bankok részvényei.

Angol-osztrák bank	293.10	296.10
Budapesti bankgyűjtőintézet	38.10	43.10
Első magyar iparbank 5%	373.10	377.10
Fiumei hitelbank	158.10	160.10
Bpesti giró és pénztár-egylet	—	—
Hazai bank okt. k. 5%	279.50	280.10
Hermes magy. ált. váltóüzlet	350.10	355.10
Magy. agr. és jár. b. r.-l. 5%	480.10	483.10
M. ált. hitelbank okt. k. 5%	741.50	742.10
M. jelszóhitelb. okt. k. 5%	420.50	430.10
Magy. kereskedelmi r.-l. 5%	568.10	570.10
Magy. k. sz. osztályosaj. 5%	1350.10	1380.10
M. lezásm. és p.-h. okt. k. 5%	479.50	485.10
M. pénzint. k. p. h. b. r.-l.	975.10	1000.10
M. tkpt. közp. jelz.-ja 5%	1080.10	1090.10
Magy. telepítő és parc. bank	340.10	350.10
Osztrák-hitelint. okt. v. 5%	682.10	682.50
Osztrák-magyar bank 5%	1745.10	1755.10
Pesti m. keresk. bank 5%	3375.10	3385.10
Unionbank 5%	544.10	546.10

Takarékpénztárak.

Belvárosi takarékpénztár 5%	582.10	600.10
Budapest-Erzsébetvárosi tak.	198.10	208.10
Budaörs-Lipótvárosi bankr. l.	153.10	155.10
Bpesti tak. sorsz. zálogk. r.-l.	418.10	422.10
Egyesült pesti fővárosi tkpt.	2155.10	2165.10
Magy. ált. takarékpénzt. 5%	385.10	390.10
Magy. orsz. közponli takpt.	1600.10	1615.10
Pesti hazai első takarékp.	18700.10	18800.10

Biztosító társaságok.

Első magyar ált. biztosító	9900.10	9975.10
Fonduere pesti bizt. int. 5%	255.10	260.10
Magy. jég- és vízszobn. 5%	302.10	307.10
Nemzeti baleset biztosító 5%	210.10	225.10
Pannónia vízszobn. intézet	2300.10	2300.10

Gőzmalak.

Concordia	200.10	210.10
Első budapesti	1490.10	1490.10
Erzsébet	230.10	230.10
Lujza	278.10	288.10
Pesti hengermalom	347.10	350.10
Pesti molnarak és stülök	340.10	365.10
Pesti Viktoria	645.10	650.10

Különféle vállalatok.

Bpesti-est-lőrinczi téglyagyár	365.10	370.10
Egyes. tégl. és cemenyig 5%	184.10	189.10
Német b. bankjegy (100 mk)	272.10	277.10
Olasz bankj. (100 lira)	555.10	565.10
Papirubet darabonként	1080.10	1080.10
Kőbányai gőztéglyagyár	446.10	448.10
Középbánya és téglyagyár	165.10	167.10
Magyar aszfalt r.-l.	690.10	690.10
Magyar ált. közszobn. r.-l. 5%	219.10	220.10
Magyar kőmésia gyár 5%	650.10	650.10
Ságotarjani téglyabánya 5%	586.10	587.10

A FEKETE GYÉMÁNT

REGÉNY. Irta: FRED. VILLER.

Az a gyanu, hogy Eveline mások akarata szerint cselekszik, csak megerősödött bennem. Különbben most már hála isten annyira jutottam az elbeszélésemmel, hogy kis időre most másokat hagytok beszélni helyettem. A következő nagyobb esemény elbeszélésemben ugyanis az esküdtzéki tárgyalás, melyet Eveline letartóztatása után három hét múlva tartottak meg. Ezt a tárgyalást abban az időben minden nagyobb újság részletesen hozta és ha bármelyiket elolvasad, teljes áttekintést nyersz az egész ügyben.

Monk kihuzta íróasztalának egyik fiókját, kivett belőle egy mappát, mely zárta járt és azt kinyitva, kivett belőle egy nagy szürke csomagot. Néhány újság-kivágás volt benne, amit Monk kiterített maga elé.

— De én sokkal jobb szeretném téled hallani az eseményt, — szoltam gyorsan közbevégyva. Az olvasás által ugyanis nem tudom meg a te megfigyeléseidet s ezek sokkal értékesebbek, mint az összes riporterek közleményei. És ha csak a pusztá tényeket írják meg, mindez nem lehet oly színes, oly izgatón, mint a te elbeszélése.

— Vannak az újságtudósítók között is különböző tudású férfiak, — volt Monk száraz felelete. — Amint majd láthatod, a „Morgenblatt” tudósítója nemcsak pontosan leirt mindent, hanem a kritikája és a megjegyzései pártatlanok is és nagy megfigyelőtehetségéről tesznek tanúságot.

— Ez mind nagyon szép; de nekem mégis több bizalmam van a te megfigyeléseidben.

— Ebben az esetben nem szolgálhatok veled. Ha egy detektív valaha kudarcot vallott,

akkor ez az eset most velem történt meg; erre különben majd te is rájössz. Hát nem érted, hogy én tulajdonképp attól tartok, hogy az ügyet szintugy az én szememmel tekintened? Nem akarom, hogy te is abba a labirintusba kerülj, melyben tapogatódzom s amit valószínűleg én magam építettem magamnak.

Igazat adtam Monknak s nem tettem több ellenvetést.

— Csak még egy kérdést, — szoltam én, — van valami kifogásod az ellen, ha ezt a dolgot elmondom a feleségemnek?

— Nem; sőt ellenkezőleg, arra akartalak kérni, hogy mondj el neki mindent, amit tőlem megtudtál. Az ő részéről segítséget várok. Egyrészt nőd rendkívül okos, intelligens asszony, másrészt pedig az asszonyoknak némely dologban sokkal finomabb az érzékük.

— Akkor volna egy tervem; ma este nem folytatjuk többet, hanem én elmondom Klárának mindent, amit tőled hallottam s akkor azután együtt fogjuk elolvasni az újságcikket s ha elolvastuk, beszélünk veled.

— Készséggel fogadom el az ajánlatodat, — mondta Monk egy kissé habozva, — ha azonban lehetne, szívességet kérnék tőletek. Még pedig azt, hogy az én jelenlétemben olvassátok el az újságot. Én ugyan elolvastam nem is egyszer, legalább tízszer is, de minden eredmény nélkül; most pedig a fejembe vettem, hogy talán egy jó gondolatom fog támadni, ha valaki más fogja felolvasni az esküdtzéki tárgyalást.

— Ezer örömmel! — kiáltottam. — Mindkettőnk nevében megígérem, hogy e kívánságodat teljesítjük. Te egyszer megmentetted Klára boldogságát és ő ég a vágytól, hogy a te történetedet megtudja, mert régen észrevette, hogy neked van valami történeted, de még inkább, hogy téged boldog embernek lásson!

Monk mosolygott. De nem volt ez reményteljes mosoly. Melegen megszorongta a kezemet és megkérdezte, vajon a legközelebbi napokban eljövünk-e hozzá látogatónak.

— Ugyebár jobban szeretném, ha én ti hoz-

zatok jönnék, abba a kellemes fészekbe, — folytatta Monk, — de én ezt feleslegesnek tartom. Nevezük mi ezt üzleti ügynek és végezzük el itten nálam.

— Akkor már holnap nálad leszünk, — feleltem én gyorsan és ezzel elváltunk, mert már éjfél után két óra is elmúlt.

Aznap rendkívül sok dolgom volt és a feszült figyelem, amelylyel Monk elbeszélését hallgattam, nagyon kimerített. Igen vágyódtam már az alvás után. De másképpen történt. Mikor haza érkeztem, Klára még ébren volt és várt rám.

Könnyedén értésére adtam, hogy másnap érdekes dolgot fogok elmondani Monkról, — egy érdekes elbeszélést, melynek folytatását holnap együttesen fogjuk elolvasni. Hogy hogyan történt tovább, nem tudom; de annyi bizonyos, hogy már reggel négy óra volt, mire elaludhatam, de Klára ekkor már mindent tudott, amit az olvasó Monk történetéből tud.

— Ej, ezt nagyon könnyű előre tudni, hogy milyen vége lesz a történetnek. A gyalázatos angol természetesen ugy rendezte be a dolgokat, hogy Frick Sigríd gyanuba kerüljön, mintha a nagybátyja gyémántját ő lopta volna el.

Ezek voltak az utolsó szavak, melyeket Klárától még hallottam, mielőtt Morieusz karjaiban elszunnyadtam.

Igen, valami gazember benne van a játékban. Klárának igaza van és ebben az esetben ugylátszik az angol játszsa ezt a kitünő szerepet.

Utolsó erőmegfeszítéssel gondoltam még ezt, aztán végképp elaludtam.

Másnap mindhárman együtt ültünk Monk dolgozószobájában.

Klára pillantása szerte kalandozott, míg végre a fényes vaskályhán megpihent a pillantása. Tudtam, hogy mire gondol, — az a pillanat jutott eszébe, mikor hárman egy évvel ezelőtt ugyanez előtt a kályha előtt álltunk és egy papírdarab elszenesedését néztük.

(Folyt. köv.)

21

Kemz...

A társad...

Bernik, kon...

Óst, a fiok...

Márta, a to...

Tónnescu J...

Hossu Jón...

Tónnescu V...

Rörlund

Rummel

Toif Dina

Krap

Rummelnö

Kezde

II. KI

Wig

Tat

Operett hár

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1908. október 14-én

Nemzeti Színház

A társadalom támaszai.

Színváltó felvonásban. Írta Ibsen Henrik. Fordította: Lázár Béla.

Személyek: Bernik, konzul Gál; Hornikné a felesége S. Pál Sz. Olaf, a fiók Tompa a. n. Márta, a konzul név. Cs. Aiszoghli Tónnesen János Odry A. Hossei Lóna Csillag T. Tónnesen Vilmos Hajdu. Börtvend Pethes Rummel Varradi A. Toif Dina Varradi A. Krap Gábor J. Rummelné Holvey L.

Kezdeté fél 8 órakor

M. Kir. Operaház

Zárva

Wigszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban, írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán J. Lehonyay járóberek Vendrey Trezka a leánya Komlósy Riza Keleti J. Lórenthey Hegedűs Imrédy Fenyvesi Mogyoróssy Kornai B. Wallenstein Sarkadi Illike Dallos J. Turi Thányi

Kezdeté 1/3 órakor

Várszínház

Zárva

Uránia színház

Bűn és bűnhődés

Kezdeté 1/2 órákor.

Magyar színház

Sziriusz.

4 felvonásban. Herczeg Ferencz hasonló című elbeszéléséből írta: Földes Imre.

Szereplők: Szereplés tanár Rátkai Rózsa Báthory G. Tibor Akos gróf Csontos Tibor Gergely gróf Somlai Acláé, neje Gerzso Sz. Miska Papp Gradánvi Pálóczy Baró Orcay Köröndi Dr. Szűcs Döbl Dr. Bakos Fenyvesi

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Aus-ten Hurgon. Zenéjét szerzezte Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Szereplők: Paap Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vull, karmester Király Hook, pálinkagyáros Poross Sally, leánya Patrass S. Fredeauokhuga Kassai E. Szneps, gyárvezető Pápir Mina, szakácsnő Pálmay I. Slinksz Simon Némci

Kezdeté fél 8 órakor.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39

Nagy vasúti szerencsétlenség Berlinben.

Szerlem a büfében. Faze-kas ipar. Rendőr álma. Nagyapa születésnapja.

Sherlok Holmes.

Japán bűvészet. Élet a vi-déken. Borzasztó álom. Utazás Marseillebe.

KEZDETE: 8 órákor

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÉRE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-89.

Minden este pont 9 1/4 órakor a nagysikerű, elsőrendű októberi műsor:

3 kis bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.

Fellépnek: Terehányi, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitértő ensemble.

Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért kaphatók Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4., Kóntinó tőzsdéjében, Andrássy-ut 29. és a Cabaret pönztáránál.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma este 7/8 órákor

Nagy Előadás.

Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak. DÍJ: 8000 KORONA.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma és mindennap 8 óral kezdettel

Nagy előadás.

Szenzációs attrakciók. Lilla Seibtnl, Parfilla, Janaty, Isokaronia, The 4 Black Troubadoure, Ujváry Károly Leonyesi Erna és Horváth Gizi

VERA VIOLETTA.

Nagy operetta. Szerzette Eysler Oda. A tállkorlben reggelt 5 óráig táncatrakciók és Balogh Károly cigányzenekara.

STEINHARDT MULATO

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 1/2 órákor. Ma és mindennap: Ujattrakciók. Jeany Scheppe, Jan Béra et la bella Lola, Mlle Irvy és Partnerét, továbbá Steinhardt Géza, Tornay Fanosi, Gyárfás Dezső fellépés új magánzámokkal, Pápal.

Az ördög helyettese

Paródia. Írta: Tauszig Ottó. Bohózat. Írták: Másfél feleség. Gllinger és Tauszig.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Örv. Sontl Józsefné. Tőzsdéjében Andrássy-ut 29.

A gyönyörűen átalakított tőllkorlben tánc reggelt, kitértő at-trakciók, magyszerű zenekar. Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás. KEZDETE 3 órákor.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittelep, Beregmegye.)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

Magrendelhető: Édeskrúty László Budapestben és a forrás kezelésénél Munkács.

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki kitértő hangszereket olósó pénzen akar venni. Hegedűk 2 frt, 50 krtól, fuvolák 3 frt-től, beszéltőgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”

Budapest, József-körút 15. Arjegyék ingyen.

FODOR KÁROLY

vívó- és testedző-intézete

BUDAPEST Fiók-intézet: IV., Koronaherceg-u. 3. Andrássy-ut 88.

Speciális tanács gyermek-tornában s gyermekvívásban

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

TELEFON: Igazgatóság: 317, Jegypénztár: 93-26. Kóvóháza 17-97. Sajtóiroda: 81-71. Reklámszék: 49-52.

Ma és minden este

SCHAEFFER SYLVESTER

az artisták királyának vendégjátéka

Budapesten első ízben lép fel.

Nem tévesztendő össze más hasonló nevű művésszel.

Az előadás kezdete este 8 órákor.

Jegyelővétel 10-1 és 8-8 óráig a nappali pönztárnál.

A tállkorlben reggelt 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenye.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.

Budapesti, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor

Ma! fél 10 órákor! Ujdonaság!

A műlövés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Tó k Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugymint Trebitsch Sándor mint tőrök hátemór.

Végül 11 órákor

DER LUFTTURNER

Nappali pönztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első eme-letű Casca de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

— Kezdeté féll 12 órákor —

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintacímkeket megvásároló Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRÚT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-26.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszter, igen számos esetben kitértő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűrtő gyomorkeserű páratlan hatású!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

EVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL.
 DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELŐNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEYZÉK 2000°RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Déli vasut.

Folyó évi október hó 20-tól kezdve a déli vasut Budapest-pragerhoi vonalán közlekedő 212. sz. személyvonat Balaton-Földvár megállóhelyen és Komárváros állomásban feltételesen meg fog állni.
 Ezen feltételes megállás ideje Balaton-Földváron 7 óra 46 perczkor este, Komárvároson 9 óra 17 perczkor este lesz.
 Budapest, 1908. október 1-én.

Sérvbajosok!
 Legártósabb munkás sérvkötő egy-aldalu 2 fét Ujdon-ság Gummi nyomlapu sérvkötő könnyű és legkönnyelmesebb viselet. Saját készítmény! Egyoldalu 8.30. 4. — 5. 1st. Haskólok 2 fittól (jobb, egyenestartók, Diana havi költők, betegápolási cikkek gyár árkán. Vidéki rendelésekre lelkismeretesen titoktartással szközöl

Pollak Lipót sérvkötész,
 Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

Egy fess nő.

Verista írók modern munkái egybehangzóan harsogják tele a világot, hogy a mai kor az idealizmus temetője. A gyöngéd, a nemes érzések kihaltak, nincsenek már poétikus lelkek, nincs romantika.

Mintha ennek a tantételnek hangos száfolata volna az az édes-bajos kis történet, amelynek kedvesebbet a legragyogóbb költői fantázia sem produkálhat s amely itt játszódtott le a veristák által lepecskondiázott magyar hazában.

Egy biharmegyei fiatal földbirtokos, nevezük Boronkay Sándornak, egy nógrádmegyei barátja birtokán vadászgatott. Boronkay egy napon egyedül indult sétalovaglásra. Messzire elkalandozott a sűrű erdőszélig, midőn lova valamtól hirtelen megijedvén, feltartóztathatatlán vad irammal száguldott tova a sűrű erdőszélig, magával ragadván lovasát is, kinek minden erőfeszítése meddővé vált a megriadt állat fékezésére. A szerencsétlenség, amitől tartani lehetett, mihamar bekövetkezett. A szélvészént száguldó paripa nyilsebesen ragadta magát Boronkayt s amikor egy mélyen lehajló vastag faág elé érték, a paripa akadálytalanul rohant előre, Boronkayt azonban a faág éppen homlokára érte s az erős összeütközés folytán levágódott a megvadult állat hátáról, amely most már gazdátlanul folytatta eszeveszett futását.

Boronkay eszméletlenül terült el az erdő mélyében. A homlokára kapott irtózatosságból pataként omlott a vér. A megriadt paripa végre is lecsillapodván, haza talált, nagy rémületet keltve a jóbarát portáján. Elindultak Boronkay keresésére, megtalálták a vértől áztatott helyet is, ahol a ló levetette, de a sebesültnék sehol semmi nyoma.

Hosszas, fáradhatatlan kutatás után aztán végre ráakadtak a szomszéd község református tiszteletesének házában. Még mindig eszméletlenül feküdt, egy pillanatra sem tért magához azóta, hogy az erdőből ideszállították. Az öreg tiszteletes férfias határozottsággal jelentette ki, hogy minden józan észszel és emberszeretettel ellenkeznek, ha a súlyos beteget most nyugalomban zavarják s mindaddig, míg valamenynyire föl nem épül, nem engedni elvitetni.

Igy Boronkay a tiszteletesék házában maradt. Mikor először magához tért, fogalma sem volt, mi történt vele. Egy fiatal, széke nő ült betegágya mellett, aki elmondta, hogyan találták

őt az erdőben. Ekkor visszaemlékezett Boronkay is a történetekre, de csakhamar ismét elveszté eszméletét. Így ment ez napokon keresztül, míg végre a gondos ápolásnak meglett az az eredménye, hogy az eszméletlen állapot mind ritkábban állt be. De azért korántsem volt még veszélyen túl a sebesült. Most következtek a lázas nappalok és még lázasabb éjelek. De e lázas állapotban is jól érezte Boronkay azt a gyöngéd, fáradhatatlan gondozást, amelyben a fiatal nő részesíté s amikor a jegesborogatások gyakori változtatása alkalmával homlokán érezte annak a két meleg, bársonyos kezeckének az önkéntelen simítását, leírhatatlan jóleső érzés vett rajta erőt. És amikor a gyilkos láz csökkenni kezdett, egy alkalommal megragadta azt a jószágos, apró kis kezét s egy forró csókot nyomott reá.

Egy elfojtott, halk sikoly volt a felet a merénylőre s e naptól fogva Boronkay gondozását egy idősebb parasztnő vette át.

Bizonyára fölösleges mondani, hogy milyen fájdalomosan nélkülözte Boronkay az előbbi gyöngéd ápolást s hányszor átkozta el megmondhatatlan hevességét, amelylyel elragadó, bájos gondozóit elriasztotta. Eltökélt szándéka volt jóvátenni a hibáját s mikor távozni fog ebből a hajlékból, ahol az életét adták vissza, ünnepélyesen fog bocsánatot kérni az akaratlanul, lázas vergődés közepette elkövetett sértésért.

És amikor tényleg elkövetkezett a bucsuzás pillanata, sehol sem látta a szép leányt. Csupán az öreg, becsületes arcú tiszteletes nyújtotta kezét bucsuzásra, anélkül, hogy egyetlen szóval is említette volna azt a magában véve ártatlan és minden rosszindulattól ment incidenset, mely mind mélyebb és mélyebb nyomot hagyott hátra Boronkay lelkében.

Boronkayt kitörő örömmel fogadták odahaza. Nagyon hiányzott már a társaságok délczeg, vigkedélyű kedvence. A lányos mamák szíve új reményektől dagadozott, a pajtások pedig az abbamaradt duhaj hejhehuják szebb korszakát látták újból elkövetkezni. Am a Boronkay visszatérése óriási, szinte megdöbbentő csalódást hozott a reménykedőknek. A daliás, máskor csapongó kedélyű ifjú került a társaságot, a zajt, vígságot és főleg került a nőket. Valóságos buskomorság vett erőt rajta s ha semmiképp sem kerülhette el a társaságban való megjelenést, oly szóvalan, álmodozó volt, hogy még a mások kedvét is elrontotta.

Annak a puha kis kéznek a bársonyos simaságát érezte folyton, amely az ő halálos nagy,

Eredeti Meidinger
 Kályhák és Caloriferek
 cseréppel való burkolásra vagy befalazásra.

Telefon 10-15.
 kályhagyára
 Andrássy-út 41. sz.
 Szőlőzőrészek minden nagyságban.

Eisler és Vértés, Budapest

Ezen specialista legjobban ajánlható szorított gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hngyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
 specialista nemi bajokban
 emeritált kórházi orvos
 gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és új nemi betegséget
 (hugycsőfolyást ebeket, syphillist stb.)
 Impotentiát (férfiui gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.)
 Biztos siker folyton a honorarium utólag is fizethető.
 Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek.
 Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
 Budapest, Rákóczi-út 8/A. szám.
 (A Pannónia szállóval szemben.)
 Ajtáró ház. — Bejárat a Kécskőnél. — Kétfőn várószobák.

hajában oly édes gyöngédséggel érintette láztól kiveret homlokát. Ébren és alva ez a kezecke lebegett előtte s mohó erővel nőtt benne a vágy, még egyszer elkövetni a hibát, melyért már egyszer bünhődött, még egyszer ajkához szorítani azt a parányi, puha kezeckét s többé el sem engedni soha.

S amikor szíve már csordultig volt, nem szólt senkinek semmit, vonatra ült és egész váratlanul betoppant az öreg tiszteletesekhez. Ott volt a szép széke leány a szobában, az újságból olvasott fel az öreg tiszteletesnek.

Amikor Boronkayt belépni látta, sötét bíbor öntötte el arcát, hirtelen mozdulattal felállt s ki akart sietni a szobából.

Boronkay utját állta. A hangja vibrált az elfojtott szenvedélytől, úgy szólt a leányhoz.

— Nem bocsáthatom el, jóvá akarom tenni a hibámat, amely elrabolta eddig is minden álmomat. Ez az édes kis kéz adott engem vissza az életnek, legyen e puha kis kéz az enyém az egész életre.

És az övé lett. A napokban volt az esküvő s aligha állt oltár előtt ennél boldogabb pár.

Eddig van a történet, az igaz, hamisítatlan valóság. És itt befejezhetném, ha véletlenül nem vólnék — riporter. De a jó riporter olyan, mint a jó detektív. Többet akar látni, tudni, mint a poétikus lelkek.

Bizonyára nem fognak csodálkozni, hogy nekem, a detektív-hajlamú riporternek föltűnt — a puha kis kéz. Feltűnt az úde s tiszta arc. Feltűntek a hófehér fogak, a szép dus hajzat. Feltűnt az egyenes tartás, a mozgékonyág. Igen, feltűnt, mert hiszen egy falusi tiszteletes leányáról van szó. Egy szegény, falusi tiszteletes leányáról, akit nem nevelnek dologtalan uri dámává, hanem gazdaasszonyává. Aki tehát résztvesz minden házi munkájában.

Hogyan lehetett tehát az egyszerű falusi tiszteletes leányának olyan finom külseje, megjelenése és fess tartása, hogy az elkényeztetett, gazdag, előkelő gavallér egy egész életre magának kívánja?

Ezt meg kellett tudnom. És megtudtam. Hogy miképpen, engedjék elhallgatnom, de kifürkésztém, hogy a tiszteletesék szép széke kisasszonya, aki ma már boldog feleség, Erényiféle Diana-sósborszeszt használt állandóan.

Márius.

**Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre**

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyzzék ingyen!

**Gőzeke
acetilen-lámpák**

Ejelli szállításoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi, kocsis, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kerti, istálló

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Automobil R. T. Budapest

Főüzlet: VI. ker., Mózsa-utca 9. szám.

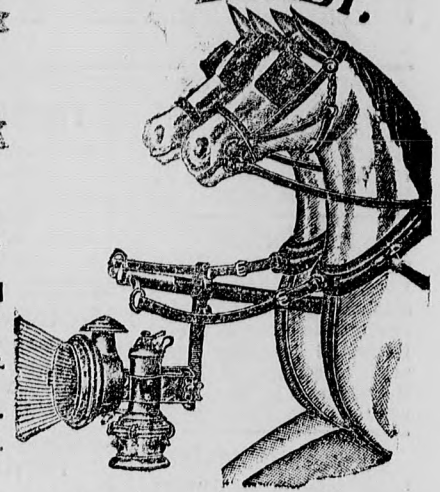
Városi üzlet: VI., Liszt Ferenc-ter 15. szám.

Telefon: 16-28. Városi üzlettel: 116-34.

Sürgőnyozim: PNEUMATIK.

Arjegyzzék kívánatra ingyen és bérmentve.

BÁRDI.

**INGYEN.
SÉRVKÖTŐ,**

műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, haskötőkről

és az összes betegpótlási cikk-
ekről szóló nagy képes Arjegyzzék-
könyvet bárkinek ingyen és bér-
mentve zárt borítékban küldjük.

**Universális
sérvkötők**

párásnak, kis gummi anyag-
pál legnagyobb térről is elvárható.

Sérvkötők

egyoldali 4-14, kétoldali 6-22
gummból 8-12 korona.

**Gummiharisnyák,
haskötők**

mértékszerezni készítenek.

**Magyar Orvosi
Műszertár**

Bpost. VII., Rákóczi-ut 32.

(a Rókus-kórházzal szemben).

Pontos címre és a vörös-
keresztre ügyeljenek.

BUTOROK

káló, ebédő, szalonta
rendezések, továbbá ur-
szoba, iroda berendezésel
fesz- és mahagoni butorok,
szőnyegek és függönyök
szőlő angol bürgermíturák
eladása és vétel.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. száma

I. emelet 202

Erzsébet-utca sarok.

GUMMI

és hálhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVERRIP 6 korona. SUNLIGHT elefántcsont-
fehér 8 korona. Valódi DIANA (védjegyvel) 8 kor. tucatonként.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORBE-
FUVÓ 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÖTŐ

**sérvkötők a legolcsóbb
árakon**

WEINSTINGLER DIANA

kötésregyár

Budapest, VII., Szövetség-utca II. szám.

Arjegyzzék ingyen. Képviselek kerestetnek.

Teljes közlőműberendezések

valamint egyes alkatrészek,
Gyűrűskondó valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínek, kocskák, váltók, fordítók, kocsivasalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és nép-
számbeli cikkek használt és új állapotban kiválóan
elonyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERÉSZ- és MŰORÁSZ-
üzletében szerezhetők be.**

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ARJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.**

**Benzin-,
nyersolaj-
és szivógáz-
motorok**

Motoros csép-
lőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék arjegyzzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és
gépgyárainak

magyarországi egyedárúsiól:

Szabó Emil és Társa

Budapest, Ferencz József-ter 6. szám.
(Gresham-phlota.)

AZ ANKER

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi igazgatósága:
BUDAPEST.

Az „Anker-palota” építkezésének befejeztéig
V. ERZSÉBET-TÉR 10. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási
állomány 538 millió korona. Kifizetések
338 millió korona. A társaság eszközei:
Mindennemű tőkebiztosításokat halál-
esetre, kiházasítási és aggkori el-
látási biztosításokat, továbbá gyer-
mekbiztosításokat nevelési járadékkal
és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a
szerződő korábbi elhalálozásával
megszűnik, életjáradék-biztosításo-
kat, meghatározott és olcsó díjak
mellett. A társaság vagyonából Magyar-
országban 1907. év végén 27 millió
korona van elhelyezve. Mindennemű
felvilágosítást készségesen nyújtanak az
„Anker” képviselői.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalattal alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. enredorvos és kórházi főorvos.

Bales sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztőfolyást, hólyagbajt,
sokkot, bujatórt (syphilis), bőrbajokat, olgyonódi fertőzést,
idősebbeknek is, ontériózist és annak utóhatait, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Lövői utján is bírtos gyógyszerész.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Nevelőnöket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnöket zene és nyelv-ismerettel sürögően keresek. Szegheőné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Gépezet
ezima állandó rovata van a hetenkint megjelenő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csaky-u. 12.) és műtárgy-ismertetők ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kerik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül minden előfordul, amire gépezetek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüstörök, gépjárási munkásoknak az üzemelő és azon kívül szükségük van, emellett a legújabb eljárástól nyilatkozni arról a rovatról azok, akik megismernék. A hetilap ára egész évre or. félrevo 4 kor. 28878

Vigyazzon,
ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérről. sz.

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korét, méz-édes baracklekvárnak és birsalma sajátok 2 korét különleges megylekvárnak 3 korét Szabó Csongrádról.

Czukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., méz-édes baracklekvárnak és kitűnő birsalma-sajtnak 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Téli elrakásra
nemesfajú csemegezőlő kitűnő ízű táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű téli elrakható különleges fajalmak török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási birsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegezőlő téli elrakásra, cukorédes télikörte 25 kilónként 10 korét, téli elálló nemes fajalmak, török-bálint, szercsika, batul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási birsalmát remek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor Gyümölcskivitel Csongrádról.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrövidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Gyümölcsfa
diszta stb. őszi árjegyzékkel ingyen szolgál, kert-alkatításokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett)

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgákra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Gépezetek
báplás idejére egyszerűen gazdaságstílusú és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és jószanságot teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Csemegezőlő
nagy szemű ropogós gyöngyszőlő legnemesebb muskotálylyal keverten és finom zamatu őszi baracktot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

SZENZACIOS KÖNYV!
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés
és a társadalom.
Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya — Pónyes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést egyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igrzi bizonyítéka az, mikor hirtelen győzelem lett az az első kiadás 40.000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bérmentes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is beküldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csaky-utca 42.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Parlamentí
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiatánárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásbiztosított. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépegektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

zongorát, pianót, czím balmot, hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel**
után kizárólag osakis Reményi nagy magyar bank szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 50. szám.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, egyszerűen államvizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlilik, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczi-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerertárban. Csakis „Bartilla fogvis” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törlesztethető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközözölthetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Stenográfia
Bákóczy-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, korekedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az inézet sokszorosító és másodlagos elvállal mindenféle írás és diszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szöpirás tanfolyamán fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szöpirasoktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

A legelőnyösebb részleltételére **zongorát, pianót, czím balmot, hegedűt**
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel**
után kizárólag osakis Reményi nagy magyar bank szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 50. szám.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások üzemeltetését, névelők megfigyelését a elűnt egyének és névelők levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lórá János, Budapest, Rákóczy-ut 6. I. 15. Telefon 103-62. 28887

Magán építőiparos-iskola
előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérről. sz.

Benzinmotorok
1-25 lorig műhelyünkben gyártás kijavítás, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók
KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépcsőplökészletek és órlélmimok is kaphatók

Ajtók, ablakok
VASRENDŐNYÖK, VASRÁCSOK,
kapuk használtak és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Korall-utca 10 a nyugati pályaudvar közelében.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatlódt Singer varrógép készletével 5 évi jótállással osakis **SINGER A.**
műgépészeti Budapest, Füzület Akáfa-utca 56. Mindenféle varrógépek javítását legújatosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos csatlakozások ingyen. Árjajlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27863

Zálogcédulákat,
veszek, — Zalogban — levő ékszereket, brilliántokat, aranyat, ezüstöt és platinát költségmentesen kiválto és a magas brilliánt-árak figyelembe véve sokkal többet fizetek mint újonnan kerültek. **SCHILLER IZIDOR**
Sip-utca 8 szám.

Eladó birtok
Hontmegyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő és legelő, emeletes kastély, gazdasági épületekkel, öszi vetéssel együtt 125.000 koronáért eladó. Bővebb értesítést ad Dr. Vámos Béla ügyvéd Ipolysázon.

Gyakorlattal bíró
tótul tudó ügyvédjelöltet keresek november 1-én való belépésre. Dr. Vámos Béla ügyvéd Ipolysázon.

Schlesinger L.
nemzetk. házasságközvetítése **BERLIN 18.**
a kontinens legnagyobb intézete. Állandóan több száz vagyonos hölgy előjegyezve

Elsőrendű SINGER
varrógépeket
nagyarányú eredeti gyártásban 75 koronától feljebb és minden Armetelés nélkül havi 8-10 korona díszlettel szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők
Budapest, VII., József-körút 41. Fiók-üzlet: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ügyökkel nem dolgozunk.

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros Hammerles Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgépek, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rekpr nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít bizony sikerrel

Dr. Erős Vilmos
Jogi szemináriuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Modern urasági butorok
alkalmi vételo és eladása háló-, ebédlo-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SÁNDOR és társa**
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-09.

Kovácsszén,
koksza, briket, antracit juttányosan kapható, Radnányi Károlynál, Budapest. 29065

Butorok
a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, modern stílusban, kitűnő minőségben és szolid árak mellett
SARKÁNY J.
butoriparosnál
VII. ker., Erzsébet-körút 26. alatt műhely és raktárban kapható.

Saját gyártmányú Vas-és rézbutorok
Rézagy — — — 45.-
Vasagy matracozal 8.50
Gyermekagy — — — 11.50
Sodronyagy-beüt 8.50
Vas- és rézbutorok gyári árban. 29048
WEISS LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 67-01.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

INGYEN
DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN

OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINDENKÉPP FELVÁLTATNÁK.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN
MINDEN IRÁNYBAN